

ภาพยนตร์บันเทิง "ลัคที่หนึ่ง ร้อย"

โครงการพิเศษ

ของ

นางสาว รุ่งภา เหมสูงเนิน

เสนอต่อ ภาควิชาศิลปะและสถาปัตยกรรมศาสตร์

เพื่อเป็นส่วนหนึ่ง ของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยี พระจอมเกล้า ลาดกระบัง

ประจำภาคที่ 2 ปีการศึกษา 2530

คำนำ

สารนิพนธ์ฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อประกอบโครงการพิเศษ 1-2 สาขา ภาพยนตร์ เป็นโครงการด้าน ภาพยนตร์บันเทิง "ก๊อปปี้หนึ่งร้อย" เพื่อให้เข้าใจถึงขั้นตอนการทำงานทั้ง 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการเตรียมการถ่ายทำ ขั้นตอนการถ่ายทำ และขั้นตอนหลังการถ่ายทำ และให้ความรู้ในการทำภาพยนตร์ ปัญหา สิ่งที่ต้องแก้ไขต่าง ๆ แก่ผู้ที่สนใจ

จึงคิดว่าสารนิพนธ์ฉบับนี้คงจะเป็นประโยชน์บ้างต่อผู้ที่สนใจและขอบพระคุณทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือในโครงการครั้งนี้ทุกท่าน

นางสาว รุ่งนภา เพิ่มสูงเนิน

20 พฤษภาคม 2531

สารบัญ

บทนำ

บทที่ 1	ขั้นเตรียมการถ่ายทำ PRE - PRODUCTION	1
1.1	การเลือกเรื่อง	5
1.2	การเขียนบทภาพยนตร์	5
1.3	การกำหนดฉาก	6
1.4	การคัดเลือกตัวแสดง	12
1.5	การเลือกเสื้อผ้าตัวแสดง	12
1.6	การเลือกเทคนิคที่ใช้	13
1.7	การเลือกทีมงาน	14
1.8	การทำตารางการถ่ายทำ	15
บทที่ 2	ขั้นตอนการถ่ายทำ PRODUCTION	16
2.1	การกำกับการแสดง	16
2.2	การกำกับมุมกล้อง	23
2.3	การกำกับแสง	41
2.4	การกำกับเสียง	51
2.5	การดูแลความต่อเนื่อง	62
บทที่ 3	ขั้นตอนหลังการถ่ายทำ POST - PRODUCTION	65
3.1	การตัดต่อภาพ	65
3.2	การใส่เสียงและดนตรีประกอบ	73
บทสรุป		75

บทนำ

ภาพยนตร์ทุกเรื่องไม่ว่าจะเป็นภาพยนตร์เรื่องสั้นหรือภาพยนตร์เรื่องยาว เป็นภาพยนตร์สารคดีที่มีเงินทุนน้อยหรือภาพยนตร์บันเทิงที่ลงทุนมหาศาลก็ตาม ล้วนต้องผ่านกระบวนการผลิตอยู่ 3 ขั้นตอนเหมือนกันหมด คือ ขั้นตอนการเตรียมการ PRE-PRODUCTION ขั้นตอนถ่ายทำ PRODUCTION และขั้นตอนออกฉาย POST - PRODUCTION ซึ่งแต่ละขั้นตอนของกระบวนการผลิตภาพยนตร์มีรายละเอียด ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ ขั้นเตรียมการเป็นขั้นที่จะต้องวางแผนและเตรียมงานทุกอย่างก่อนลงมือถ่ายทำ นับตั้งแต่การเลือกเรื่องว่าจะสร้างภาพยนตร์เรื่องอะไร ใช้ฟิล์มขนาดไหน เป็นภาพยนตร์สีหรือขาวดำ มีเสียงพูดในฟิล์มหรือใช้วิธีพากษ์ หรือเป็นภาพยนตร์ไม่มีเสียง นอกจากนี้จะต้องวางแผนเกี่ยวกับตัวภาพยนตร์ดังกล่าวแล้วจะต้องเตรียมการเกี่ยวกับสถานที่ถ่ายทำ เช่นจะถ่ายในโรงถ่ายหรือในสถานที่จริง ถ้าใช้โรงถ่ายก็ต้องเตรียมจัดฉากสร้างฉากไว้ให้พร้อม ถ้าหากจะใช้สถานที่ภาพยนตร์ภายนอกก็ต้องเลือกสถานที่ให้เหมาะสมกับเรื่องราวของภาพยนตร์เตรียมไว้ในเรื่อง เครื่องมืออุปกรณ์การถ่ายทำก็ต้องจัดหาให้เรียบร้อย ไม่ว่าจะเป็นกล้อง เลนส์ และอุปกรณ์ประกอบอื่น ๆ เพื่อให้การบันทึกภาพเป็นไปตามที่ต้องการ และสิ่งสำคัญอีก 4 ประการที่จะต้องจัดเตรียมให้พร้อมในขั้นนี้ก็คือ การจัดหาเงินทุน จัดทำบทภาพยนตร์ จัดเตรียมคณะผู้สร้างและจัดหาตัวแสดง

การจัดเตรียมทุกอย่างในขั้นการเตรียมการนี้จะต้องไปอย่างสอดคล้องกับความต้องการในขั้นถ่ายทำ และต้องกระทำอย่างละเอียดและรอบคอบ เพราะการเตรียมการที่แน่นมีผลถึงความสำเร็จของการทำงานในขั้นต่อไปอย่างมาก

2. ขั้นถ่ายทำ ในขั้นถ่ายทำนี้คือขั้นที่ลงมือถ่ายทำภาพยนตร์ตามที่ได้เตรียมการไว้ในขั้นแรก เป็นขั้นตอนที่ลงมือปฏิบัติงานจริง ซึ่งจะเป็นขั้นตอนที่มีผู้ร่วมงานมากที่สุด และทุกคนจะต้องทำงานประสานสัมพันธ์กันอย่างมีประสิทธิภาพ ความสำเร็จส่วนหนึ่งของภาพยนตร์อยู่ที่ ขั้นการลงมือปฏิบัติงานนี้ เราไม่สามารถเปรียบเทียบได้ว่าการเตรียมการกับการถ่ายทำขั้นนี้จะมียานมาก

กว่ากัน แต่เมื่อถึงการถ่ายทำ ทุกสิ่งทุกอย่างจะต้องเร่งรีบ บรรยากาศการทำงานมักจะเป็นไปอย่างรีบร้อนและตึงเครียด มนุษย์สัมพันธ์ที่ดี และการทำงานที่เข้าจากกันเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการทำงานในขั้นตอนนี้ และการเตรียมการที่ดียิ่งจะช่วยให้การทำงานรวดเร็วและมีปัญหาน้อยลง

3. การนำออกฉาย ขั้นตอนนี้จะเริ่มตั้งแต่ก่อนนำฟิล์มภาพยนตร์ที่บันทึกภาพเสร็จแล้วส่งล้าง ตัดต่อ ประกอบเสียง จนได้ฟิล์มภาพยนตร์ที่พร้อมนำออกฉายได้

กระบวนการผลิตทั้ง 3 ขั้นตอนนี้ จะต้องมีผู้รับผิดชอบและร่วมทำงานอยู่จำนวนไม่น้อย ภาพยนตร์บางเรื่องอาจจะมีผู้ร่วมงานเป็นจำนวนสิบ บางเรื่องเป็นจำนวนน้อย บางเรื่องเป็นจำนวนพัน และบางเรื่องอาจจะมีผู้ร่วมงานเป็นจำนวนถึงหมื่นและผู้ร่วมงานทุกคนจะต้องรู้บทบาทหน้าที่ของตนเองและผู้อื่นอย่างดี จึงจะทำให้กระบวนการผลิตภาพยนตร์ดำเนินไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

ผู้ร่วมกระบวนการผลิตภาพยนตร์ตั้งแต่ขั้นเตรียมการจนถึงขั้นการนำออกฉายมีดังนี้คือ ผู้อำนวยการสร้าง ผู้กำกับการแสดง ผู้ตัดต่อ ผู้เขียนบท ผู้จัดการกองถ่ายผู้ช่วยกำกับการแสดง ผู้จัดฉากและเครื่องแต่งกาย ช่างแต่งหน้า ลูกมือและคนงานในกองถ่าย ผู้สร้างเทคนิคพิเศษ ตัวแสดงแทน ผู้ทำเพลงและดนตรีประกอบ ซึ่งแต่ละคนมีหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบแตกต่างกัน คงจะกล่าวเป็นลำดับต่อไป

ความสำคัญของโครงการพิเศษ

ในปัจจุบันจะเห็นได้ว่า ธุรกิจทางด้านภาพยนตร์กำลังเป็นที่นิยมและได้รับความสนใจ แต่ส่วนใหญ่ภาพยนตร์มักจะออกมาในรูปแบบที่คล้าย ๆ กัน ซึ่งทำให้น่าเบื่อ และจเห็นได้ว่าคนดูส่วนใหญ่ก็จะนิยมหนังต่างประเทศมากกว่า จึงต้องที่จะศึกษาขั้นตอนในการทำภาพยนตร์ทั้งหมด เพื่อที่จะเสนอภาพยนตร์ที่มีสาระ มีคุณค่าแก่คนดู ทั้งในด้านเนื้อหาและรูปแบบต่าง ๆ

โครงการพิเศษนี้จึงครอบคลุมตั้งแต่ การหาพลอยของเรื่องการเขียนบทภาพยนตร์ การหาสถานที่ในการถ่ายทำ การคัดเลือกตัวแสดง ทหารหาทีมงาน การกำกับ จนกระทั่งการตัดต่อ ซึ่งทั้งหมดก็ ได้มาจากการความรู้ที่เรียนมาทั้งหมดประกอบกัน

วัตถุประสงค์ของโครงการ

ภาพยนตร์ไทยส่วนใหญ่ มักจะออกมาในรูปแบบที่ซ้ำซาก จึงต้องการที่จะนำเสนอภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาสาระและให้คุณค่าแก่คนดู มิใช่เพราะด้านความบันเทิงเพียงอย่างเดียว และ เป็นการฝึกฝนประสบการณ์ในด้านการทำภาพยนตร์และภาพยนตร์ที่น่าเสนอเป็นการถ่ายทำโดยใช้เทคนิค วิดีโอ เพื่อให้เห็นว่า เทคนิคนี้ก็สามารถที่จะถ่ายทำออกมาได้ไม่แพ้ภาพยนตร์ที่ถ่ายด้วยฟิล์ม

ขอบเขตของโครงการ

โครงการพิเศษ ภาพยนตร์บันเทิง "คัทที่หนึ่ง ร้อย" มีขอบเขตดังนี้

1. การหาพลอยของเรื่อง
2. การเขียนบทภาพยนตร์
3. การเตรียมการก่อนการถ่ายทำ
4. การกำกับภาพยนตร์
5. การถ่ายทำภาพยนตร์ความยาว 15 นาที เทคนิควิดีโอ
6. การตัดต่อ ใส่เสียงประกอบดนตรีประกอบ

ขั้นตอนการทำงาน

ในโครงการพิเศษ ภาพยนตร์บันเทิง "ก๊อท์ที่หนึ่งร้อย" มีขอบเขตและขั้นตอนการทำงาน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการก่อนการถ่ายทำ
 - 1.1 การเลือกเรื่อง การหา THME หาเรื่อง โครงเรื่อง ที่เกษาหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา
 - 1.2 การเขียนบทภาพยนตร์ และการปรับปรุงแก้ไข
 - 1.3 การกำหนดฉาก
 - 1.4 การคัดเลือกตัวแสดง
 - 1.5 การเลือกเลือกเสื้อผ้าของตัวแสดง
 - 1.6 การเลือกเทคนิคที่ใช้
 - 1.7 การเลือกทีมงาน
 - 1.8 การทำตารางการถ่ายทำ
2. ขั้นตอนการถ่ายทำ
 - 2.1 การกำกับการแสดง
 - 2.2 การกำกับมุมกล้อง
 - 2.3 การกำกับแสง
 - 2.4 การกำกับด้านเสียง
 - 2.5 การดูแลความต่อเนื่อง
3. ขั้นตอนหลังการถ่ายทำ
 - 3.1 การตัดต่อภาพ
 - 3.2 การใส่เสียงประกอบและดนตรีประกอบ

บทที่ 1 ชั้นเตรียมการถ่ายทำ

1.1 การเลือกเรื่อง

ที่มาของเรื่องที่ใช้สร้างภาพยนตร์นั้นมีหลายทาง อาจจะมีมาจากนวนิยายใหม่ที่ยังไม่มีใครอ่านหรือจากนวนิยายเก่า หรืออาจจะนำเอาเรื่องสั้นจากนิตสารมาดัดแปลงเพิ่มเติม หรืออาจจะพอใจบทละครเวที หรือนวนิยายจากหน้าหนังสือพิมพ์ก็ได้ แต่จะต้องพิจารณาว่าเรื่องนั้นมีโครงเรื่องที่สนใจ มีข้อขัดแย้งที่น่าสนใจ และที่สำคัญต้องคำนึงถึงค่าใช้จ่ายในการส่งด้วย

แหล่งความคิดหาเรื่องที่ใช้สร้างภาพยนตร์นั้นมีมากมายจนแทบจะเรียกได้ว่าไม่มีความจำกัด แต่ส่วนใหญ่แล้วเพื่อประกันความผิดพลาด เพราะการเลือกเรื่องที่เขียนเป็นนวนิยายหรือบทละครหรือเรื่องสั้นเรียบร้อยแล้ว เพราะการเลือกเรื่องที่เขียนเสร็จเป็นเรื่องแล้วทำให้สามารถมองเห็นภาพและพิจารณาความเหมาะสมได้ดีกว่าเรื่องที่มีเพียงจินตนาการหรือโครงเรื่องสั้น ๆ

การเลือกเรื่องนับว่าเป็นตัวแรกของงานสร้างภาพยนตร์ และเป็นทางสำคัญเพราะความน่าสนใจการภาพยนตร์ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับเนื้อเรื่อง ในต่างประเทศจะมีหน่วยงานที่ขึ้นกับบริษัทภาพยนตร์โดยตรง หน่วยงานนี้จะจ้างพนักงานไว้ประมาณห้าถึงสิบคน เพื่อทำหน้าที่อ่านเรื่องที่พิมพ์ไว้ในหนังสือ นิตยสาร หรือหนังสือพิมพ์ทุกประเภท หน่วยงานนี้มีชื่อเรียกว่า STORY DEPARTMENT พนักงานทุกคนเมื่อก่อนเรื่องจบลงแล้ว จะต้องทำรายงานเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน แล้วส่งรายงานนี้ไปให้ผู้ช่วยการสร้างอ่านอีกครั้งหนึ่ง และนอกจากผู้ช่วยการสร้างจะอาศัยยกอ่านอาชีพช่วยในการเลือกเรื่องแล้ว ยังมีบุคคลหรือบริษัทที่ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของนักเขียนซึ่งจะคอยส่งหนังสือ บทละครหรือเรื่องสั้นมาให้ผู้ช่วยการสร้างอ่าน โดยจะมีหนังสือนำเรื่องช่วยสรุปย่อใจความและเน้นขอความน่าสนใจของเรื่องซึ่งช่วยประหยัดเวลาผู้ช่วยการสร้างได้

สำหรับในบ้านเรานั้น การเลือกเรื่องก็เป็นเรื่องที่สำคัญเหมือนกันแต่การเลือกเรื่องมาสร้างเป็นภาพยนตร์ไม่มีระบบมากมายเหมือนในอเมริกา ส่วนใหญ่ผู้ช่วยการสร้างในบ้านเรา

จะเลือกเรื่องเอาจากนวนิยาย ที่มีผู้ติดตามอ่าน เพราะมีหลักประกันว่าจะมีผู้อ่านตามมาดู ภาพยนตร์ที่สร้างจากนวนิยายที่ตามชอบ ผู้อ่านวงการสร้างบางคนก็อาจจะอาศัยโครงเรื่องที่ เข้ากับสมัยซึ่งผู้กำกับการแสดง หรือโครงก็ตาม นำมาเสนอ หลังค่อย ๆ พิจารณาโครงเรื่องเป็น บทภาพยนตร์

สำหรับเรื่อง "คัตที่หนึ่งร้อย" นี้ นำมาจากเรื่อง HUNDRED TIME ของ SYD HOFF เป็นเรื่องสั้นแปล แปลโดยมีหทัยการนำเรื่องนี้เพื่อมาทำเป็น ภาพยนตร์นั้นก็เพราะว่า ในการทำโครงการพิเศษมีข้อจำกัดในด้านค่าใช้จ่าย เพราะเป็นการทำ ภาพยนตร์เพื่อการศึกษา จึงต้องคำนึงถึงหลายเรื่องหลายอย่างประกอบเป็นภาพยนตร์ เนื้อหาของ เรื่องบางประมาณ 15 นาทีและการนำเรื่องที่เขียนเป็นนวนิยายอยู่แล้วนี้สามารถที่จะให้เราสามารถ วิเคราะห์ PLOT ของเรื่องเป็นอยู่อย่างไร THEME ของเรื่องเป็นอย่างไร

สำหรับโครงการของเรื่อง เป็นเรื่องราวของเด็กผู้ชายคนหนึ่ง ตัดครูประจำชั้น แต่เป็น เด็กที่ค่อนข้างเก๋ตัว ข้อยาย จึงมักจะโดนเพื่อนแกล้งเป็นประจำและทำให้ครูคิดว่าเขาเป็นเด็กเหลวไหล จนกระทั่งในตอนจบของเรื่อง เมื่อความอดทนสิ้นสุด เขาจึงทำในสิ่งที่ไม่คาดคิดโดยการผลัก เพื่อนตกบันได ซึ่งนำมาซึ่งความเศร้าสลด เพื่อเป็นข้อเตือนใจแก่ผู้ใหญ่ทุกคนว่า ไม่ควรมองข้าม ปัญหาเด็กเพียงแค่นี้ มิฉะนั้นจะพบกับเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝัน

ในด้าน THEME ของเรื่องก็เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน คือ ความกดดันและผลักดันให้ ตัวเองหาเรื่องตัดสินใจในตอนจบเรื่อง โดยที่มาจากที่เพื่อนแกล้ง และที่ครูไม่เข้าใจ

ในด้าน CONCEPT ของเรื่องก็น่าสนใจที่จะได้ทำให้สังกมมองเห็นความสำคัญของ เด็กที่จะโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต จากนั้นก็นำไปเขียนเป็นบทภาพยนตร์

1.2 การเขียนภาพยนตร์

การเขียนภาพยนตร์เป็นศิลปะอย่างหนึ่ง เช่นเดียวกับศิลปะแขนงหนึ่ง ๆ จิตรกรเอก ของโลก ไม่สามารถวางกฎเกณฑ์ไว้ว่าการวาดภาพทิวทัศน์ที่สวยงามนั้นจะต้องประกอบด้วยต้นไม้กี่ต้น

วางไว้จุดใด ควรจะมีภูเขาหรือแม่น้ำลำธารหรือไม่ การเขียนบทภาพยนตร์ก็เช่นกัน ไม่มีกฎเกณฑ์ที่ตายตัว มีเพียงทฤษฎีและหลักปฏิบัติที่ผู้สนใจงานเขียนบทภาพยนตร์จะพอยึดถือเป็นแนวทาง เพื่อฝึกฝนปรับปรุง และดัดแปลงโดยใช้ศิลปะที่ตนเองมีอยู่ประกอบ

การสร้างภาพยนตร์ก็เหมือนกับการสร้างบ้าน สถาปนิกจะต้องเขียนแบบบ้านซึ่งจะต้องประกอบด้วยรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อให้ช่างผู้ก่อสร้างรู้ว่าจะต้องทำอะไรบ้าง บทภาพยนตร์ก็คือแบบแปลนที่เขียนขึ้นเพื่อบอกรายละเอียดกับตากล้องและผู้กำกับการแสดงว่า ในแต่ละฉากจะประกอบด้วยภาพอะไรและใช้ภาพขนาดไหน จะมีบทบาทสนทนาหรือเสียงประกอบอย่างไรหรือไม่ รวมทั้งรายละเอียดอื่น ๆ ที่จำเป็น

รูปแบบของการเขียนบทภาพยนตร์นั้นมีหลายแบบ แต่ความจริงรูปแบบวิไลได้มีความสำคัญสิ่งสำคัญอยู่ที่ว่ารายละเอียดทุกอย่างที่ผู้กำกับและตากล้องต้องการนั้นมีอยู่ครบหรือไม่

เมื่อจะเริ่มเขียนบทภาพยนตร์ ผู้เขียนบทจะต้องมีแนวความคิดและวัตถุประสงค์ที่แน่นอนและเจาะจง ไม่เลือนลอย ต้องรู้ว่าเรื่องที่จะเขียนนี้มุ่งเขียนเพื่อใคร หนึ่งเพื่อที่จะสามารถหาวิธีการเข้าถึงกลุ่มคนคนที่ตั้งเป้าหมายไว้ได้ เช่น การสร้างภาพยนตร์เพื่อเด็กกับการสร้างภาพยนตร์เพื่อผู้ใหญ่ก็ต้องมีลักษณะที่แตกต่างกัน เช่น ภาษาที่ใช้แสง สี ดนตรี นอกจากวัยแล้ว อาชีพ เพศ การศึกษา นิสัยใจคอ และวัฒนธรรมของคนก็จะเป็นสิ่งที่จะต้องพิจารณาถึงด้วย นอกจากนั้นจุดสำคัญหรือแกนของเรื่อง **THEME** คืออะไรก็ควรระบอไว้ให้ชัดเจน และแกนของเรื่องนั้นควรมีเพียงประการเดียว เช่น ถ้าต้องการพูดถึง ความกตัญญูของชายคนหนึ่งซึ่งจะช่วยให้เขาพบกับความดีงามในอันปลายเมื่อตั้งแกนเรื่องไว้ดังนี้แล้ว ก็จะต้องกำหนดขอบเขตของเรื่องที่จะเขียนว่าควรประกอบด้วยอะไร กว้างขวางแค่ไหนแต่ที่สำคัญคือ ทุก ๆ ฉาก ทุก ๆ ข้อของภาพยนตร์จะต้องมีจุดมุ่งหมายที่จะสนับสนุนแกนเรื่องที่ตั้งไว้แล้ว ถ้าหากฉากใดหรือข้อใดไม่มีส่วนที่จะสนับสนุนแกนของเรื่อง ก็ไม่ควรบรรจุไว้ และเมื่อบรรลุถึงสุดท้ายของสิ่งที่ระบุไว้ก็ต้องจบเรื่องทันที ถ้ายังขึ้นต่อเติมไปอีกจะทำให้ขาดความประทับใจคนดู

หลักสำคัญอีกประการหนึ่งในการเขียนบทภาพยนตร์ก็คือ ไม่ว่าภาพยนตร์จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไรก็ตาม ภาพยนตร์นั้นจะต้องแสดงเนื้อเรื่องออกมาอย่างสมจริงและชัดเจน ดังนั้น ก่อนลงมือเขียนบทภาพยนตร์ ผู้เขียนควรมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ อย่างดีทุกแง่มุมเสียก่อน มิฉะนั้นจะสามารถถ่ายทอดเรื่องราวออกมาเป็นภาพยนตร์ที่สมจริงได้ การศึกษาเกี่ยวกับเรื่องที่จะนำมาเขียนเป็นบทภาพยนตร์นั้นอาจศึกษาด้วยตนเองจากชีวิตจริง อ่านหนังสือหรือถามจากผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้รู้ในเรื่องนั้น ๆ ผู้เขียนบทภาพยนตร์จะต้องระลึกลึกอยู่เสมอว่า รายละเอียดเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่มองข้ามไปอาจทำให้ภาพยนตร์ไม่สมบูรณ์และขาดความน่าเชื่อถือ

การเขียนบทภาพยนตร์ มีขั้นตอนในการเขียนดังนี้

1. ซินอพอซิส SYNOPSIS คือเนื้อ เรื่อง THEME, STORY หรือแนวความคิดที่จะนำมาถ่ายทำเป็นภาพยนตร์ อาจจะได้มาจากนวนิยายหรือข้อคิดจากสังคม แล้วนำมาผูกเป็นเรื่องขึ้นเอง ชั้นแรกของการเขียนบทจะต้องเขียนซินอพอซิสเพื่อให้ทราบโครงเรื่องที่แน่นอนเสียก่อน แนวเรื่องหรือซินอพอซิส มักจะมีความยาวไม่กี่หน้ากระดาษ
2. ทรีตเมนต์ TREATMENT คือการรวบรวมและเรียบเรียงเรื่องให้เป็นฉากโดยเรียงตามลำดับก่อนหลัง ในกรณีที่น่าเอานวนิยายหรือเรื่องเขียนมาทำเป็นภาพยนตร์นั้น บางครั้งอาจจะคัดหรือต่อเติมบางส่วนเพื่อให้ได้เนื้อหาครบถ้วนและสมเหตุสมผลในเวลาที่กำหนดของภาพยนตร์
3. บทภาพยนตร์ SCRIPT คือการนำทรีตเมนต์ มาแยกออกเป็นข้อตามที่ต้องการจะให้ เป็นเมื่อสำเร็จ เป็นภาพยนตร์แล้ว

การเขียนบทภาพยนตร์ที่แยกเรื่องราวออกเป็นข้อนั้นมีประโยชน์มาก เพราะทำให้สามารถย่นระยะเวลาการทำงาน บางคนอาจมีความคิดว่าไม่ต้องทำบทภาพยนตร์ก็ได้ละเอียด เพราะจะได้สามารถเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงได้ค่อนข้างจริง แต่การไม่มีบทภาพยนตร์ที่ละเอียดดีหมดมักจะประสบปัญหาตอนถ่าย เพราะระหว่างถ่ายทำนั้น มีเรื่องต่าง ๆ ที่จะต้องพะวงถึงมากมาย บทภาพยนตร์ที่ละเอียดและ เป็นระเบียบสามารถช่วยลคลปัญหาและข้อบกพร่องที่อาจเกิดขึ้นในเวลาลงมือทำงาน

ได้มาก ทำให้รู้ว่าข้อใดคือสิ่งที่ไหน จัดไปอย่างไร และยิ่งกว่านั้นเวลาถ่ายก็ไม่จำเป็นต้องถ่ายเรียงตามลำดับ แต่สามารถเอาข้อที่มีมุขล่องและตัวแสดงเหมือนกันหรือการจัดแสดงอย่างเดียวกันมาถ่ายพร้อมกัน แล้วจึงนำมาตัดต่อภายหลัง งานก็จะรวดเร็วขึ้น

4. บทภาพ STORY BOARD คือบทภาพยนตร์ที่มีรูปภาพประกอบ บทภาพยนตร์ประเภทนี้จะช่วยให้การถ่ายทำง่ายขึ้นและพิจารณาแก้ไขได้ง่าย เพราะเห็นเป็นภาพด้วย

การเขียนบทภาพยนตร์ไม่มีรูปแบบที่แน่นอนแล้วแต่ความถนัดของแต่ละคน บางคนอาจจะทำละเอียดบอกถึงตำแหน่งไฟ ทิศทางกล้อง ทิศทางเคลื่อนที่ของตัวแสดง เสียง แสง บางคนก็ทำสั้น ๆ เพียงบอกเลขที่ข้อ และอธิบายการแสดงอย่างย่อ ๆ และนอกจากนี้ในการเขียนบทภาพยนตร์ผู้เขียนบทภาพยนตร์จะต้องมีความสามารถพิเศษในการแปลตัวหนังสือให้เป็นภาพและเสียง และมีความสังเกต อีกความอดทน และมีวาทะศิลป์ที่ดีเพื่อที่จะเขียนบทได้อย่างกลมกลืน คนที่อ่านนวนิยาย มาก่อน เมื่มาดูภาพยนตร์ที่สร้างตามนวนิยายเรื่องนั้น มักจะบ่นว่ารถยนต์ที่สร้างไม่เหมือนในหนังสือเลย คำกล่าวนี้ไม่มีใครปฏิเสธเพราะภาพยนตร์กับหนังสือไม่มีทางจะเหมือนกันได้ มีสาเหตุหลายประการที่ทำให้การเปลี่ยนแปลงเรื่องเมื่อนำเอานวนิยายมาสร้างเป็นภาพยนตร์ สาเหตุใหญ่ประการแรกก็คือ

1. ลักษณะ ของการเล่า เรื่องโดยภาพกับการเล่า เรื่องโดยตัวหนังสือต่างกันโดยธรรมชาติ
2. เวลาในภาพยนตร์มีความจำกัด นอกจากนั้นยังมีสาเหตุอื่นอีกเช่น
3. การนำเอานวนิยายเรื่องนั้น มาเขียนบทภาพยนตร์เพราะอาจจะชอบเพียงบทตอนของเรื่อง
4. เปลี่ยนบทให้สอดคล้องกับลักษณะ ของตัวแสดง เมื่อให้บทมากขึ้น หรือมีความสำคัญมากขึ้น

การเขียนบทภาพยนตร์บางครั้งอาจจะใช้แนวเรื่องตามที่ตนเองคิด หรือคิดขึ้นโดยมิได้นำมาจากนวนิยาย หรือเรื่องสั้นเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แล้วเขียนบทขึ้นตามจินตนาการซึ่งก็มีผลคือ ไม่เข้ากับใครอาจจะได้แนวเรื่องที่ไม่เข้าฉากจำเริญกับภาพยนตร์ทั่ว ๆ ไป มีความทันสมัย แต่ก็มิใช่เสีย เพราะไม่ใช่เรื่องที่มีอยู่แล้ว บางครั้ง ของเรื่องหรือโครงเรื่อง การดำเนินเรื่อง อาจจะยัง

ไม่กระชับขอถ้าผู้เขียนบทยังมีมือไม่ถึงพอ

ในการนำเรื่อง HUNDRED TIME ของ SYD HOFF ซึ่งแปลโดย มณีหยง
ที่จำเป็นภาพยนตร์นี้ เพราะเห็นว่าเป็นเรื่องสั้น ที่สามารถที่จะทำเป็นภาพยนตร์ได้ยาวประมาณ
15 นาที ซึ่งพอสมควรกับโครงการ ที่ไม่ยาว และไม่สิ้นเงินเกินไป ในด้านเนื้อหาที่เห็นว่าใช้ได้
มีความเป็นเอกภาพของเรื่อง คือ มีความเป็นหนึ่งเดียวของเรื่อง THEME การดำเนินเรื่องนำ
สนใจ เรื่อง HUNDRED TIME นี้

ในการเขียนบทภาพยนตร์ก็มีการเปลี่ยนแปลง เนื้อหาใหม่ลักษณะเป็นไทยขึ้น เพื่อให้สอดคล้อง
กับภาพยตร์ ส่วนการดำเนินเรื่อง ก็ไม่มีอะไรพลิกแพลง เพราะเรื่องที่ทำมานี้มีการดำเนินเรื่อง
ที่คืบอยู่แล้ว จึงไม่ต้องมีการเขียนบทภาพยนตร์ที่พลิกแพลงอะไรมาก แต่ก็มีส่วนช่วงของเรื่องเหมือน
กัน ที่สามารถจะกระชับ TIME หาเรื่องให้กลมกลืนโดยสื่อความหมายด้วยภาพ

เมื่อเขียนเป็นบทภาพยนตร์เสร็จแล้ว ก็ต้องทำกลับมาพิจารณาใหม่อีกครั้งว่ามีข้อบกพร่อง
อะไรอีกหรือไม่ ต้องคอยอย่างละเอียดรอบคอบ การที่จะได้บทภาพยนตร์ที่สมบูรณ์ เมื่อเขียนเสร็จ
แล้ว อาจจะทิ้งไว้สักระยะเวลาหนึ่ง อาจจะ 2-3 วัน แล้วนำกลับมาดูอีกครั้งจะมองเห็นถึงข้อบกพร่อง
หรือข้อผิดพลาดประการ หรือ อาจจะนำไปให้ผู้อ่าน เพื่อแสดงความคิดเห็น หลาก ๆ คน เพื่อนำ
มาพิจารณาและแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง

ในเรื่อง HUNDRED TIME หรือ นำมาเขียนเป็นบทภาพยนตร์เรื่อง คัดหนึ่ง
ร้อยนี้ ก็มีการเปลี่ยนแปลง หลายครั้ง เช่น คำพูดของตัวเอกของเรื่อง ตามเรื่องที่เขียนมาอย่าง
หนึ่ง แต่เมื่อให้ตัวแสดงของชุดแล้ว พูดไม่ได้เพราะเป็นเด็กบางคนก็ไม่สามารถที่จะพูดได้ครบ
ประโยคในบทภาพยนตร์ก็ต้องปรับปรุงให้พูดสั้น เพื่อไม่ทำให้หลงลืม หรือพูดเป็นภาษาทอง เป็นต้น
ซึ่งในการเปลี่ยนแปลงบทนี้ เมื่อถึงขั้นตอนการถ่ายทำจริงก็จะต้องมีการเปลี่ยนแปลง
อีกเสมอ ซึ่งจะกล่าวต่อไปในช่วงของการถ่ายทำ
ตัวอย่าง การเขียนบทภาพยนตร์

กาแรทเตอร์ตัวละคร

ชัชยศ

เด็กชายอายุ 12 ปี เพิ่งขึ้นชั้น ป 6 เป็นเด็กเรียบร้อย ซื่อสัตย์ ไม่ท้อถอยเป็นคนที่ได้ความรู้สึก มีความรักในตัวบุคคลรอบข้าง อยู่สูงที่ลูกศิษย์รักครู แต่เป็นเรื่องที่เขาไม่บอกใคร แต่ชาติชายเพื่อนจอมแกลเร่มีักจะแกล้งเขาเป็นประจำ เรื่องนี้ เขาจึงโดนกลั่นแกล้งเป็นประจำ โดยเอาเรื่องนี้มาเป็นข้อ เขาไม่ยอมให้ครูเห็นเขาเป็นคนไม่ดี และเป็นคนที่ไม่ท้อถอยอยู่แล้ว เมื่อถึงคราวที่ทนไม่ไหวผลที่ออกมาจึงเป็นในรูปทางที่ไม่ถูกต้องในตอนจบของเรื่อง

ชาติชาย

เพื่อนร่วมชั้นจอมแกลเร่ และมักจะกลั่นแกล้งเขาเป็นประจำ มีความเอาพาตพยายามหาทางกลั่นแกล้งเพื่อนตลอดเวลา ถึงแม้เพื่อนจะพยายามขอโทษ และเป็นเด็กที่ชอบแสดงอำนาจ และรังแกคนที่อ่อนแอกว่า

คุณครูขนาด

เป็นครูที่สวยงามน่ารัก ใจดี เป็นที่รักของลูกศิษย์และทุกคนที่พบเห็น อัจฉริยะ ใจเย็น มีการลงโทษนักเรียนที่ไม่เหมือนกับครูโดยทั่วไป แต่ก็ยังมองปัญหาต่างๆ คืบกันไป เห็นอย่างที่ว่าเองเห็นไม่มีการโต้สวน และพบปัญหาว่าเป็นเรื่องเล็กน้อย จึงทำให้เกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันขึ้น

พ่อ,แม่

เลี้ยงลูกแบบเข้มงวด ไม่ท้อถอยรู้จักโลกภายนอก แต่ก็รักลูกมาก และการที่มีลูกคนเดียว จึงประคบประหงม จนเด็กไม่กล้าที่จะทำ ท้อ ไม่ท้อถอย ซื่อสัตย์ ไม่กล้าแสดงออก

บทภาพยนตร์ " ทศที่ร้อย "

ซีเควน ๑๐

ซีน ๑๐ 1 ภายใน / บ้านหลังหนึ่ง / กลางวัน (เช้า)

ฉากเช้า

- 1 โต บ้านหลังหนึ่งบรรยากาศตอนเช้าตรู่ กำลังจูมเข้าไปที่หน้าห้องหนึ่ง
- 2 ปานกลาง ภายในห้อง เด็กชายคนหนึ่งแฉ่งหัวซุกคอกเรียนประถมเรียบร้อย กำลังจัด
 ภัณฑ์สไลด์กระเป๋าย่างกระฉับกระเฉง แล้วเดินออกจากห้องไป มีเสียงจอพ็อน
 ของเด็กชายประกอบ

ฟูเอล

จอพ็อน

" วันนี้เป็นวันเปิดเทอมในการขึ้นชั้น ป.๘ ของผม ผมอยากไปโรงเรียนให้

เช้าที่สุด "

- 3 ปานกลาง ในครัวแม่กำลังทำอาหารเช้าอยู่ที่โต๊ะ ขณะที่เห็นชายเดินเข้าไปนั่งที่เก้าอี้
 แม่

ฟูเอล

" โอโฮ...วันนี้เด็กชายซัยฮ์โตกะแนนเต็ม แม่ไม่ต้องขึ้นไปปลุก "

แม่พูดคุยยกถือเขาขณะยกอาหารมาเสิร์ฟ ฟูเอล เด็กชายยิ้มเล็กน้อยจะก้มหน้าก้ม
 ทารับประทานอาหาร มีเสียงเดินลงจากบันได แม่หันไปมอง ขณะที่พ่อเดินมานั่งที่โต๊ะ

แม่

" พ่อวันนี้โตกะแนนศูนย์เพราะคืนสายที่สุดในบ้าน "

กล่าวอย่างขี้มุกแล้วเหลือบกูกเด็กชาย

พ่อ

" วันนี้พ่อขอมแพ้จะ "

แล้วยื่นมือไปซี่ยหัวเด็กชายอย่างรักใคร่

- 4 ปานกลาง เด็กชายยกแก้วนมขึ้นดื่มรวดเดียวหมดแก้ว ขณะที่พ่อนั่งอ่านหนังสือพิมพ์จับกาแป
 อย่างใจเย็น ฟูเอล แม่หันมิตำท่าทางกระวนกระวาย มีเสียงจอพ็อนของเด็กชาย ฟูเอล

ฟูเอล

ฟูเอล

จอพ็อน

" ทำไมพ่อไม่รู้จักผมเลย ว่าผมอุบลสำคัน เข้าเพื่อที่จะรีบไปโรงเรียน "

พ่อยังทรงอ่านหนังสือพิมพ์อย่างใจเย็น ขณะที่แม่เก็บโต๊ะอาหาร

เด็กชาย ฟูเอล

" พ่อหะ ไปกินหรือยังหะ "

เขาเร่ง พ่อรีบดื่มกาแฟให้หมดแล้ววางหนังสือพิมพ์ลง เด็กชายวิ่งออกไปที่รถ

พ่อ

" พ่อว่าต้องมีอะไรพิเศษแน่ๆเลย "

หูกขณะกำลังเดินออกจากบ้าน

แม่

" แหมพ่อ แดก็อยากจะไปเล่นกับเพื่อนนะสิ ปกติเทอมตั้งนาน รีบไปเถอะค่ะ "

5 ใกล้ ที่หน้า เด็กชาย แอบยิ้มอย่างมีความสุขขณะกัก

ซิว

ออกไป

" พ่อกับแม่หายไปไหน "

6 ปานกลาง รถเคลื่อนออกจากบ้าน เด็กชาย หันมาโบกมือกับแม่

และไปโรงเรียนด้วยที่ใจดี และ พ่อรัก
ซิว และ แม่รักซิว และ ซิวรักพ่อแม่

C.A27

ใกล้ รถของพ่อจอดที่หน้าโรงเรียน เด็กชาย ก้าวลงจากรถแล้วรีบเดินเข้าไปในโรงเรียน

ปานกลาง ด้านหลังของ เด็กชาย มีเสียงเรียกจากด้านหลัง เด็กชาย หยุดเดินแล้วหันมา มี เด็กชาย คนหนึ่งเดินตามมา ซักไซยจอมเท่านั้นเองเขาทัก

ซักไซย

" เฮ...นายเท่า "

เรียกเสียงดังท่าทางกวนประสาท ซักไซย จะเดินต่อไป

" เตี่ยสิ...อ้อฉันรู้แล้วว่านายจะรีบไปไหน "

หูกกลางทำหน้าที่อย่างรู้ทัน แล้วเดินไป เด็กชาย มองตามแล้วเดินตามไป

ถัดไป

9 ปานกลาง ภายในห้องเรียน ครูอนุชาดูคำสั่งหูกอยู่หน้าชั้นขณะที่ทุกคนตั้งใจฟัง

ครูอนุชา

" เอาล่ะจ๊ะ วันนี้เป็นวันแรกของการเรียนครูคิดว่าทุกคนคงจะตั้งใจเรียนนะจ๊ะ สำหรับหัวหน้าชั้นครูจะให้ซักไซยหัวหน้าชั้นของปีที่แล้วทำหน้าที่ไปก่อนนะจ๊ะ "

ครูอนุชาดูหูกขณะกวาดสายตาไปรอบๆห้อง ทุกคนตั้งใจฟัง แต่ซักไซยจะยึกเป็นพิเศษ ขณะที่หูกมองหน้าครูยิ้ม

" ทุกคนเอาหนังสือขึ้นมาจะเราจะเริ่มเรียนกันเลย "

ทุกคนเอาหนังสือขึ้นมาแล้วตั้งใจเรียนขณะที่ครูอนุชาสอนไปเรื่อยๆ

10 ปานกลาง กล้องแพนไปที่นักเรียนทุกคน แล้วแพนมาหยุดที่ครูอนุชา มีเสียงออฟชั่นความทักของหูก

ออฟชั่น

อันครูอนุชาเป็นที่สายที่สุด ใจดี น่ารักกว่าครูไหนๆในโรงเรียนทั้งหมด "

ซิว

ขณะที่เด็กชายกำลังคิดเพลินๆอยู่นั้น ทรูขนาดหันมาที่เขา

ทรูขนาด

" ซ้อยศ นั้นเจตตั้งใจที่ทรูสอนก่อนหรือเปล่าจ๊ะ "

11/ ปานกลาง แทนสายตาของทรู ^{ซ้อยศ} เห็นขวามือแกกวางเหม่อ แล้วสะอึกเมื่อทรูเรียก ลูกชั้นยืนก้มหน้า ซากิชายที่นั่งข้างๆทำเป็นนั่งตัวตรงอย่างตั้งใจ

เด็กชาย ซ้อยศ

" ปละ...เปล่าครับ "

เขาอายุ และไม่กล้าโกหก ^{ซ้อยศ}

12/ ปานกลาง ทรูขนาดยืนอยู่ที่หน้าห้อง เด็กชายยืนก้มหน้าอยู่ที่โต๊ะ

ทรูขนาด

" ทรูจะยังไม่ลงโทษเธอ แต่ถ้าทรูเห็นอีกเธอจะคงถูกลงโทษ เอาล่ะ...
นั่งลงได้ ทุกคนด้วยนะจ๊ะ ไม่ใช่ก้มหน้าก้มตา "

ทรูขนาดเริ่มหันสอนต่อไป ซ้อยศพยายามนั่งตัวตรงตั้งใจเรียนเขาไม่ยอม
ให้ทรูขนาดโกรธ

13/ ใกล้ ที่เด็กชาย ซากิชายที่นั่งข้างๆเหลือบดูทรูแล้วชะโงกมากกระซิบเบาๆ

ซากิชาย

" นายเค้ารักทรูครับ "

หูจบบหน้าเขาจะเขี่ย เด็กชายหันไปมองอย่างโกรธๆ แต่นายซากิชายก็ยังทง...
ทำหน้าที่ล้อเลียนเขาขณะที่ทรูไม่เห็น ^{Read} เด็กชายโหมเสียงค่อยๆเข้าห้องอย่างลึกลับ แต่คราว
นี้ทรูเห็น และทุกคนก็เห็น

ทรูขนาด

" หูคุณะซ้อยศ "

เสียงทรูทวาดกชั้น เด็กชายหันไปมอง ส่วนซากิชายเอามือกุมที่ปาก นั่งเรียน
ทุกคนหันมามอง

14/ ปานกลาง ทรูขนาดเดินมาความช่องทางเดินมาถึงตัวเขา เด็กชายก้มหน้า

ทรูขนาด

" ทำอย่างนี้แล้วมากรู้ไหม เธอค่อยเพื่อนทำไหม "

ทรูมองเขาด้วยความโกรธ แล้วหันไปพูซากิชาย

" ซากิชาย ซ้อยศเขาค่อยเธอทำไหม "

คราวนี้ทรูถามซากิชาย ซากิชายเอามือปิดปากทำท่าทางเจ็บปวด

ซากิชาย

" ผมบอกไม่ได้ครับทรู ผมไม่ใช่คนปากโป้ง "

ตอบอย่างประจบ ^{ซ้อยศ} เด็กชายยังก้มหน้านั่ง

ทรูขนาด

" ซ้อยศทรูบอกแล้วใช่ไหม เอาล่ะไปที่กระดานแล้วจัดไป 100 จบ ' ผมจะไม่
รังแกเพื่อน ' "

สัปดาห์ขึ้นไปที่กระดานแล้ว เริ่มค้นหาก็ ขณะที่ครูดูแลในชาติชาย จากนั้น
ครูก็ เริ่มสอนต่อไป ขณะที่เขาคิดต่อไป

ออฟซัน

" ผมทำให้คุณครูโกรธอีกแล้ว (แต่ผมไม่อยากให้นายชาติชายพูดถึงครูอย่างนั้น
แต่บางทีผมอาจจะใจร้อนไปหน่อย ผมต้องขอโทษเขา "

15 ไกล เห็นชายตัดประโยคสุดท้ายแล้ว เติมมาบ้างที่ ก็ต้องแทนตาม พอมานั่งชาติชาย
ก็ชะโงกหน้ามากกระซิบแบบที่ครูไม่รู้

ชาติชาย

" ฉันจะแก้แก่นนายไว้ได้ ถอยคุณเออะนายเต่า "

กระซิบอย่างอาวาค เห็นชายพยายามจะขอโทษ แต่ชาติชายไม่สนใจ มีเสียง
ออฟซันเชื่อมฉาก

ออฟซัน

" ผมรู้เลยว่านายชาติชายเขาพูดจริง แต่ผมก็โดนจนได้ แต่การที่ค้นกระดาน
ก็ง่ายกว่าจะเดียงก็ชายนั่น แล้วผมก็ไม่อยากให้คุณครูโกรธผมเพราะครูคงจะคิดว่าผม
แก้หัว "

Jan

จางซัน

16 ปานกลาง เห็นชายกำลังตัดที่กระดาน 'ต่อไปนี่ผมจะไม่ทิ้งเศษกระดาษขณะสงบนิ่ง'

Jan

จางซัน

17 ไกล เห็นชายตัดที่กระดาน 'ผมจะไม่ส่งเสียงดังเมื่ออยู่ในแถว'

Jan

จางซัน

18 ปานกลาง ขณะที่ครูสอนไปเรื่อยๆ เห็นชายยังนั่งตัดที่กระดาน

ตัดไป

จีน เอ 2 ภายนอก / ที่โรงเรียนประถม / กลางวัน

19 ปานกลาง ชาติชายกำลังเล่นโนนบาร์อย่างสนุกสนาน เห็นชายเดินเข้าไปหา ชาติชาย
มองอย่างเขอะเขย

Jan

เห็นชาย

" นี่ชาติชาย ฉันมีปากกาถูกลืนใหม่เอี่ยมเลย ฉันให้นายค้ำหนึ่งเอาไหม "

เห็นชายพยายามง้อ ชาติชายยังนั่งโนนบาร์อย่างไม่สนใจ

" แหมคุณนี่ก็มีนะ เพิ่งซื้อใหม่เหมือนกัน ฉันให้นายเล่นนะ "

เห็นชายพยายามง้อต่อไป ชาติชายหันมา

ชาติชาย

" เก็บเกมกระจอกของนายไว้ เออะนายเต่า ช่องฉันก็มีเขอะแอะ "

หูจกบกระโทกตงจากบาร์จะเดินไป แต่เห็นชายก็ยังพยายามง้อไป

เห็นชาย

" นายท้อฉันถึงได้โทษชาติชาย เราจะไต่ท้ายกัน "

Fun

เด็กชายพูดเสียงอ่อนหวาน แต่ชาติชายเพียงแต่หันหน้ามาแสบใส่เขาแล้ว
เดินหนีไป มีเสียงจอแจขึ้นเชื่อม

ออฟจีน

" จากนั้นผมเลยยอมแพ้ การตัดที่กระต๋านทำให้เป็นกิจวัตรของผม แต่ทุกคร
~~บ~~ก็ยังไม่เชื่อผมหรือกว่าผมไม่ได้ทำ... นอพอถึงตอนสอบ ~~ผม~~ผมก็คิดว่าชาติชาย ~~จะ~~
คงจะยอมคืนดีกับผม....."

ทักษิ

ขึ้น เอ 3 *4* ภายใน / ห้องเรียน / ปลายทาง

20 ปานกลาง ในห้องเรียนบรรยากาศการสอบ ทุกคนนั่งทำข้อสอบอย่างเรียบร้อย กลับ
แผนไปรอบๆห้องมาหยุดที่เด็กชายกำลังก้มหน้าทำข้อสอบ จู่ๆชาติชายก็กระซิบเรียก
เขาหันไปเห็นชาติชายกางข้อสอบให้เขาดูคำตอบ เขาก็ยิ้มอย่างเป็นมิตร เขาก็ยิ้มตอบ
แล้วก็อกไม่ได้ที่จะเหลือบดู แต่ครูกลับเห็นเขา แน่นนอนเขาโดนทำโทษขณะที่ชาติชาย
ทำหน้าที่เยาะเย้ยเขา

21 ใกล้ *Fun* เด็กชายกำลังตัดที่กระต๋าน กลับออกมาเห็นครูขนาดนั่งตรวจงานอยู่ที่โต๊ะ
ภายในห้องว่างเปล่าเพราะเป็นตอนเย็น เขาก็จับก็เดินมาหยุดยืนที่หน้าโต๊ะของครู

22 ใกล้ *Fun* ที่หน้าของครูผ่านไหล่ของเด็กชาย เด็กชายยืนก้มหน้า

ครูขนาด

" ครูจำเป็นจะต้องลงโทษเธอนะซัยยศ แต่ทำไมเธอยังทำแล้วก็โดนลงโทษ
เธอก็ไม่กลัวครูเลยหรือจะ "

Fun
ครูขนาดพยายามพูดอย่างใจเย็น เด็กชายยังคงก้มหน้าเขาไม่กล้าที่จะพูด
อะไรทั้งนั้น

" สัตย์กับครูโตใหม่จะ ว่าต่อไปเธอจะไม่ประพฤติชั่วเหลวไหลอีก "

เด็กชาย Fun

" ผมสัญญาครับคุณครู "

Fun
เด็กชายรับคำด้วยเสียงที่แทบจะไม่ได้ยิน

ครูขนาด

" เอาละจะ... กลับบ้านได้ พ่อเธอกำลังรออยู่มาครูจะเดินไปส่ง "

Fun
เด็กชายใจกลังไม่ตี กลัวครูจะพูดกับพ่อของเขา เรื่องการลอกข้อสอบในวันนี้

23 ปานกลาง ที่บริเวณโรงเรียนตอนนี้ดูโล่งเพราะเป็นเวลาเย็นมากแล้ว *Fun*
เด็กชายเดินมาพร้อมกับครูขนาด *Fun*
เด็กชายมองไปที่รถวันนี้พ่อไม่ได้มาคนเดียวแล้วมาด้วยเขารู้สึก
ใจไม่ดี พ่อเดินมาถึงรถครูก็พูดขึ้น

ซีเกวน บี

ซีม บี 1 ภายใน / อาหารโรงเรียน / กลางวัน

30 ปานกลาง ^{โรงเรียน} ~~เด็กชาย~~ เดินออกจากห้องสมุดอย่างรีบร้อน เพราะมีสัญญาณเข้าเรียนแล้ว
ในมือถือหนังสือห้องสมุดเล่มหนึ่ง

31 ปานกลาง ที่บันได ~~เด็กชาย~~ ก้าวขึ้นมา แล้วชะงักมองขึ้นมา

32 ใกล้ แทนสายคาของ ~~เด็กชาย~~ ในมุมเงย เห็นชาติชายยืนจังก่าอยู่ชั้นบนสุดของบันได
แล้วค่อยๆเดินลงมาที่เขา แล้วยิ้มอย่างมีเล่ห์เหลี่ยม

33 ปานกลาง กำหนัดชาติชายเดินไปถึงหัวของชียยศแล้วกระซอกข้างหนึ่งเสียงมาจากมือเขา

34 ใกล้ปานกลาง ชาติชายยังทงยิ้ม ขณะที่ชียยศคิดว่าถึงคิดว่าเขาจะแกล้งวิธีไหน

ชาติชาย

" ทำลายหนังสือของโรงเรียนเถอะ "

พูดกับเด็กกระต่ายนอกหลายหน้า ขณะที่ ~~เด็กชาย~~ ^{โรงเรียน} กำลังจะเดินผ่านไป

35 ใกล้ ที่หน้าของ ~~เด็กชาย~~ เห็นมุมมองหน้าของชาติชายนั่ง ขณะนั้นยังไม่ระดัง 2 เสียงจ๊อกแจ็ก
จากห้องเรียนต่างๆจึงทงกลับมา หักไป

36 ปานกลาง ภายในห้องเรียน: ~~เด็กชาย~~ ก้าวเข้าไปแล้วตรงไปที่กระดานอย่างรู้หน้าที่
เขาหยิบชอล์กขึ้นมาแล้วก็ค่อยๆรวกเร็ว

ทรูขนาด

" ชียยศ กลับไปนั่งที่ก่อน เอาไว้ถูบอกให้เธอตัดเธอถึงจะศักดิ์ "
แต่แล้วก็ต้องหยุดคิดเมื่อเห็นข้อความบนกระดานคำ

37 ใกล้ ที่หน้าของทรูขนาดยื่นตะลึง

38 ใกล้ ที่มือของ ~~เด็กชาย~~ กำลังเขียนอย่างรวดเร็ว

" ต่อไปผมจะไม่ผลึกชาติชายตกบันได "

" ต่อไปผมจะไม่ผลึกชาติชายตกบันได "

" ต่อไปผมจะ..... ~~โรงเรียน~~ "

39 ปานกลาง ทรูขนาดยื่นตะลึงจน ~~เด็กชาย~~ เขียนไปตั้งหลายประโยค จากนั้นรีบวิ่งลงบันไดออกไป

40 ปานกลาง ที่บันไดจากข้างล่าง ทรูขนาดวิ่งมาดี งแล้วหยุดชะงักเอามือปิดปากอย่างตกใจ

41 ใกล้ ที่หน้าของทรูขนาด มีเสียงออฟชั่นของชอล์กขูดกระดานคำดังเอื้อยๆต่อไปและต่อไป

หักไป

ออฟชั่น

" แต่มันก็เป็นการตัดครั้งสุดท้ายของผม ทักที่ร้อยพอดี "

42 ปานกลาง ชาติชาย ~~โรงเรียน~~ กำลังเขียนบนกระดาน

1.3 การกำหนดฉาก

การกำหนดฉากก็คือการหาโลเคชันที่จะใช้ในการถ่ายทำ เพื่อให้เหตุการณ์มีความสมจริง แต่ก็จะมีการเลือกที่จะใช้สถานที่จริงหรือสร้างขึ้น ซึ่งก็จะขึ้นอยู่กับเนื้อหาของเรื่องความสะดวกในการถ่ายทำ เช่น ถ้าจะทำหนังเกี่ยวกับประวัติศาสตร์สถานที่จริงก็อาจจะหาไม่ได้ก็ต้องมีการสร้างขึ้นเพื่อให้ดูสมจริง แต่ถ้าเป็นหนังในสมัยปัจจุบัน การจัดฉากนั้นก็ดูไม่จำเป็น เรื่อง "คดีหนึ่งร้อย" เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียนประถม สถานที่ที่จริงเลือกสถานที่จริงเพื่อให้ดูสมจริง เพราะถ้าจะสร้างฉากขึ้นก็ไม่ได้บรรยากาศของห้องเรียน และสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย

สถานที่ที่เลือกมานี้คือโรงเรียนวัดปลูกศรัทธา เนื้อหาของเรื่องส่วนใหญ่อยู่ภายในห้องเรียน จึงเลือกห้อง ป 3/4 ของโรงเรียนเป็นโลเคชันหลักของเรื่อง

1.4 การคัดเลือกตัวแสดง

ในการคัดเลือกตัวแสดงต้องให้มีความเหมาะสมกับลักษณะนิสัยของตัวละคร ในด้านของวัย และด้านเนื้อหาของเรื่อง เพราะถ้าไม่เหมาะสมแล้วก็จะทำให้ภาพยนตร์มีความไม่น่าดู นอกจากนี้ก็ต้องคำนึงถึงความสามารถของตัวแสดงว่ามีความสามารถที่จะเล่นให้แค่นั้นซึ่งก็ต้องคำนึงถึงการกำกับด้วยซึ่งจะกล่าวต่อไปในการกำกับภาพยนตร์

ในเรื่อง "คดีหนึ่งร้อย" การเลือกตัวแสดงจะคำนึงถึงตัวเอกของเรื่องมากกว่า เพราะตัวเอกเป็นเด็กนักเรียน ป 3 จึงต้องใช้เด็กเล่นเพื่อความเหมาะสมกับวัย และต้องคิดว่าเด็กมีความสามารถในการเล่นได้มากน้อยแค่ไหน กล้าแสดงออกหรือไม่ ส่วนตัวประกอบอื่นเลือกตัวแสดงที่ประสบความสำเร็จอยู่แล้ว เพื่อลดการกำกับที่ง่ายขึ้น และเพื่อมาเจาะจงที่ตัวเอกเป็นส่วนใหญ่ ครูในเรื่องที่เป็นต้นเหตุของเรื่อง เป็นครูที่มีบุคลิกที่ใจดี น่ารัก ที่เด็กนักเรียนชอบ จึงเลือกตัวแสดงที่มีความอ่อนหวานอยู่ในตัวเอง เพื่อให้เหมาะสม ส่วนตัวประกอบอื่นก็มักเลือกนักเรียนที่เรียนร่วมชั้นซึ่งก็ไม่พบหาอะไรมาก เพียงแต่ประกอบไช้ที่อยู่ในชั้นเท่านั้น นอกจากนี้ก็มีตัวแสดงที่เป็นพ่อแม่ ก็มีเด็กหน่วยจึงเลือกผู้ที่มีการเรคเตอร์ที่เหมาะสม

1.5 การเลือกเสื้อผ้าของตัวแสดง

เสื้อผ้าก็เป็นส่วนหนึ่งสำคัญในการถ่ายทำภาพยนตร์ เพราะถ้าเลือกไม่เหมาะสมกับตัวละครแล้วก็จะทำให้ขาดความน่าดู หรือน่าเกลียดไปเลยก็ได้

ในเรื่อง "กั๊กที่หนึ่งร้อย" ด้านเสื้อผ้าไม่มีปัญหาเพราะตัวเองของเรื่องก็ใช้ชุดนักเรียน ยืนหันตลอด ที่ต้องคำนึงคือชุดของครู ที่ต้องเลือกให้เหมาะสมกับคาแรคเตอร์ของเรื่อง และต้องมีหลายชุดเพื่อให้เห็นถึงเวลา วันที่เปลี่ยนไป

ในด้านเสื้อผ้านี้มีความละเอียดต่อ ทางด้านความต่อเนื่องมากเพราะเป็นที่สังเกตได้ง่าย อย่างเช่น เวลาภายในเรื่องเปลี่ยนแปลงแต่ไม่ความต่อเนื่องของ เสื้อผ้าก็ยังคงเป็นชุดเดิมก็จะทำให้เกิดขัดกันขึ้นมาภายในภาพยนตร์ ยิ่งจะสังเกตได้ง่ายเช่น ก่อนจะเกินเข้าประตูชุดหนึ่ง แต่พอเข้ามาภายในเป็นอีกชุดก็จะทำให้ขาดความต่อเนื่อง ซึ่งจะสังเกตได้ง่ายในภาพยนตร์ไทยหลายเรื่อง ซึ่งต้องเป็นสิ่งที่ควรระวังอย่างยิ่ง

1.6 การเลือกเทคนิคที่ใช้

ในการทำ "กั๊กที่หนึ่งร้อย" เลือกเป็น ภาพยนตร์วีดีโอเพราะเป็นการประหยัดในด้านค่าใช้จ่าย และสะดวกกว่าการใช้ฟิล์ม ถ้าใช้ฟิล์มจะต้องมีปัญหายุ่งยากหลายอย่าง เช่น เมื่อถ่ายไปแล้วเราจะไม่ทราบได้เลยว่า แสง เป็นอย่างไรมีทหรือสว่างเกินไปหรือไม่ การรักษาความต่อเนื่องไม่สามารถจะทดสอบได้ว่าต่อเนื่องหรือไม่ ลีนเปลืองค่าใช้จ่าย แต่มีข้อดีคือสามารถที่จะถ่ายออกมาได้สวย แต่เทคนิควีดีโอเราก็สามารถที่จะถ่ายออกมาได้สวยได้ถึงคุณภาพอาจจะดีกว่า แต่ก็มีความสะดวกมากกว่า รักษาความต่อเนื่องได้โดยไม่ต้องมานั่งจำ เพราะมีมอนิเตอร์ไว้สำหรับดู เมื่อไม่ก็มีการเทคโนโลยีได้โดยการรีวายด์เทป

ซึ่งจะเห็นได้ว่าสะดวกกว่าในหลาย ๆ ด้าน และเพื่อจะศึกษาขั้นตอนในการทำงานเท่านั้น จึงไม่จำเป็นจะต้องสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการใช้ฟิล์ม

1.7 การเลือกทีมงาน

ในการถ่ายทำภาพยนตร์ต้องอาศัยทีมงานเป็นจำนวนมากเพราะไม่มีใครที่จะทำ
หนังได้โดยคน ๆ เดียว ทีมงานจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด ซึ่งก็มีหน้าที่ต่าง ๆ ดังนี้

1. ผู้กำกับการแสดง จะเป็นผู้ควบคุมการสร้างภาพยนตร์ในขั้นตอนการถ่ายทำทั้งหมด
โดยตรง
2. ผู้บันทึกภาพ หรือคาถาล้อง จะต้องมีความรู้ประสบการณ์ที่จะทำให้ภาพออกมาได้สวย
ซึ่งบางครั้งอาจจะสั่งแ่นผู้กำกับได้
3. ผู้จัดการกองถ่าย มีหน้าที่ดูแล อำนวยความสะดวกและจัดหาทุกสิ่งทุกอย่างให้แก่ทุก
คนในกองถ่าย คือ เป็นผู้ควบคุมให้งานทุกฝ่ายประสานและดำเนินไปได้อย่างเรียบร้อย
4. ผู้ช่วยผู้กำกับการแสดง มีหน้าที่จัดการและดูแลความเรียบร้อยทั่วไปของฉากที่กำลัง
จะถ่ายทำ และคอยช่วยเหลือหรือทำในสิ่งที่ผู้กำกับสั่ง และต้องทำงานสัมพันธ์กับผู้จัดการกองถ่ายด้วย
5. ผู้จัดการฉาก
6. ผู้ดูแลด้านเครื่องแต่งกาย
7. ช่างแต่งหน้า
8. ลูกมือและคนงานในกองถ่าย
9. ผู้บันทึกเสียง

1.8 การทำตารางการถ่ายทำ

เพื่อเป็นการสะดวกในขั้นตอนการถ่ายทำ เป็นลักษณะเหมือนกับหมวกกำหนด การเพื่อที่จะให้การถ่ายทำนั้น ๆ ไม่เสียเวลา และไม่หลงลืม เพื่อจะถ่ายทำฉากใหม่ก่อนหลัง เพราะ ถ้าจะถ่ายเรื่องไปเลยตลอดเรื่องนั้น เป็นการเสียงบประมาณ เวลาและแรงงาน โดยไม่จำเป็น ในภาพยนตร์เราไม่จำเป็นจะต้องทำอย่างนั้น ไม่เหมือนกับการทำละครเวที ซึ่งต้องเสียไป แต่ ในภาพยนตร์เราจะต้องคิดว่าจะทำอย่างไรเพื่อให้ถ่ายทำเสร็จภายในเร็ววัน ไม่เสียแรงงาน และงบประมาณให้บานปลาย ตารางการถ่ายทำนี้เองจะเป็นตัวที่ทำให้การถ่ายทำไม่สับสน และสามารถที่จะประหยัดเวลาให้อย่างมาก ไม่ใช่สะดวกในการถ่ายทำเพียงเดียว ยังรวม หมายถึง สะดวกทั้งด้าน สถานที่ เวลา, สิ่งของประกอบฉาก เสื้อผ้า และหมวกกำหนดการของตัวแสดง เช่น

ฉาก	เวลา	สถานที่	การประกอบฉาก	เสื้อผ้า	ตัวแสดง	หมายเหตุ
SCENCE A4	กลางวัน	ห้องเรียน	ข้อสอบ 22 ชุด	ชุดนักเรียน 22 ชุด ชุดครูขนาด	ชัยยศ ชาติชาย ครูขนาด เด็ก 20 คน	
	เย็น	ห้องเรียน	ชอล์ก		ชัยยศ ครูขนาด	
		บริเวณหน้า โรงเรียน	รถยนต์	ชุด พ่อ,แม่	พ่อ แม่ ชัยยศ ครูขนาด	

บทที่ 2

ขั้นตอนการถ่ายทำ

ในขั้นตอนการถ่ายทำ ก็มีหน้าที่มากมาย หน้าที่ของทีมงาน ซึ่งในแต่ละหน้าที่ก็ค่อนข้างยากอย่างดีที่สุด และทำงานให้สัมพันธ์กัน แต่จะเห็นว่าทีมงานจะทำหน้าที่ใดก็เท่าเพียงไร ก็ต้องขึ้นอยู่กับรถยนต์ ที่จะสามารถเตรียมการทำงานและจัดการระบบการทำงานอย่างไร ซึ่งก็จะกล่าวถึงหน้าที่ต่าง ๆ ในขั้นตอนการถ่ายทำดังนี้

2.1 การกำกับการแสดง

การกำกับการแสดงมีได้หมายถึง ด้านการแสดงของตัวละคร เท่านั้น แต่การกำกับการแสดงหมายครอบคลุมไปถึงหมดของการถ่ายทำ ซึ่งจะเป็นผู้ที่ตัดสินใจทุกอย่าง ในการถ่ายทำทั้งหมด ซึ่งจริง ๆ แล้ว ควรจะเรียกว่า การกำกับภาพยนตร์ มากกว่า ซึ่งจะต้องครอบคลุมถึง การกำกับมุมกล้อง การกำกับแสง กำกับเสียง แต่ถ้าอาจจะได้รับความคิดเห็นจากแต่ละหน้าที่ด้วย ผู้กำกับการแสดงจะต้องมีคุณสมบัติต่าง ๆ ดังจะกล่าวดังต่อไปนี้

ผู้กำกับการแสดง เป็นผู้ควบคุมการสร้างภาพยนตร์ในขั้นตอนการถ่ายทำทั้งหมดโดยตรง เพราะเป็นผู้ที่จะทำให้เรื่องราวที่เป็นตัวหนังสือในบทภาพยนตร์ กลายเป็นภาพเคลื่อนไหวที่มีชีวิตชีวาบนจอภาพยนตร์ ความสำเร็จของผู้กำกับแสดงนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถในการสั่งการทุกคนในกองถ่ายให้ทำงานอย่างประสานกลมกลืนและนำเอาความสามารถของผู้ร่วมงานทุกคนออกมาใช้ให้เป็นประโยชน์มากที่สุด

ส่วนการที่จะบังคับบัญชาสั่งการทุกคนในกองถ่ายให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและเต็มความสามารถได้สำเร็จนั้น ผู้กำกับแสดงจะต้องมีคุณสมบัติพิเศษที่สามารถสร้างความเชื่อถือและความยอมรับจากผู้ร่วมงานทุกคนได้ ผู้กำกับแสดงที่ประสบความสำเร็จในอาชีพการงานได้จะต้องมีคุณสมบัติที่สำคัญอยู่ 4 ประการ คือ

1. มีความเป็นผู้นำ
2. รู้ศิลปะภาพยนตร์
3. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
4. ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

1. มีความเป็นผู้นำ

แม้ผู้อำนวยการสร้าง เป็นผู้วางแผนและเตรียมการทุกอย่างสำหรับการสร้างภาพยนตร์โดยปริยายหรือกับผู้ที่กำกับการสร้าง แต่เมื่อถึงขั้นลงมือทำแล้ว ผู้กำกับการแสดง จะต้องมีความรับผิดชอบและต้องมีความเด็ดขาด ทั้งนี้เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี การทำงานโดยยึดถือหลักประชาธิปไตยเต็มที่ อาจจะท่ว่ายการทำงานในชั้นการถ่ายทำ ไม่ว่าจะก่อนการถ่ายทำผู้กำกับการแสดงจะมีความสนิทสนมกับคนในกองถ่ายอย่างไร เมื่อถึงเวลาที่กล้องเริ่มบันทึกภาพทุกคนจะต้องรู้และยอมรับว่าผู้กำกับการแสดงคือผู้ที่จะมีบงการทุกอย่าง แต่ทั้งนี้มิได้หมายความว่าผู้ร่วมงานในกองถ่ายจะให้คำแนะนำแก่ผู้กำกับการแสดงไม่ได้ เพียงแต่ผู้ที่จะตัดสินใจขั้นสุดท้ายคือผู้กำกับการแสดงเท่านั้น

2. รู้ศิลปะภาพยนตร์

นอกจากความเป็นผู้นำที่มีความเด็ดขาดดังกล่าว คุณสมบัติอีกประการหนึ่งของผู้กำกับการแสดงจะต้องมีก็คือความสามารถที่จะแปลความหมายจากตัวหนังสือมาเป็นภาพได้อย่างมีศิลปะ และจะต้องเข้าใจเรื่องราว อารมณ์ของภาพยนตร์ได้อย่างทะลุปรุโปร่งตลอดทั้งเรื่องอยู่ตลอดเวลา เพราะในขณะถ่ายทำนั้นผู้ร่วมงานและเจ้าหน้าที่ทุกคนไม่ว่าจะเป็นตัวแสดงตากล้อง เจ้าหน้าที่เสียงหรือคนอื่น ๆ จะให้ความสำคัญเฉพาะฉากที่กำลังถ่ายทำและมองปัญหาเฉพาะหน้าจนบางครั้งลืมนึกถึงภาพยนตร์ทั้งเรื่อง หรือความต่อเนื่องจากฉากที่มาก่อน เป็นหน้าที่ของผู้กำกับโดยตรงที่จะคอยคำนึงถึงความสัมพันธ์ของตัวแสดง ความต่อเนื่องจากฉากหนึ่งไปสู่อีกฉากหนึ่ง เพราะสิ่งเหล่านี้จะมีผลถึงภาพยนตร์ทั้งเรื่อง ความเข้าใจถึงศิลปะภาพยนตร์และความสามารถในการแปลความหมายเป็นภาพของผู้กำกับการแสดงนี้ นอกจากจะมีผลทำให้ภาพยนตร์มีความต่อเนื่องและอารมณ์สอคล้องตั้งแต่ต้นจนจบแล้ว คุณสมบัติในข้อนี้ยังมีผลต่อความเชื่อถือของคนในกองถ่าย ทำให้ทุกคนยอมรับและเชื่อฟังผู้กำกับการแสดงอีกด้วย

3. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

สิ่งที่จะทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างผู้กำกับแสดงกับผู้ร่วมงานคนอื่น ๆ เป็น

ไปอย่างราบรื่นนั้นมิใช่ลักษณะความเป็นผู้นำและความสามารถในทางศิลปะภาพยนตร์ เท่านั้น ผู้กำกับการแสดงที่จะประสบความสำเร็จได้จะต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและมีจิตวิทยาสูง ก่อนลงมือทำงานผู้กำกับการแสดงควรศึกษาศิลปะแต่แรกเริ่มว่าจะวางตัวอย่างไรกับผู้ร่วมงานแต่ละคนความสัมพันธ์ที่สร้างขึ้นจะเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นบุคลิกและวิธีการทำงานของผู้กำกับ การแสดงผู้กำกับการแสดงบางคนอาจจะวางตนเป็นคนเคร่งครัดต่อระเบียบวินัยเหมือนเป็นนายพลผู้บังคับบัญชากองทหาร ผู้กำกับการแสดงบางคนอาจจะทำตัวเป็นเพื่อนคู่คิดที่คอยให้คำแนะนำปรึกษาผู้กำกับการแสดงบางคนจะวางตัวกับผู้แสดงแบบหนึ่ง และกับผู้ร่วมงานคนอื่น ๆ อีกแบบหนึ่ง แต่ไม่ว่าจะเลือกวางตัวแบบใด จุดสำคัญนั้นอยู่ที่ว่าผู้กำกับการแสดงจะต้องสร้างความสัมพันธ์เหล่านี้ตั้งแต่ระยะแรกเริ่มและแสดงออกให้กระจ่างชัดแก่ผู้ร่วมงานและผู้แสดงทุกคน ทั้งนี้เพื่อให้ทุกคนรับรู้และวางตัวได้เหมาะสม

4. ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

ข้อสำคัญอีกประการหนึ่งที่ผู้กำกับการแสดงจะต้องระลึกลึกซึ้งอยู่เสมอคือ ไม่มีใครสามารถสร้างภาพยนตร์ได้คนเดียวสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาพยนตร์ในสมัยนี้ นอกจากจะให้ความสำคัญกับเนื้อหาสาระของเรื่องแล้ว ยังจะต้องคำนึงถึงศิลปะของภาพยนตร์ด้วยการสร้างภาพยนตร์จึงต้องการผู้มีความรู้และประสบการณ์เฉพาะด้านต่าง ๆ ไม่ว่าผู้กำกับการแสดงจะมีความสามารถเฉพาะตัวมากแค่ไหนก็ยังต้องอาศัยผู้ร่วมงานที่มีความสามารถ ดังนั้น ขณะที่ผู้กำกับการแสดงจำเป็นจะต้องเป็นผู้นำที่เด็ดขาด ในเวลาเดียวกันจะต้องสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้ร่วมงานทุกคน มีความเป็นกันเอง ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ซึ่งจะทำให้ผู้ร่วมงานทุกคนกล้าแสดงความคิดเห็นเพื่อร่วมกันสร้างผลงานที่ดี

ผู้กำกับการแสดงที่ฉลาดจะต้องพยายามดึงเอาความสามารถของผู้ร่วมงานทุกคนออกมาใช้ให้เป็นประโยชน์แก่งานมากที่สุด ยกตัวอย่างเช่น ทากล่องซึ่งเป็นผู้มีความชำนาญในเรื่องกล่องมากที่สุด ทากล่องส่วนใหญ่จะไม่พอใจที่จะอยู่ในฐานะ เป็นเพียงช่างเทคนิคที่ทำตามคำสั่งเท่านั้น แต่ต้องการที่จะได้แสดงความคิดเห็น หรือให้ข้อเสนอแนะใน

เรื่องที่คุณรู้ เช่น การใช้เลนส์ การวางมุมกล้อง หรือการกำหนดการเคลื่อนไหวกล้องใน รูปแบบต่าง ๆ ผู้ร่วมงานคนอื่น ๆ ก็เช่นกัน ไม่ว่าจะ เป็นเจ้าหน้าที่เสียง ผู้แสดง หรือผู้ที่ มีหน้าที่รับผิดชอบคนอื่น ผู้กำกับการแสดงจะต้องให้ทุกคนแสดงความสามารถเฉพาะตัวของ แต่ละคนออกมาอย่างเต็มที่โดยไม่ทำให้การปกครองเสียไป เช่น เมื่อผู้แสดงที่มีความสามารถ ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการแสดง ถ้าผู้กำกับการแสดงไม่เห็นด้วยก็ใช้ไหวพริบและวิธีการพูดคุย ประชดประชันคำแนะนำนั้นอย่างนุ่มนวลโดยไม่ทำให้ผู้แสดงนั้นไม่พอใจ และประการสำคัญที่สุด การ ประชดประชันจะต้องไม่สักถึ้น ความคิดหรือแรงบันดาลใจของผู้แสดงความคิด

จะเห็นได้ว่าระหว่าง การเตรียมการ สร้างภาพยนตร์ผู้กำกับการแสดงจะมีงาน วุ่นวายอยู่ตลอดเวลา อาจจะวุ่นวายเท่ากับผู้อำนวยการสร้างหรือมากกว่าก็ได้ และเมื่อถึง วันที่ลงมือถ่ายทำงานของผู้กำกับการแสดงก็ยุ่งมากขึ้น และงานนั้นต้องการความรับผิดชอบ มากขึ้นด้วย เพราะการถ่ายทำนั้นคือหน้าที่โดยตรงของผู้กำกับการแสดง

ตามปกติเมื่อเริ่มการถ่ายทำผู้กำกับการแสดงจะมี ทีมองภาพ หรือวิิวเวอร์ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่จะใช้มองหามุมและขนาดภาพ วิิวเวอร์นี้สามารถปรับมุมให้ กว้างหรือแคบ ตั้งภาพเข้ามาใกล้หรือผลักภาพให้ไกลออกไปได้เหมือนเลนส์ซูม ผู้กำกับ การแสดงจะทราบว่าจะกล้องเห็นภาพแคไหนและอย่างไร ได้โดยไม่ต้องมองผ่านช่องมองภาพ ที่ตัวกล้อง เพราะใช้วิธีมองผ่านวิิวเวอร์แทนได้ ซึ่งทำให้การทำงานสะดวกและรวดเร็ว กว่ามาก

ผู้กำกับการแสดงจะเป็นผู้ตัดสินใจหรือกำหนดว่าภาพที่จะบันทึกนั้นควรมีมุมกล้อง หรือขนาดภาพแคไหน ทั้งนี้เพื่อให้ภาพนั้นสามารถบอกเรื่องราวได้ที่ดีที่สุด ถ้าผู้กำกับการ แสดงต้องการ เน้นอารมณ์ความรู้สึกของตัวแสดงที่แสดงออกทางใบหน้า การใช้ภาพไกล จะทำให้คนดูไม่สามารถรับรู้อารมณ์และความรู้สึกนั้นได้ นอกจากนั้นสิ่งแวคล้อมในภาพ อาจจะถึงความสนใจของคนดูไป เช่น รถวิ่ง นกบิน คนเดิน ในกรณีเช่นนี้ผู้กำกับควร เลือกใช้ภาพใกล้เพื่อให้คนดูเห็นหน้าของตัวแสดง ได้ชัดเจนและไม่ต้องแบ่งความสนใจไป

ให้สิ่งอื่น เพราะผู้กำกับการแสดงได้ศึกษารูปภาพให้แคบจนเห็นเฉพาะส่วนที่ทองการให้คน
ดูรับรู้เท่านั้น

ผู้กำกับการแสดงทุกคนจะพยายามใช้กล้องบอกเรื่องราวของภาพยนตร์อย่าง
ดีที่สุด เท่าที่จะสามารถทำได้ ผู้กำกับการแสดงฮอลลีวู้ดที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้ที่ใช้กล้อง
ภาพยนตร์ได้ดี คือ จอห์น ฟอร์ด (JOHN FORD) เขาใช้กล้องเหมือนกับจิตรกรใช้พู่กัน
จิตรกรจะเลือกใช้พู่กันชนิดและขนาดต่าง ๆ ให้เหมาะกับงาน ฟอร์ดก็จะใช้เทคนิคของกล้อง
ในแง่มุมต่าง ๆ เพื่อวาดภาพบนจอภาพยนตร์ ส่วนหนึ่งของความสำเร็จของฟอร์ดขึ้นอยู่กับ
ความสามารถในการใช้กล้องของฟอร์ด เขามีความเห็นที่ภาพสำคัญว่าเสียง ภาพยนตร์
เรื่อง " STAGE COACH " ซึ่งเป็นเรื่องราวของชีวิตตะวันตกของอเมริกา ในช่วงระหว่าง
ศตวรรษที่ 19 ภาพยนตร์เรื่องนี้ มีชื่อเสียงและประสบความสำเร็จมาก ทั้งยังเป็นตัวอย่าง
ที่ดีของรูปแบบงานภาพยนตร์ของฟอร์ดด้วย

ผู้กำกับการแสดงบางคนจะบันทึกภาพกรแสดงจากมุมต่าง ๆ หลาย ๆ มุม
ในกรณีเช่นนี้พอถึงขั้นการตัดต่อจะต้องมานั่งเลือกช็อตและขึ้นกันอีกที กล่าวได้ว่าผู้กำกับ
การแสดงควรมีความรู้เกี่ยวกับงานของตากกล้องด้วย ซึ่งจะสามารถช่วยถ่ายทอดเรื่องราว
ออกมาเป็นภาพยนตร์ได้สมบูรณ์

ตามปกติโดยทั่วไปการทำงานแต่ละวันจะเริ่มตั้งแต่เก้าโมงเช้าถึงหกโมงเย็น
ซึ่งในบ้านเราเรียกว่า 1 คิวถ่าย ถ้าหากจะมีการถ่ายท่ามกลางคืน ก็จะเริ่มประมาณทุ่มหรือ
สองทุ่มจนถึงเช้ามืดจะนับว่าเป็นอีก 1 คิว

งานถ่ายทำภาพยนตร์แต่ละวันจะมีบทภาพยนตร์ เป็นตัววางแนวทางการทำงาน
ผู้กำกับการแสดงทุกคนอยากจะทำไปตามบทภาพยนตร์ เรียงตามลำดับจากหน้าหนึ่งไป
จนถึงหน้าสุดท้าย เพราะการทำงานแบบนี้ทุกอย่างจะง่ายขึ้น และไม่สับสน การดำเนินเรื่อง
จะค่อยเป็นค่อยไปตามบทภาพยนตร์ จะเป็นการง่ายทั้งแก่ตัวผู้กำกับการแสดงและตัวผู้แสดง
ในการที่จะพัฒนาอารมณ์ตามเรื่องได้อย่างสมจริงสมจัง

แต่การถ่ายทำแบบเรียงตามบทภาพยนตร์นี้เกิดขึ้นยากในการทำงานภาพยนตร์
จริง ๆ เพราะในต่างประเทศนั้นว่าจ้างนักแสดงเป็นรายวันหรือรายสัปดาห์ และค่าจ้าง
หรือที่เรียกว่าค่าตัวการานั้นสูงมาก ส่วนบทของตัวแสดงแต่ละตัวจะกระจัดกระจายอยู่

ตามฉากต่าง ๆ ในภาพยนตร์ ถ้าถ่ายทำคามบทภาพยนตร์จะสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายมาก เพราะต้องให้ตัวแสดงทุกตัวเตรียมพร้อมอยู่ตลอดเวลา ในทางปฏิบัติจึงต้องเลือกเอาฉากที่มีตัวแสดงตัวเดียวกัน แม้ว่าฉากหนึ่งอาจจะอยู่ตอนต้นของเรื่องและอีกฉากที่มีตัวแสดงตัวเดียวกัน แม้ว่าฉากหนึ่งอาจจะอยู่ตอนต้นของเรื่องและอีกฉากอาจจะเป็นตอนจบของภาพยนตร์ก็ตาม การทำเช่นนี้ช่วยประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายมาก

สำหรับในเมืองไทย แม้ว่าการว่าจ้างตัวแสดงจะเหมาะเป็นเรื่องก็ตาม การถ่ายทำก็ต้องใช้วิธีเดียวกันนี้ เพราะตัวแสดงมีงานถ่ายภาพยนตร์เรื่องอื่นอีกมากมาย แต่ถึงตัวแสดงนั้นจะไม่มีย่างก็ไม่คุ้มกับการมานั่งรอที่กองถ่ายทุกวัน เพราะการทำอย่างนั้นไม่ได้ค่าตัวเพิ่มเนื่องจากค่าตัวใช้เหมาะจ่ายตามที่ตกลงแล้ว

บางครั้งสถานที่ถ่ายทำอาจจะเป็นตัวกำหนดว่าต้องถ่ายฉากใดก่อน เช่น ผู้กำกับการแสดงอาจจะกำหนดว่าควรรวมฉากที่เกิดขึ้นในสถานที่เดียวกันถ่ายในวันเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อให้ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย ไม่ต้องย้ายกองถ่ายไปมา

ปริมาณงานที่ถ่ายทำเสร็จในแต่ละวันจะไม่เท่ากัน บางวันอาจจะถ่ายได้ถึง 10 หน้า บทภาพยนตร์ แต่บางทีบทภาพยนตร์หน้าเดียวอาจจะใช้เวลาถ่ายทำหลายวันหรือเป็นสัปดาห์ก็ได้ ปริมาณงานที่ถ่ายทำเสร็จในแต่ละวันจะมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับความยากง่ายของบทภาพยนตร์ส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับวิธีการทำงานของผู้กำกับการแสดงเอง ผู้กำกับการแสดงบางคนอาจจะทำงานเร็ว แต่ผู้กำกับการแสดงบางคนอาจจะทำงานอย่างช้า ๆ

วิธีการกำกับการแสดงของตัวแสดงก็เช่นกัน ผู้กำกับการแสดงแต่ละคนมีวิธีการสื่อสารกับตัวแสดงไม่เหมือนกัน ผู้กำกับการแสดงบางคนจะบอกทุกอย่างที่ต้องการให้ตัวแสดงทำ ไม่ว่าจะเป็นการเคลื่อนไหวเล็ก ๆ น้อย การวางท่าทางส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย หรือคำพูดทุกคำที่ต้องการให้ตัวแสดงพูด ผู้กำกับการแสดงบางคนก็ออกท่าออกทางให้ตัวแสดงดูเป็นตัวอย่างด้วย วิธีหลังนี้ผู้กำกับการแสดงไทยใช้กันมาก

ผู้กำกับการแสดงบางคนจะให้เสรีภาพแก่ตัวแสดงมาก ผู้กำกับการแสดงประเภท

นี้จะอธิบายสั้น ๆ ว่าคนต้องการอะไร แล้วที่เหลือให้ตัวแสดงเพิ่มเติมและสร้างสรรค์ศิลปะการแสดงเอาเอง วิธีที่ดีที่สุดของการกำกับน่าจะอยู่ตรงกลางระหว่างการบอกทุกอย่างที่ต้องการกับการที่แทบจะไม่บอกอะไรเลย

แม้ว่าในขั้นเตรียมการจะได้เตรียมการถ่ายทำไว้เรียบร้อยแล้ว แต่เมื่อถึงการถ่ายทำจริง ๆ ผู้กำกับการแสดงก็ต้องเตรียมพร้อมอยู่เสมอต่อการเปลี่ยนแปลงแผนการถ่ายทำที่ไว้วางไว้ เพราะในระหว่างถ่ายทำอาจจะมีเหตุการณ์หรืออุปสรรคบางอย่างเกิดขึ้นอย่างไม่คาดฝันได้ตลอดเวลา ยกตัวอย่างเช่น วันนี้วางแผนจะถ่ายทำฉากที่มีนางเอกแสดง แต่ถ้าหากตัวแสดงเกิดเจ็บป่วยขึ้นอย่างกะทันหัน เพื่อไม่ให้เสียเวลา ผู้กำกับการแสดงจะต้องหาทางถ่ายทำฉากใดฉากหนึ่งที่ไม่มีตัวแสดงที่ป่วยปรากฏอยู่แทน หรือถ้าวางแผนจะถ่ายฉากกลางแจ้ง แต่เกิดฝนตก ผู้กำกับการแสดงก็ต้องหาฉากภายในถ่ายทำแทน เช่นนี้เป็นต้น

ผู้กำกับการแสดงอาจจะมาจากผู้ที่มีอาชีพต่าง ๆ กัน บางคนเคยเป็นนักเขียน บางคนอาจจะ เป็น นักหนังสือพิมพ์ นักจัดรายการวิทยุ นักร้อง นักแสดง ผู้กำกับ หรืออาชีพอื่น ๆ แต่ผู้กำกับการแสดงสมัยใหม่มักจะมาจากผู้ที่สนใจงานภาพยนตร์หรืองานการแสดงมาตั้งแต่เริ่มแรกจริง ๆ บางคนอาจจะเคยเป็นผู้กำกับละครมา บางคนอาจจะเคยกำกับรายการโทรทัศน์ บางคนอาจจะเรียนมาทางด้านภาพยนตร์โดยตรง ประสบการณ์เหล่านี้มีความสำคัญและจากสถิติปรากฏว่า ผู้กำกับการแสดงประเภทนี้ประสบความสำเร็จในอาชีพดีกว่าผู้ที่ไม่มีพื้นฐานมาก่อน ปรากฏการณ์ที่ว่านี้ก็คล้ายกับวิชาชีพสาขาอื่น ๆ ในช่วงแรก ๆ เมื่อมีภาพยนตร์เกิดขึ้นใหม่ ๆ ยังไม่มีผู้ชำนาญการโดยเฉพาะ ใครก็สามารถทำงานภาพยนตร์ได้ แต่เมื่อวงการได้พัฒนาไปสู่ระยะหนึ่ง คนที่มีความสนใจและมีพื้นฐานมาโดยตรงจะมีโอกาสดีกว่า บ้านเราในปัจจุบันผู้ที่อยู่ในวงการภาพยนตร์รวมทั้งผู้กำกับการแสดงก็มาจากทุกสาขาวิชาชีพ แต่เมื่อมีการพัฒนาทางด้านวิชาการภาพยนตร์แล้ว ในอนาคตอันใกล้นี้ก็คาดว่าผู้ที่มีพื้นฐานหรือศึกษามาทางด้านนี้โดยตรงจะเพิ่มมากขึ้น

ในเรื่อง "ศัคดิ์ที่หนึ่งร้อย" นี้ การกำกับก็จะครอบคลุมทั้งหมดเช่นกันทั้งด้านการแสดง มุมกล้อง แสง เสียง เลื่อนผ้า สถานที่ที่ใช้ถ่ายทำ ซึ่งทั้งหมดจะกำหนดเอาทั้งหมดจากนั้นก็สั่งทีมงานว่าต้องการอย่างไร ซึ่งก็ไม่มีปัญหาอะไรมากนักเพราะเลือกทีมงานที่มีความเข้าใจ จึงเน้นการกำกับการแสดงเป็นส่วนใหญ่ เพราะเรียกเป็นเรื่องราวของเด็กตัวเอง เป็นเด็กทั้งหมด ซึ่งการกำกับเด็กนี้มีปัญหาต่าง ๆ มากมายตัวแสดงประกอบอื่น เช่น ครู พ่อ, แม่ จึงเลือกตัวแสดงที่มีประสบการณ์อยู่แล้ว และมีคาแร็กเตอร์ที่เหมาะสม เพื่อจะได้มุ่งมาที่เด็กเพียงอย่างเดียว ซึ่งมีปัญหาต่าง ๆ เช่น เด็กไม่สามารถที่จะสร้างอารมณ์ในการแสดงได้อย่างผู้ใหญ่ เด็กไม่มีความเข้าใจ เพราะภายในเรื่องเป็นเด็กชั้น ป. 3 ตัวแสดงจึงต้องเลือกเด็กที่อยู่ชั้น ป. 3 เช่นกัน การกำกับจึงต้องมีการ ล้อหลอก หรือการกล่าวถึงสิ่งที่เด็กเห็นแล้วให้ทำเช่นนั้น เช่นต้องการที่จะทำให้เด็กเศร้าไม่มีเพื่อน ถ้าเราออกไปเด็กทำไม่ได้ เราต้องบอกว่า ตอนนี้เราอยู่คนเดียวนะ ไม่มีใครสนใจ เคยไหมที่โดยเพื่อนแล้วต้องอยู่คนเดียว หรือบางครั้งเด็กไม่อยากแสดงแล้ว ต้องการจะเล่นกับเพื่อน เราไม่สามารถจะคุกคามหรือพูทให้เข้าใจเหมือนผู้ใหญ่ได้ บางครั้งก็ต้องรอให้เด็กต้องการที่จะเล่นเอง ซึ่งเป็นเรื่องยากมาก และปัญหาที่หนักใจมากที่สุด ก็คือ เด็กมักจะคอยมองกล้องอยู่เสมอเมื่อต้องถ่ายตัวประกอบเด็กเป็นจำนวนมาก ๆ ซึ่งบางครั้งก็หลุกอยู่บ้าง และเวลาในการถ่ายที่จำกัด เวลาเรียน นอกจากนี้ก็คือการถ่าย ซึ่งเด็กจะไม่สามารถที่จะแสดงได้เหมือนกันทุกครั้ง ซึ่งต้องมีการตัดหลาย ๆ ครั้ง เพื่อความต่อเนื่อง นอกจากนี้ก็ต้องมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขมาก ในบทภาพยนตร์อาจจะมีความพูดที่คอยข้างขาว ซึ่งเด็กไม่สามารถที่จะจำได้หมด บางครั้งก็บังคับให้สั้นลงและไม่สามารถที่จะถ่ายได้ซึ่งยาว ๆ หลอก หรือในบทต้องการจะให้เด็กถ่ายเพื่อน แต่เมื่อแสดงแล้วไม่สมจริง ก็ต้องมีการแก้ไข คือ ตัวบทนั้นออกหรือเพื่อให้เรื่องราวเป็นไปได้ และไม่ได้เกิดหลุกเกิดขึ้น

ซึ่งปัญหาต่าง ๆ ก็ยังมีอีกมากมายในการกำกับการแสดง ซึ่งมีใช้เรื่องง่ายเลย ซึ่งบางครั้งก็ทำให้ภาพยนตร์ไม่ค่อยมีความต่อเนื่องอยู่บ้าง แต่ก็ยังมีผู้ที่จะแบ่งเบาหน้าที่ของผู้กำกับการแสดงได้ในด้านอื่น คือ ผู้ช่วยผู้กำกับการแสดง

2.2 การกำกับมุมกล้อง

ในการวางมุมกล้อง มีความสำคัญคือ ภาพยนตร์เช่นกัน เพราะแต่

มุมมอง ก็มี ความหมายที่แตกต่างกันออกไปว่าเราต้องการ เสนออะไร กับผู้ดู

ใน "ศักดิ์หนึ่งร้อย" นี้ ก็จากมุมมองแบบธรรมชาติไม่ค่อยมีมุมมองที่แปลกประหลาดอะไรมากนัก เพราะความจำกัดในการถ่ายในห้องเรียน แต่ก็มิในคอนจุกสูงสุดของเรื่อง มีการใช้มุมมองที่บีบอารมณ์คนดูในการถ่าย หน้าของตัวเองเต็มหน้า หรือการพบกันที่บันได ที่ได้เห็นตัวโงงอยู่บ้านชน และ เด็กตัวเอก อยู่บ้านล่าง เพื่อเสนอให้เห็น โดยใช้มุมมองว่าใคร เป็นพ่อใคร เป็นสองหรือการถ่ายหน้าของครู ตอนวิ่งมาที่บันได แล้วมีการเข้าไปที่หน้า เพื่อบีบอารมณ์คนดูเป็นต้น

การวางมุมมองอย่างถูกต้องจะสามารถโน้มน้าวจิตใจคนดูให้คล้อยตามเรื่องราวของภาพยนตร์ได้ ขนาดของขยับเขยื้อนและมุมมอง จะเป็นตัวกำหนดว่าในแต่ละช็อตคนดูจะเห็นการแสดงหรือเหตุการณ์มากน้อยแค่ไหน และเห็นจากมุมใด ทุกครั้งที่กล้องเปลี่ยนที่คนดูจะถูกย้ายจากมุมของเดิมไปยังมุมมองใหม่ การเปลี่ยนตำแหน่งจึงต้องทำอย่างรอบรอบ เพราะไม่ควรมีเปลี่ยนที่คนดูเมื่อไปจำเป็น

ไม่ว่าการถ่ายทำภาพยนตร์นั้นจะทำตามบทภาพยนตร์ หรือถ่ายทำโดยไม่มีบทก็ตามจะต้องถ่ายโดยคำนึงถึงการชักค่ออยู่ในใจตลอดเวลา ช็อตแต่ละช็อตที่จะนำมาต่อกันนั้นจะต้องบันทึกโดยมีหลักการ เปลี่ยนช็อตแบบก้าวหน้า แบบถอยหลัง แบบซ้ำ หรือแบบขัดแย้งอย่างมีระบบ ไม่ควรใช้ช็อตประเภทเดียวกันตลอดหรือผสมผสานช็อตแบบต่าง ๆ อย่างตามบุญตามกรรมโดยไม่มีการวางแผน

ภาพยนตร์ที่จะประสบความสำเร็จในแง่การสื่อความหมายได้นั้น จำเป็นต้องเสนอภาพที่มีความหลากหลายและให้ความแปลกใหม่แก่คนดูทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนช็อต เช่น มีการเปลี่ยนขนาดภาพ มีการเปลี่ยนมุมมอง และไม่ควรเสนอในรูปแบบที่ซ้ำซากจำเจจนคนดูสามารถเดาล่วงหน้าได้ ภาพที่กล้าจะความด้วยภาพไกล หรือเปิดฉากด้วยภาพที่ไกลแทนที่จะใช้ภาพใกล้อย่างที่เคยปฏิบัติ คนดูควรเห็นการแสดงจากมุมนั้นบ้าง มุมนี้บ้าง บางทีก็เข้าไปใกล้ขยับเขยื้อนบ้างที่ก็ต้องดอยห่างออกมา การเคลื่อนไหวของขยับเขยื้อนและกล้องสามารถเพิ่มรสชาตินี้ให้แก่ภาพยนตร์ กล่าวได้ว่าความแปลกใหม่ของมุมมองจะสามารถดึงดูดความสนใจและสร้างความตื่นเต้นให้แก่คนดูได้อยู่ตลอดเวลา

ตกลงควรใช้การถ่ายแบบข้ามไหล่ตัวแสดง และใช้มุมพอยท์ออฟวิวถ่ายภาพ เพราะจะช่วยให้คุณมีส่วนร่วมในภาพยนตร์มากขึ้น ในภาพยนตร์สารคดีมักใช้มุมออบเจ็คทีฟ เป็นส่วนใหญ่ ทำให้คุณอยู่ห่างไกลเหตุการณ์ จึงควรดึงคุณเข้าร่วมในเหตุการณ์ สลับกับการให้คุณเห็นเหตุการณ์จากภายนอกเหมือนผู้สังเกตการณ์ เพราะการใช้มุมกล้องดึงคุณเข้าไปอยู่ในเหตุการณ์นั้นจะช่วยให้คุณเข้าใจและผูกพันกับเนื้อหาของภาพยนตร์ก็ได้

การถ่ายทำภาพยนตร์สารคดีมีข้อได้เปรียบการถ่ายทำภาพยนตร์บันเทิงตรงที่สามารถดึงตัวแสดงเข้าใกล้ชกกับคุณได้ตลอดเวลาตามต้องการ เพราะการให้ตัวแสดงในภาพยนตร์สารคดีหันมามองกล้องนั้นไม่เป็นผลกระทบทระเทือนความรู้สึกของคุณ เช่น ชับเจ็ค ในภาพยนตร์อาจจะ เป็นวิศวกร เซลล์แมน หรือผู้บริหารบริษัทสามารถหันมาพูดคุยกับคุณทั่วข้อได้

การใช้มุมกล้องที่ยากที่สุดเห็นจะ ได้แก่ การใช้มุมกล้องแบบชับเจ็คที่ตลอดทั้งเรื่อง โดยให้กล้องเป็นตัวแทนตัวแสดงตัวหนึ่งตลอดทั้งเรื่อง เช่น ในภาพยนตร์เรื่อง เทคนิคนี้เหมาะสำหรับภาพยนตร์ประเภทนวนิยายที่มีเนื้อหาทำให้คุณจิ้นเต้นตกใจ หรือในตอนหนึ่งตอนปีคของภาพยนตร์ที่แสดงให้เห็นสภาพฉกปภคิขางประสาทของตัวแสดง หรือถ้าต้องการบอกเหตุการณ์ย้อนหลังก็สามารถใช้เทคนิคมุมกล้องชับเจ็คได้

กล่าวโดยสรุป การถ่ายทำภาพยนตร์ที่ดีจะต้องเลือกวางมุมกล้องให้สามารถจับความสนใจของคุณได้อย่างต่อเนื่องตลอดเวลาที่ดูภาพยนตร์ และต้องระลึกอยู่เสมอว่าการพิจารณาวางมุมกล้องอย่างรอบคอบ จะสามารถเพิ่มความหลากหลายและความน่าใจของภาพที่ปรากฏบนจอภาพยนตร์ และมุมกล้องที่เหมาะสมยังสามารถสร้างพลังในการเล่าเรื่อง ทำให้การสื่อความของภาพยนตร์ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพด้วย

การกำหนดมุมกล้องของแต่ละช็อตนั้นจะต้องคำนึงว่าจะให้ตัวแสดงกี่ตัวอยู่ในช็อตนั้น และ จะให้มีการแสดงอะไรบางอย่างที่เกิดขึ้นในช็อตนั้น การเสนอภาพในลักษณะที่เริ่มควยภาพไกลแล้วค่อยๆ พัฒนามาเป็นภาพขนาดกลางและไกลก็จะมีใช้จะเหมาะกับทุก ๆ ตอนของภาพยนตร์เรื่องราวของภาพยนตร์ บางตอนอาจจะเหมาะที่จะเปิดฉากด้วยภาพไกล เพื่อที่จะให้เกิดความรู้สึกว่าขบขันเจ้านั่นโดดเดี่ยวหรือ ถูกทอดทิ้ง หรือต้องการเน้นความสำคัญของขบขันเจ้านั่นก่อน หรือการแนะนำขบขันเจ้านั้นขนาดเล็กก็จำเป็นต้องใช้ภาพไกล ส่วนภาพไกลมาก ๆ (EXTREME LONG SHOT) ก็เหมาะที่จะใช้เสนอภาพที่แสดงขอบเขต แสดงความใหญ่โต ความหลากหลายประการตา หึ่งนี้ เพื่อให้คนดูได้ชื่นชมกับความยิ่งใหญ่ ความมั่งคั่งหรือความขัดแย้งในเรื่องราวที่จะดำเนินการต่อไป แต่อย่างไรก็ตาม การแสดงทั้งหมดในแต่ละตอนของภาพยนตร์จะต้องแบ่งออกเป็นช็อตให้เรียบร้อยก่อนลงมือถ่ายเสมอ และในแต่ละช็อตที่แบ่งออกนั้นจะต้องกำหนดประเภทของภาพและกำหนดการแสดงหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช็อตนั้นอย่างชัดเจนและแน่นอนด้วยเสมอ

เพื่อให้เข้าใจการเลือกใช้นาฬิกาภาพเพื่อแสดงให้เห็นการแสดงหรือเหตุการณ์ต่อช็อตอย่างเหมาะสม จึงขอยกตัวอย่างดังต่อไปนี้

- เปิดฉากด้วยการใช้ภาพไกลมาก เพื่อแสดงให้เห็นความใหญ่โตของฉากหรือการแสดง แล้วตัดมาที่ภาพขนาดกลางเพื่อแนะนำตัวแสดงที่อยู่รวมกันเป็นกลุ่ม และตัดภาพใกล้ของตัวแสดงแต่ละตัวเพื่อให้คนดูรู้จักตัวแสดงทุกตัว

- ใช้ภาพไกลเพื่อแสดงความสัมพันธ์ของตัวแสดงกับฉากหลัง และเพื่อติดตามการเคลื่อนไหวของตัวแสดงจากที่หนึ่ง ไปยังอีกที่หนึ่งในขณะที่การแสดงดำเนินการไป

- ใช้ภาพขนาดกลาง ประเภทช็อตเพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแสดง 2 ตัว

- ใช้ภาพไกลเพื่อเน้นการแสดงใจการแสดงหนึ่ง

- ใช้ภาพไกลเพื่อตัดตัวแสดงหรือเหตุการณ์อื่น ๆ ออกจากภาพ ให้เห็นเฉพาะตัวแสดงที่

เด่นเพียงตัวเดียว

- ใช้ภาพไกลมาก ให้เห็นขบขันขนาดเล็กในขนาดใหญ่เต็มจอ

- ใช้ภาพไกลมากเพื่อเน้นการแสดงที่สำคัญมาก

- ใช้ภาพขนาดไกลเข้ามาเพื่อการแสดงดำเนินไป

- กลับมาใช้ภาพขนาดใหญ่อีกเพื่อจุดดำเนินเรื่องจุดใหม่ หรือเพื่อแนะนำตัวแสดงใหม่หรือเพื่อ

เปิดโอกาสให้ตัวแสดงเคลื่อนไหวหรือเปลี่ยนที่

การกำหนดขนาดภาพนั้นจะต้องคิดถึงพลังหรือความสามารถของภาพแต่ละภาพในการเล่าเรื่อง รวมทั้งความหลากหลายของขนาดภาพไปด้วยในขณะเดียวกัน ยกตัวอย่าง เช่น ฉากการแข่งม้า อาจประกอบด้วยภาพต่อไปนี้ คือ ภาพไกลมากของสนามแข่งม้าเพื่อเผยให้เห็นบรรยากาศทั้งสนาม ตัดมาที่ภาพไกลมากของป้านึงปล่อยม้า ภาพสองภาพนี้จะให้ความรู้สึกตื่นเต้นและตึงเครียดคนดูเพราะเป็นการตัดภาพแบบขัดแย้ง จากนั้นก็ตัดเป็นกลุ่มภาพไกลของคนดูที่อยู่ในเหตุการณ์แต่ละคน หรือเป็นภาพขนาดกลางก็ได้ โดยลักษณะภาพมีขนาดเดียวกันแบบที่เรียกว่าเป็นการเปลี่ยนภาพแบบช้า อันจะช่วยเพิ่มความตึงเครียดของสถานการณ์ได้มากขึ้น

ข้อสำคัญของการลำดับเรื่องทางภาพยนตร์คือ อย่าพยายามเล่าเรื่องทั้งหมดในข้อเดียวกันจำไว้เสมอว่าตอนหนึ่งของภาพยนตร์หมายถึงข้อต่าง ๆ ที่เรียงกันเป็นข้อ และแต่ละข้อจะต้องแสดงให้เห็นเพียงส่วนหนึ่งของเรื่องราวอย่างดีที่สุด ควรคิดก่อนเสมอว่าในแต่ละข้อควรให้ภาพกว้างขนาดไหน และจะเห็นเหตุการณ์หรือการแสดงในข้อนั้นจากมุมใด

தாகสองในฐานะผู้กำหนดมุมมองของฉากตัวเองก่อนเสมอว่า ควรจะบรรจุอะไรในภาพและควรจะต้องกล้องทรงไหนจึงจะสามารถดูเหตุการณ์หรือการแสดงนั้น ๆ ได้ดีที่สุด

การกำหนดขนาดภาพและมุมมองจะต้องพิจารณาทั้งด้านความสวยงามและความสามารถในการเล่าเรื่องอย่างไ้อารมณ์สมจริง ยกตัวอย่าง เช่น ความยากลำบากของหญิงบุกเบิกเข้าไปในดินแดนทุรกันดารอันกว้างและกว้างใหญ่ อาจประทับใจคนดูได้ถ้าหากเปิดฉากด้วยภาพกว้างมาก ซึ่งจะเผยให้เห็นตัวแสดงเป็นเพียงส่วนเล็ก ๆ ของภูมิประเทศที่ทุรกันดารนั้นในทางตรงกันข้าม ภาพยนตร์การศึกษาที่แสดงวิถีทำดอกไม้ประดิษฐ์ อาจจะเปิดฉากด้วยภาพไกลมากของดอกไม้ที่ใช่ประกอบเป็นดอก

เพื่อให้เรื่องราวของภาพยนตร์สามารถสร้างอารมณ์ตามที่ต้องการ தாகสองจะต้องคิดถึงความรู้สึกที่ประทับใจจะเกิดแก่คนดูเมื่อเห็นภาพแต่ละภาพนั้นก่อนอื่นจะต้องรู้ก่อนว่าภาพที่จะเสนอขายต่อนั้น ต้องการให้คนดูเกิดอารมณ์เช่นเช่นใด เช่นต้องการให้คนดูเกิดอารมณ์เคลิบเคลิ้มตามเรื่องราว मनจอ หรือต้องการตั้งคนดูให้ตื่นจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนหน้านั้น เพื่อให้คนดูสามารถวินิจฉัยหรือรับรู้เหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นอย่างตรงไปตรงมาและไม่มีความลำเอียง โดยไม่พยายามที่จะใส่ความรู้สึกบางอย่างให้แก่คนดู จึงเห็นได้ว่าหากสองของพีเคราะห์เหตุการณ์หรือการแสดงแต่ละอันก่อนว่าต้องเสนอ

ในแนวโน้มนั้นจึงบันทึกภาพไปตามนั้น

ส่วนการจะตัดสิ่งใดออกจากภาพ หรือบรรจุสิ่งใดไว้ในภาพจะต้องพิจารณาว่าสิ่งนั้นไม่ว่าจะเป็นคนหรือสิ่งของเป็นต่อการเล่าเรื่องหรือไม่ เพราะหากลองดูจะบรรจุเฉพาะสิ่งที่สำคัญเท่านั้นลงในแต่ละชอต และระลึกอยู่เสมอว่าสิ่งที่ปรากฏบนจอของมีผลต่อการเล่าเรื่องเท่านั้น

ความจริงผู้ตัดคือจะเป็นผู้ทำหน้าที่กำหนดตำแหน่งแน่นอนที่ชอตแต่ละชอตจะเริ่มต้นและจบลง แต่ถึงตั้งใจแล้วว่ในการถ่ายทำก็จะต้องถ่ายทำเป็นชอต ๆ ไป และยิ่งถ้าหากในบทภาพยนตร์หรือสารคดีที่จะต้องถ่ายทำให้เห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างไม่คาดคิดการฉวยหน้า ก็เป็นหน้าที่โดยตรงของช่างกล้องหรือผู้กำกับที่จะต้องตัดสินใจในขณะที่ถ่ายทำ แต่อย่างไรก็ตามการถ่ายทำแต่ละชอตก็จะต้องไม่ยักเยื้อง ถ้าหากจบเรื่องที่จะบอกในแต่ละชอตแล้วก็จะต้องตัดภาพทันที โดยทั่วไป เมื่อแนะนำฉากและตัวแสดงเรียบร้อยแล้วกล้องก็ต้องขยับเข้าใกล้เหตุการณ์ และนำเสนอเรื่องราวและนำเสนอเรื่องราวอย่างต่อเนื่องควยภาพชนิดต่าง ๆ เช่น ภาพขนาดไกลบาง ขนาดปานกลางบาง ขนาดใกล้บาง และอาจจะกลับไปใช้ภาพใกล้สักครั้งเมื่อต้องการให้ตัวแสดงเคลื่อนไหว หรือต้องการแนะนำตัวแสดงใหม่ หรือต้องการปล่อยตัวแสดงบางตัวออกจากฉาก

ช่างกล้องที่ดีไม่ควรถ่ายโดยยึดหลักหรือแบบแผนตายตัวแน่นอน แต่ควรจะมีความคิดใหม่ในการวางมุมกล้องสำหรับแต่ละบทแต่ละตอนของภาพยนตร์ และพยายามให้ความสำคัญแก่การแสดงทุกตอน และสิ่งที่ควรกระทำอีกประการหนึ่งก็คือ ควรถ่ายสำรองหรือถ่ายเผื่อไว้ในกรณีที่มีปัญหาในขั้นตัดต่อ หรือในกรณีที่ชอตนั้นเป็นชอตสำคัญโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่มุมกล้องพิเศษ หรือมีการเคลื่อนไหวกล้องเพื่อติดตามการแสดง มักจะต้องถ่ายสำรองไว้ หากไม่แน่ใจว่าชอตที่ถ่ายไว้นั้นใช้ได้แน่นอน

แม้ว่าส่วนใหญ่ของการวางมุมกล้องจะเป็นการเปลี่ยนภาพแบบก้าวหน้าหรือถอยหลังเป็นลำดับแบบธรรมดาแต่คงไม่ลืมว่านอกจากการเปลี่ยนภาพแบบก้าวหน้าหรือถอยหลังซึ่งเป็นการเปลี่ยนภาพมาตรฐานที่นิยมใช้มากที่สุดแล้ว ก็ยังมีการเปลี่ยนภาพแบบอื่น ๆ อีก คือ แบบซัดแย่ง แบบฉว้า หรือแบบอื่นใดก็ตามที่ช่างกล้องสามารถคิดค้นขึ้นใหม่ได้เสมอ ทั้งนี้ เพื่อทำให้ภาพยนตร์ ตอนที่สำคัญโดดเด่นจากตอนอื่น ๆ ช่างกล้องจำนวนไม่น้อยที่มักจะถ่ายทำภาพยนตร์ ตามวิธีที่เคยปฏิบัติสืบทอดกันมาอย่างไม่มีอะไรแปลกใหม่สาเหตุที่เป็นเช่นนั้นอาจจะเป็นเพราะเกิดจากความเคยชิน หรือช่างกล้องบางคนอาจจะขาดจินตนาการหรือซีงยึดกับทฤษฎี และ รูปแบบใหม่จึงใช้วิธีเสนอเรื่องราวตามแบบเก่าอยู่ตลอดเวลา

การเปลี่ยนมุมมองและการเปลี่ยนขนาดภาพ

ทุกครั้งที่เราเริ่มช็อตใหม่จะต้องเปลี่ยนมุมมองหรือเปลี่ยนขนาดภาพอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือเปลี่ยนทั้งสองอย่างพร้อมกัน หลักการนี้เป็นหลักการพื้นฐานที่ควรยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติในการถ่ายทำแต่ละช็อตของภาพยนตร์ที่มีเรื่องราวต่อเนื่องกัน การไข่มุมกล้องเดิมและขนาดภาพเดิมเมื่อเริ่มช็อตใหม่ที่ต่อเนื่องกับการช็อตแรกจะมีผลทำให้เกิดภาพโศกเหมือนกับตัวแสดงกระตุก ลักษณะของภาพจะคล้ายกับการยืคกล้องการช็อตแล้วเริ่มถ่ายช็อตใหม่ ที่เป็นเช่นนั้นเพราะไม่มีสิ่งใดในภาพเปลี่ยนแปลง ไม่ว่าจะเป็นขนาดภาพและมุมมองเพียงแต่การแสดงช่วงกลางซาดหายไป ช่วงหนึ่งเท่านั้นจึงฟังระลึกอยู่เสมอว่าจะต้องเปลี่ยนขนาดขยับ เจดและมุมมองอย่างเช่น โคชิตททุกครั้งเปลี่ยนช็อตใหม่

การเปลี่ยนขนาดขยับ เจดและเปลี่ยนมุมมองสามารถกระทำโดยช่วยการขยับกล้องเปลี่ยนที่หรือใช้วิธีเปลี่ยนเลนส์ หรือจะทั้งขยับกล้องและเปลี่ยนเลนส์ก็ได้ การเปลี่ยนมุมมองโดยย้ายกล้องแต่ใช้เลนส์จะให้ผลดีกว่าการเปลี่ยนเลนส์แต่คงกล้องไว้ที่เดิมแต่มีทัศนคติคนนครจะต้องหาตำแหน่งตั้งกล้องใหม่พร้อมทั้ง เลือกรู เลนส์ที่เหมาะสมสำหรับการถ่ายทอคนเหตุการณ์หรือการแสดงในแต่ละช็อตใหม่ทุกครั้ง

ตากลองที่ขาดประสมการหรือขาดจินตนาการ รวมทั้งตากลองที่ขี้เกียจบางคนจะใช้วิธีเปลี่ยนเลนส์ให้ขนาดภาพเปลี่ยนแต่ยังคงตั้งกล้องไว้ที่เดิม เพราะการเปลี่ยนเลนส์นั้นกระทำได้ให้ เพียงแต่หมุนแป้นติด เลนส์หรือตอก เลนส์ที่ไขออกแล้วใช้ เลนส์ใหม่ที่มีความยาวโฟกัสต่างกันแทนซึ่งถ้าเปลี่ยนจากเลนส์มุมกว้าง เป็น เลนส์มุมแคบภาพจะกระโดดเข้าไปใกล้ขึ้นและถ้าเปลี่ยนจากเลนส์มุมแคบเป็น เลนส์มุมกว้างภาพก็จะเปลี่ยนเป็นมุมกว้างอย่างทันทีทันใด

แต่ก็มีบางกรณีเช่นกันที่การเปลี่ยนช็อตควรใช้การเปลี่ยนความยาวโฟกัสของเลนส์จากเลนส์มุมกว้างมาเป็นเลนส์มุมแคบหรือเคลื่อนกล้องขยับเจดตรง ๆ โดยไม่ต้องเปลี่ยนมุมมอง คือ ในกรณีถ่ายภาพไกลของขยับเจดที่เสนอในภาพไปเมื่อก่อน เช่น ในฉากงานพิธีใหญ่ ช็อตแรกเป็นภาพไกลของพิธีทั้งหมดภาพต่อมาเป็นภาพใกล้ตัวแสดงที่บันทึกจากมุมเดิม หรือฉากที่ขยับเจดอยู่กลางฝูง ในช็อตแรกเป็นภาพไกลแล้วถัดมาเป็นภาพไกลของขยับเจดในมุมมองเดียวกัน ภาพประเภทที่กล่าวมานี้ตัวแสดงมีความสัมพันธ์กับตัวแสดงอื่น ๆ ทั้งทางซ้ายและทางขวา เพราะในช็อตภาพไกลที่มาก่อนนั้นตัวแสดงอยู่ในกลุ่ม จะทำให้การตัดภาพไกลโดยไข่มุมเดิมไม่ขัดความรู้สึกคนดูหรือไม่ทำให้ภาพโศกเพราะคนดูรู้ตำแหน่งตัวแสดงในภาพไกลโดยทันที

ภาพใกล้ในมุมมองที่ออฟวิว ที่นำด้วยช็อตถ่ายข้ามไหล่ก็เป็นอีกตัวอย่างหนึ่งที่ควรตั้งกล้องในมุมมองเดียวกับช็อตที่ถ่ายข้ามไหล่ นั่น เพราะทั้งสองช็อตเป็นมุมที่ถ่ายจากกล้องที่ตั้งข้าง ๆ ตัวแสดง เพื่อให้คนดูเห็นเหตุการณ์คล้ายกับที่ตัวแสดงเห็น

ตามปกติกล้องไม่ควรถ่ายภาพใกล้โดยตั้งกล้องไกล ๆ แล้วใช้เลนส์เทเลโฟโต้ แต่ควรใช้วิธีเคลื่อนกล้องเข้ามาใกล้และใช้เลนส์ธรรมดานั่นก็ภาพ พร้อมทั้งต้องเลือกมุมมองและความสูงของกล้องให้เหมาะที่จะถ่ายทอชับเจ็คนั้น กล่าวได้ว่าในการเปลี่ยนขนาดภาพและมุมมองทุกครั้ง ตากล้องที่พิถีพิถันจะต้องเคลื่อนกล้องและปรับความสูงของกล้องให้เหมาะกับการบันทึกภาพแต่ละครั้งเสมอ นอกเสียจากว่า มีข้อจำกัดหรือต้องการภาพในลักษณะพิเศษเท่านั้น จึงจะไม่ทำตามหลักการนี้

การใช้เลนส์ซูม เพื่อซูมภาพให้ใกล้เข้ามานั้นเหมาะสำหรับการซูมภาพเข้าตรง ๆ ให้เห็นภาพใกล้ของชู้รเจ็คที่อยู่ตรงกลาง ถ้าหากต้องการภาพใกล้ของชู้รเจ็คที่อยู่ด้านข้าง โดยเคลื่อนกล้องโค้ง เข้ารับหน้าชู้รเจ็คที่อยู่ด้านข้างนั้นไม่ควรใช้การซูม

ตามปกติกล้องในภาพกว้างมักจะอยู่ในตำแหน่งที่สูงกว่ากล้องในภาพใกล้ จึงจำเป็นต้องลดระดับกล้องให้ต่ำลง เมื่อกำลังเคลื่อนเข้าใกล้ชู้รเจ็ค แต่ถ้าก่อนถ่ายได้ตั้งกล้องให้เหมาะกับภาพใกล้ก่อนแล้ว เมื่อเริ่มถ่ายด้วยภาพไกลหรือภาพขนาดกลางกล้องอาจจะอยู่ในระดับต่ำไปเล็กน้อยแต่ก็ดูไม่ขัดตา พอเคลื่อนกล้องเข้าใกล้ชู้รเจ็คก็ไม่ต้องลดระดับกล้องลงอีก

ในการถ่ายทำภาพยนตร์สารคดีนั้น บางครั้งต้องตั้งกล้องอยู่กับที่เพราะบริเวณจำกัดในสถานการณ์ เช่นนี้ เมื่อต้องการเปลี่ยนขนาดภาพจำเป็นต้องใช้วิธีเปลี่ยนความยาวโฟกัสของเลนส์ที่ขยับแทนการเคลื่อนกล้อง แม้ว่าภาพที่จะก่อให้เกิดความประทับใจแก่คนดู ส่วนใหญ่จะเป็นภาพที่กล้องจะต้องเคลื่อนที่เพื่อเสนอมุมมองใหม่ และปรับระดับกล้องให้เหมาะกับชู้รเจ็ค พร้อมทั้งเปลี่ยนความยาวโฟกัสของเลนส์เมื่อจำเป็นไปพร้อมกันก็ตาม

เมื่อเปลี่ยนช็อตทุกครั้งควรคำนึงว่า เลนส์ที่ใช้เหมาะสมกับการบันทึกภาพครั้งนั้นหรือไม่ เสมอตามปก แลนส์มุมกว้างเหมาะสำหรับถ่ายภาพไกล เลนส์ธรรมดาเหมาะสำหรับถ่ายภาพขนาด

กลาง และเลนส์มุมแคบหรือเลนส์เทเลโฟโต้ก็เหมาะสำหรับการถ่ายภาพใกล้หรือภาพใกล้มาก แต่ถ้าฉากมีบริเวณกว้างขวางมากตากล้องอาจใช้เลนส์ธรรมดาตัวเดียวถ่ายทำภาพยนตร์ตลอดทั้งฉากโดยเคลื่อนกล้องไปมาเพื่อให้ได้ขนาดภาพตามต้องการ แต่สำหรับการถ่ายภาพยนตร์บนเวทีนั้น ตากล้องมักจะเปลี่ยนเลนส์ให้สัมพันธ์กับขนาดภาพเสมอ

การเปลี่ยนมุมมอง และ ขนาดภาพเพื่อเปลี่ยนข้อดียังมีประโยชน์ในการปกปิดไม่ให้เห็นความไม่ต่อเนื่องของตำแหน่งตัวแสดงที่เกิดขึ้นโดยมิได้ตั้งใจได้ด้วย ความไม่ต่อเนื่องของตำแหน่งตัวแสดงจะปรากฏชัดเจนหากเคลื่อนกล้องเข้าไปใกล้ตัวแสดงในมุมเดิม ทั้งนี้เพราะการเคลื่อนเข้าไปใกล้ชัดแจ้งตรง ๆ จะเห็นชัดแจ้งมีขนาดใหญ่ขึ้น โดยตำแหน่งของตัวแสดงในภาพมิได้เปลี่ยนแปลง ดังนั้นถ้าหากตำแหน่งของตัวแสดง และ แขนขาตัวแสดง เปลี่ยนไปแม้เพียง เล็กน้อย คนดูก็จะสังเกตเห็นทันที การเปลี่ยนมุมมองจะช่วยให้คนดูไม่เห็นความไม่ต่อเนื่องนั้นเพราะคนดูจะเห็นตัวแสดงจากมุมใหม่ทั้งหมด

การเปลี่ยนแปลงมุมกล้องนั้น ถ้าหากถ่ายชัดแจ้งเดิมไม่ควรเปลี่ยนมุมเพียงเล็กน้อยโดยยังใช้ขนาดภาพเดิม ยกตัวอย่างเช่น ภาพหูข้อของตัวแสดงสองตัวจะดูเป็นภาพโตค ถ้าหาเปลี่ยนมุมกล้องเพียงเล็กน้อย เพราะภาพมีขนาดเดียวกันและมุมเปลี่ยนไปนิดเดียว การเปลี่ยนมุมอย่างชัดเจนจะช่วยให้ภาพยนตร์เกิดความต่อเนื่องได้ดีขึ้น

เวลาพิจารณาภาพยนตร์แต่ละฉาก ควรจะระลึกอยู่เสมอว่า ฉากหนึ่ง ๆ นั้น ความจริงเป็นส่วนหนึ่งของตอนหนึ่งในภาพยนตร์ ใจแต่ละฉากก็จะประกอบด้วยข้อแตกต่าง ๆ เรียงกันไป และแม้ว่าการกำหนดมุมกล้องและขนาดภาพจะต้องพิจารณาโดยแยกเป็นข้อ ๆ ก็ตาม แต่การพิจารณานั้นจะต้องเป็นไปตามความเหมาะสมของเรื่องราวของภาพยนตร์ทั้งเรื่อง

ข้อควรพิจารณาในการกำหนดมุมกล้อง

การกำหนดมุมกล้องจะต้องคำนึงถึงปัจจัยทางด้านความงาม ปัจจัยด้านเทคนิค และปัจจัยทางผลของภาพต่ออารมณ์ความรู้สึกของผู้ดู นอกจากปัจจัยสามประการนี้แล้ว การกำหนดมุมกล้องยังจะต้องพิจารณาถึงปัจจัยทางการแสดง ปัจจัยการตัดต่อ ปัจจัยทางธรรมชาติ และปัจจัยทางด้านกาย

ภาพด้วย และการพิจารณาถึงปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้จะต้องพิจารณาไปพร้อม ๆ กัน ตากล้องที่มีประสบการณ์บางคนสามารถวางมุมกล้อง ได้อย่างถูกต้องโดยสัญชาตญาณ แต่อย่างไรก็ตามการวางมุมกล้อง จำเป็นจะต้องพิจารณาถึงปัจจัยเหล่านี้อย่างรอบคอบล่วงหน้า ทั้งนี้ เพื่อให้ภาพแต่ละข้อที่จะรวมกัน เป็นภาพยนตร์ทั้ง เรื่องสามารถเล่า เหตุการณ์และการแสดง ได้สมบูรณ์ที่สุด

ปัจจัยทางด้านความงาม

ทุกอย่างที่อยู่ในภาพไม่ว่าจะเป็นตัวแสดง สิ่งประกอบฉาก เพอร์นิเจอร์ ฉากหลัง และอื่น ๆ จะต้องนำมาพิจารณาร่วมกับการเคลื่อนไหวของตัวแสดง และการแสดงที่จะเกิดในฉากนั้น ของทุกอย่างในฉากจะต้องจัดให้สะดวกต่อการแสดง และมีความสวยงามในทางประกอบภาพ บางครั้งของบางอย่างต้องย้ายที่หรือย้ายออกจากฉาก และของบางอย่างต้องจัดหามาตั้งประกอบฉากเพิ่มเติม การถ่ายทำภาพยนตร์เพื่อการค้าที่มีทุนสูงอาจจะประสบปัญหาด้านความสวยงามของภาพยนตร์ไม่มากนัก เพราะของทุกอย่างในฉากจะต้องออกแบบและจัดสร้างตามความต้องการของห้องเรื่อง แต่สำหรับภาพยนตร์สารคดี ซึ่งถ่ายทำในสถานที่จริงมักจะต้องปรับการแสดงให้เห็นเข้ากับเหตุการณ์และสถานที่จริง ทำให้การเลือกวางมุมกล้อง เป็นไปอย่างจำกัดตามความจำเป็นของสถานการณ์

ในฉากภายนอกตากล้องอาจ ใช้กิ่งไม้หรือโด้ง ชุ่มประศูเป็นฉากหน้าช่วยให้ภาพสวยงามขึ้นและอย่างลืมถึงการจัดวางมุมกล้องแบบมุมบวกมุม ซึ่งจะช่วยทำให้ภาพที่มีความกลมกลอง เห็นด้านต่าง ๆ ของข้อจับแจ๊ค และสามารถสร้างบรรยากาศและอารมณ์ของเรื่องได้ด้วย

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแสดงและฉากหลังก็เป็นสิ่งที่ต้องพิจารณาให้รอบคอบ ถ้าหากฉากหลังมีความสำคัญต่อเนื้อเรื่อง เช่น ฉากหลังอาจจะเป็นบ้าน โรงงานอุตสาหกรรม หรือน้ำตกลดสายต่าง ๆ ตลอดจนการเคลื่อนไหวของการแสดงจะต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับการเล่าเรื่องและความสวยงามไปพร้อม ๆ กันด้วยเสมอ

ปัจจัยทางด้านเทคนิค

ภาพยนตร์บันเทิงที่มีเงินทุนสูงไม่ค่อยมีปัญหาทางด้านเทคนิคไม่ว่าจะเป็นการถ่ายทำในสตูดิโอ หรือถ่ายทำในสถานที่จริง เพราะมีเงินในการเตรียมการมาก แต่ภาพยนตร์สารคดีหรือภาพ

ยนตร์ประเภทอื่น ๆ ที่มีทุนน้อย ต้องใช้ง่ายอย่างจำกัดทั้งด้านบุคลากร ทรัพยากรส่ง และเครื่องมือ เครื่องมือไม่ว่าจะเป็นกล้อง ไฟ หรืออุปกรณ์ที่จำเป็นอย่า นอกจากนั้นบุคลากรก็มักจะต้องด้วยคุณภาพ เวลาที่มีจำกัด สิ่งเหล่านี้ทำให้เกิดปัญหาทางด้านเทคนิคแก่กองถ่ายภาพยนตร์ทั้งสิ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการถ่ายทำภายนอก เช่น ไม่มีคอลที่ทำได้ต้องถ่ายด้วยการตั้งกล้องอยู่กับที่ตลอดเรื่อง หลังงานที่จะใช้กับไฟถ่ายไม่พอทำให้ภาพไม่สวยงามเท่าที่ควร กล้องมีเพียงตัวเดียวทำให้บันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเพียงครั้งเดียวได้ไม่ครบถ้วน การถ่ายทำจึงต้องจำกัดอยู่ในความเป็นไปได้ ตามสภาพความสามารถของกองถ่าย ซึ่งก็มีผลให้ภาพยนตร์ด้วยคุณภาพหลงได้

ปัจจัยทางด้านอารมณ์และความรู้สึก

คงให้อธิบายแล้วในเรื่อง ระดับกล้องว่ามุมของภาพมีผลต่ออารมณ์ของคนดู การตั้งกล้องสูง-ต่ำ หรือการถ่ายด้วยมุมขยับเจ็คคัพ จะมีผลให้คนดูได้ลึกลับและมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ได้ดีกว่า การตั้งกล้องในระดับธรรมดาและใช้มุมรอบเจ็คคัพ การใช้ภาพขนาดใกล้ก็เป็นการวางคนดูให้ใกล้ชิดกับเหตุการณ์ คนดูจะรู้สึกสัมพันธ์กับเหตุการณ์ได้มากกว่าภาพไกล ส่วนการใช้มุมกล้องขยับเจ็คคัพ เสนอภาพอย่าง เบี่ยงบิดช่วยให้คนดูเข้าใจอารมณ์และความรู้สึกของตัวแสดงที่ส่องหรือประสาธไปอยู่ในสภาพปกติได้ก็เหมือนกับตนเองอยู่ในสภาวะเช่นนั้น ด้วยเหตุนี้ จึงกล่าวได้ว่าอารมณ์ตอบโต้ของคนดูต่อเหตุการณ์หรือการแสดงบนจอภาพยนตร์นั้น ส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับ การวางมุมกล้องและการตัดต่อภาพเป็นสำคัญ และหลักสำคัญของการพิจารณาปัจจัยทางด้านอารมณ์ของคนดูก็คือ ต้องพยายามโน้มน้าวให้คนดูมีอารมณ์ตามที่ผู้สร้างภาพยนตร์ต้องการ ไม่ว่าภาพยนตร์นั้นจะเป็นภาพยนตร์ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้ หรือให้ความบันเทิงก็ตาม ความสำเร็จของภาพยนตร์อยู่ที่ว่าจะดึงความสนใจของคนดูให้อยู่กับเนื้อหาและเรื่องราวของภาพยนตร์ได้ตลอดเรื่องหรือไม่เอง

มุมกล้อง ของแต่ละข้ออาจจะถูกกำหนดโดยผลทางอารมณ์ที่ต้องการให้เกิดกับคนดู เช่นต้องการให้คนดูเกิดความสะเทือนใจ เมื่อเห็นสภาพความเป็นอยู่ของชาวสลัม ต้องการให้คนดูประทับใจและอยากซื้อสินค้าที่เสนอ ต้องการให้คนดูโกรธแค้นกับการคอร์รัปชันของวงการเมือง ต้องการให้คนดูสงสัยของวัตถุค่าวูธรปรมาณู ต้องการให้คนดูเกลียดตัวแสดงที่ร้ายกาจ ต้องการให้คนดูจับใจกับเรื่องราว

ทางศาสนา หรือต้องการให้คุณเข้าไปในโลกของผู้ป่วยทางประสาท ความต้องการการหรือวัตถุ ประสงค์ของข้อต้นนี้จะเป็นตัวกำหนดตำแหน่งของกล้อง ตลอดจนเทคนิคที่จะใช้เพื่อให้ข้อต้นนี้สามารถ ทำให้คุณเกิดอารมณ์และความรู้สึกตามที่ต้องการได้ และพึงระลึกเสมอว่าความประทับใจของคุณ มิได้เกิดจากภาพที่ปรากฏบนจอเพียงอย่างเดียว จังหวะและวิธีการเสนอภาพก็เป็นสิ่งสำคัญ ตัว แสดง สิ่งของ และการแสดงต่าง ๆ จะต้องนำเสนออย่างให้เหมาะเจาะ เช่น เสนอหมดเปลือก หรือเสนอบางส่วน เสนออย่างช้าหรืออย่างทันทีทันใด หรือปิดบังบางส่วนไว้ก่อน เทคนิคเหล่านี้ส่วน หนึ่งต้องอาศัยการตัดต่อที่ดีด้วย

การกล่าว เรื่อง วิทยภาพยนตร์นั้น ไม่ว่าจะเป็นที่กล้องจะต้องทำหน้าที่บอกคุณทุกสิ่งทุกอย่าง บางทีจำเป็นต้องเปิดโอกาสให้คุณใช้จินตนาการที่จะเข้าใจเหตุการณ์ต่าง ๆ เองด้วย ยกตัวอย่าง เช่น กล้องอาจจะใช้มุมต่ำเผยให้เห็นมือของมตรกรร ที่กำลังกำมีคอยู่ในมือแต่ไม่ให้คุณเห็นหน้า หรือกล้องอาจจะจับด้านหลังของพวกวายร้ายขณะกำลังสูมหั่วสมควางแผนร้าย นอกจากนั้นการเคลื่อนไหวของกล้อง เช่น การแพน การทิล? การซูม หรือการเคลื่อนกล้องในลักษณะใดก็ได้เพื่อเผยให้เห็นตัว แสดง การแสดงและเหตุการณ์ในภาพยนตร์อย่างถูกต้องก็จะช่วยให้คุณเกิดอารมณ์ได้จึงกล่าวได้ว่า การวางมุมกล้องโดยพิจารณาปัจจัยทางด้านอารมณ์ความรู้สึกนี้เป็นเครื่องมือสำคัญที่ตากกล้องจะใช้ช่วย ช่วยการเล่าเรื่องได้อย่างดี

ปัจจัยทางด้านเรื่องราว

ปัจจัยทางด้านเรื่องราวของภาพยนตร์นี้ ควรพิจารณาโดยคำนึงว่า เรื่องราวในตอนนั้น ควรจะเสนอในลักษณะใด ตามปกติในการเสนอเรื่องราวนั้นกล้องไม่ควรทำหน้าที่เกินความจำเป็น ถ้าหากตัว เนื้อหาสามารถสร้างความสนใจให้แก่คุณได้โดยธรรมชาติแล้ว เรื่องราวหรือการแสดง ในภาพยนตร์ตอนนั้นก็ไม่ต้องการมุมกล้องที่พิสดาร เช่น คำพูดที่เด่นและน่าฟังของตัวแสดงไม่จำเป็นต้องอาศัยการจัดแสงที่มีเทคนิคซับซ้อน การวางมุมกล้องที่พลิกพิลัน หรือฉากหลังที่วิจิตรพิสดาร เพราะ สิ่งเหล่านี้อาจดึงความสนใจของคุณไปจากการแสดง ถ้าหากจุดสำคัญของเรื่องอยู่ที่คำพูดและคุณก็ ควรให้ความสนใจที่คำพูดนั้นมากกว่าสิ่งอื่น ๆ

ในทางตรงกันข้ามถ้าหากจับเจ็ทหรือเรื่องราวในตอนนั้นมีลักษณะธรรมดาไม่น่าสนใจหรือน่าเบื่อหน่าย ในกรณีเช่นนี้ก็จำเป็นต้องอาศัยมุมมองช่วยทำให้ภาพยนตร์มีชีวิตชีวาน่าสนใจขึ้น และในบางครั้ง เรื่องราวหรือการแสดงที่เข้มข้นจะดึงดูดถึงใจคนดูยิ่งขึ้นถ้าหากได้อาศัยมุมมองที่พิสดาร เช่น ภาพไกลมากของฉากใหญ่จะสร้างความตระการตาและความประทับใจให้แก่คนดู ภาพใกล้มากของตัวแสดงหรือการแสดงที่สำคัญอาจจะทำให้คนดูให้ความสนใจเป็นพิเศษ มุมต่ำ อาจเพิ่มความตึงเครียดให้คนดู หรืออาจจะบิดเบือนหรือขยายการแสดงให้ผิดจากจริง มุมสูงอาจจะเพิ่มความสำคัญให้แก่ตัวแสดงหรือการแสดง มุมจับเจ็ทก็ อาจจะช่วยให้คนดูเข้าถึงเหตุการณ์ได้ดีขึ้น

นอกจากนั้นตากล้องจะต้องเรียนรู้ถึงเทคนิคและวิธีการต่าง ๆ และเลือกใช้อย่างสอดคล้องกับเนื้อหาของภาพยนตร์ บางช็อตอาจต้องใช้มุมก้ม บางช็อตต้องใช้คอลล์ บางช็อตต้องการการจัดแสงเป็นพิเศษ บางช็อตเหมาะที่จะใช้เลนส์มุมก้มกลางมาก ๆ บางช็อตควรชยับกล้องให้โยกไปมา หรือบางทีภาพยนตร์นั้นอาจจะเหมาะที่จะเสนอย่างตรงไปตรงมาในรูปแบบของภาพยนตร์สารคดีโดยไม่ต้องมีการจัดแสงหรือตั้งกล้องมุมแปลก ๆ และเทคนิคกล้องประเภทต่าง ๆ ไม่ควรใช้หากเทคนิคนั้นจะดึงความสนใจของคนดูไปจากเนื้อหาของภาพยนตร์ แต่ในทางตรงกันข้าม บางทีเทคนิคและมุมมองก็ก็สามารถเพิ่มอารมณ์ให้แก่คนดูได้เช่นกัน ตากล้องจึงมีหน้าที่ศึกษาเหตุการณ์และการแสดง ในแต่ละตอนของภาพยนตร์พร้อมไปกับศึกษาบทภาพยนตร์ทั้งสองไปด้วยกัน และตัดสินใจบทบาทของกล้องโดยยึดถือประโยชน์ในการเล่าเรื่องเป็นหลักสำคัญว่ากล้องควรจะเข้าไปช่วยเพิ่มความน่าสนใจให้แก่ภาพยนตร์หรือควรอยู่ห่างเพื่อทำหน้าที่ถ่ายทอดเหตุการณ์ในฐานะบุคคลภายนอกเท่านั้น

ปัจจัยทางด้านการตัดต่อ

บ่อยครั้งที่ปัจจัยทางด้านการตัดต่อจะเป็นตัวกำหนดมุมมอง หันหน้าเพื่อให้เห็นช็อตต่าง ๆ สามารถนำมาตัดต่อประสานกันได้อย่างต่อเนื่อง บทภาพยนตร์บางบทอาจจะเขียนบรรยายรวมเป็นฉากอย่างหนึ่งที่เรียกว่าบทมาสเตอร์ซีน ซึ่งภาพยนตร์ประเภทนี้ผู้กำกับ และตากล้องจะต้องพิจารณาเรื่องเทคนิค

และมุกกล้องเอาเอง และยิ่งถ้าภาพยนตร์สารคดีที่ตากกล้องจะต้องถ่ายทำตามสถานการณ์จริงที่
 ภาคนั้นแน่นอนไม่ได้ ตากกล้องจะต้องกำหนดมุกกล้องโดยคำนึงถึงการตัดต่อด้วยเสมอ เพราะ
 ข้อแต่ละข้อจะต้องนำมาตัดต่อเข้าหากันภายหลัง ตากกล้องจึงต้องเข้าใจเหตุการณ์ รวมทั้งหมด
 แล้วตัดสินใจว่าควรจะแย่งออกเป็นข้อต่าง ๆ อย่างไรดี และการแสดงไหนควรเสนอด้วยภาพ
 ขนาดใด

การเปลี่ยนข้อแบบก้าวหน้า คือค่อย ๆ เปลี่ยนจากภาพไกลเป็นภาพขนาดกลางและ
 ภาพใกล้ตามลำดับนั้นมักจะไม่ค่อยมีปัญหา แต่ก็คงได้กล่าวแล้วว่า การเปลี่ยนข้อแบบนี้ อาจจะเป็น
 เทคนิคที่ไม่เหมาะสมกับการเล่าเรื่องในตอนนั้น เช่น ถ้าต้องเสนอภาพตัวแสดงแต่ละตัวหลาย ๆ
 ตัวก็อาจจะต้องเสนอด้วยภาพขนาดเท่า ๆ กันอย่างที่เราเรียกการเปลี่ยนขนาดภาพแบบซ้ำ หรือถ้าตัว
 แสดง หรือเหตุการณ์ใหม่เกิดขึ้นก็อาจจะต้องกลับไปใช้ภาพกว้างอีก

สรุปได้ว่า ตากกล้องจะต้องวิเคราะห์เหตุการณ์โดยพิจารณาว่าในวินาทีนั้นของเหตุการณ์
 คนดูต้องการเห็นอะไรบ้าง และเลือกเสนอภาพที่เห็นว่าน่าสนใจที่สุด พร้อมทั้งต้องถ่ายภาพให้มาก
 พอสำหรับใช้ในการตัดต่อ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับเวลาและงบประมาณที่เอื้ออำนวยให้ด้วย

ปัจจัยทางธรรมชาติ

ตำแหน่งของดวงอาทิตย์มีผลต่อการวางมุกกล้องของการถ่ายทำนอกสถานที่ ามาก โดย
 เฉพาะอย่างยิ่งในกรณีใช้ฟิล์มสี โยทั่วไปตำแหน่งดวงอาทิตย์ที่เหมาะสมที่สุดในการถ่าย ภาพยนตร์
 ก็คือดวงอาทิตย์อยู่ด้านข้างมุม 45 กับด้านหน้าของซับเจ็ค จะมีช้อยกเว้นก็เมื่อต้องการผลทางภาพ
 เป็นพิเศษ เช่น ถ้าต้องการภาพย้อนแสง ดวงอาทิตย์ก็ต้องอยู่ด้านหลังของซับเจ็ค ดังนั้น เพื่อ
 ที่จะใช้ประโยชน์จากแสงอาทิตย์ได้ตลอดทั้งวัน การวางมุกกล้องจึงต้องปรับให้เข้ากับตำแหน่งของ
 ดวงอาทิตย์ที่เปลี่ยนไปตามเวลา

ภูมิอากาศก็มีอิทธิพลต่อการกำหนดมุกกล้องเช่นกัน วันที่ต้องฟ้าปกคลุมด้วยเมฆสีขาว
 แสงแดดจะไม่ทำให้เกิดเงาเพราะเมฆจะช่วยกรองแสงและสะท้อนแสง ทำให้สะดวกในการวาง

มุกดล่อง เพราะสามารถจะให้ขับเจ็ทหันไปทางไหนก็ได้ แต่ห้องฟ้าในวันเช่นนี้จะเป็นสีขาวสว่าง
จ้าบางครั้งการวางมุกดล่องจึงต้องหลีกเลี่ยงที่จะเผยให้เห็นห้องฟ้านั้น

ส่วนภูมิประเทศที่จะใช้เป็นฉากหลังของภาพอาจจะมีส่วนบังกับมุกดล่อง เช่น อาจจะต้อง
ขยับกล่อง เพื่อให้เห็นต้นไม้ ถนน ภูเขา หรือภูมิประเทศตามที่ต้องการให้ปรากฏในฉากหลัง

ดวงอาทิตย์ ภูมิอากาศและภูมิประเทศเป็นส่วนประกอบสำคัญที่จะแสดงให้เห็นว่า เหตุการณ์
ในภาพยนตร์เกิดขึ้นนอกสถานที่ แต่ส่วนประกอบทางธรรมชาติเหล่านี้เป็นสิ่งที่มนุษย์นี้ไม่สามารถควบคุม
ได้ จึงจำเป็นต้องปรับมุกดล่องให้สามารถใช้ประโยชน์จากสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติได้มากที่สุด
เท่าที่จะทำได้ ถ้าหากภาพยนตร์ที่ถ่ายทำฉากภายนอกเป็นส่วนใหญ่ ควรศึกษาสภาพภูมิประเทศและ
ภูมิอากาศของสถานที่ที่ใช้เป็นฉากเสียก่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีถ่ายทำในสถานที่ที่ไว้อุณหภูมิ

ปัจจัยทางด้านกายภาพ

การถ่ายทำภาพยนตร์สารคดีมักจะต้องประสบปัญหา เกี่ยวกับขนาดและรูปร่างของห้องที่จำกัด
สัดส่วนของฉากที่เคลื่อนย้ายไม่ได้ เพดานห้องต่ำ เฟอร์นิเจอร์ และสิ่งประกอบฉากต่าง ๆ ก็ไม่
สามารถขยับขยายหรือแยกออกจากกันเพื่อความสะดวกในการถ่ายทำ ผาผนังก็ทำให้ไว้อย่างกระดากกระดังง
และสีผนังไม่ตรงกันที่ต้องการ หรืออาจจะสะท้อนแสงทำให้สีของแสงผิดไปซึ่งจะเป็นปัญหาในการถ่าย
ภาพยนตร์สี สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัญหาทางกายภาพต่อการถ่ายทำทั้งสิ้น เช่น ห้องที่แคบทำให้จัดไฟ
ยาก และต้องใช้เลนส์มุกดล่องมาก ๆ ซึ่งจะทำให้ภาพบิดเบือนไปเพราะสัดส่วนของภาพจะไม่เหมือน
จริง ตัวอย่างสถานที่แคบ ๆ ที่มักเป็นปัญหาในการถ่ายทำภาพยนตร์ก็เช่น รถยนต์ ห้องควบคุม ห้อง
เครื่อง ห้องเก็บเครื่องมือ หรือห้องในป่าหรือตึกจริง ๆ สถานที่พวกนี้มีขนาดได้จนมักก่อให้เกิด
ปัญหาการตั้งกล่องและไฟด้วยเหตุนี้ บ่อยครั้งที่การเลือกมุกดล่องของการถ่ายทำภาพยนตร์สารคดีมัก
จะกำหนดโดยสถานที่ที่จำกัด มากกว่าจะพิจารณาว่ามุกใดจึงจะใช้แล้วเรื่องใดดีที่สุด

การวางมุกดล่องเพื่อถ่ายเครื่องมือหรือสิ่งพิมพ์

แผ่นป้าย แผ่นจารึก ฉาก และเครื่องมือหรือสิ่งพิมพ์ใด ๆ ที่มีลักษณะคล้ายกันนี้จะตั้ง

การถ่ายทำในสถานที่คับแคบจำเป็นต้องใช้เลนส์มุมกว้าง ในกรณีนี้ไม่ควรตั้งกล้องให้ห่างกับซุ้มเจ็ทมาก การตั้งกล้องสูง ต่ำมากหรือเอียงเข้าหซุ้มเจ็ทมากจะทำให้ภาพบิดเบือนเพราะเลนส์มุมกว้างจะให้ภาพที่มีความลึกกว่าปกติ ในกรณีนี้จึงควรตั้งกล้องในมุมตรง ๆ ราบกว่าและซุ้มเจ็ทไม่ควรเคลื่อนที่เข้าออกหรือออกจากเลนส์ เพราะขนาดของซุ้มเจ็ทจะเปลี่ยนแปลงมาก เช่น ถ้าให้ซุ้มเจ็ทยื่นมือมาหยิบของที่อยู่ที่ใกล้กล้อง มือของซุ้มเจ็ทจะมีขนาดใหญ่ผิดปกติจากนั้น ยังควรใช้ซุ้มเจ็ทอยู่ห่างจากกล้องในระยะที่ใกล้เคียงกัน มิฉะนั้นจะเห็นความแตกต่างของขนาดซุ้มเจ็ทที่อยู่ห่างจากกล้องไม่เท่ากัน คือซุ้มเจ็ทที่อยู่ใกล้จะมีขนาดใหญ่กว่าซุ้มเจ็ทที่อยู่ไกลออกไปเพียงเล็กน้อยนี้เอง

เลนส์มุมกว้างมาก ๆ จะเห็นภาพลึก ภาพที่ปรากฏจะดูมีความยาวลึกเข้าไปมากกว่าความเป็นจริง ตัวแสดงหรือพาหนะที่เคลื่อนที่เข้าหากกล้องจะมีขนาดโตขึ้นอย่างรวดเร็ว ในทางตรงกันข้าม ตัวแสดงหรือพาหนะที่เคลื่อนที่ออกจากกล้องก็จะมีขนาดเล็กลงอย่างรวดเร็ว เช่นเดียวกัน ทำให้ดูเหมือนซุ้มเจ็ทเคลื่อนที่ด้วยความเร็วสูง จึงควรหลีกเลี่ยงการบันทึกภาพแบบนี้ นอกเสียจากว่าความเนื้อหาของภาพยนตร์ต้องการภาพประเภทนี้เท่านั้น

การตั้งกล้องมักจะมีปัญหาเสมอถ้าหากต้องถ่ายทำในสถานที่คับแคบ เช่น ห้องเล็ก ๆ ที่มีเพดานต่ำ หรือสถานที่จำกัด สถานที่เล็ก ๆ เช่นนี้จะเป็นตัวบังคับให้ต้องใช้เลนส์มุมกว้างเพราะไม่สามารถขยับกล้องไปไกลซุ้มเจ็ท การแก้ปัญหานี้นอกจากจะแก้ด้วยการใช้เลนส์มุมกว้างแล้วหากกล้องยังอาจแก้ปัญหากับการแยกการแสดงหรือเหตุการณ์ออกเป็นข้อต่บ่อย ๆ หลาย ๆ ข้อและใช้เลนส์ธรรมดาบันทึกภาพในแต่ละส่วนของการแสดงหรือเหตุการณ์ แล้วนำมาตัดต่อกันให้ได้การแสดงและเหตุการณ์สมบูรณ์ภายหลัง หรือจะใช้เลนส์ธรรมดาแล้วแหกกล้องเพื่อเผยให้เห็นการแสดงหรือเหตุการณ์ตามต้องการก็ได้เช่นกัน การใช้เลนส์ธรรมดาถ่ายทำในที่จำกัดโดยถ่ายแบบข้อต่หรือใช้แหกกล้องนี้มีประโยชน์สำหรับการถ่ายทำภาพยนตร์การศึกษา เช่น ภาพยนตร์เกี่ยวกับด้านอุตสาหกรรม วิจัย หรือวิทยาศาสตร์ เพราะหากใช้เลนส์มุมกว้างมาก ๆ อาจจะทำให้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ บิดเบี้ยวไปไม่เหมือนจริงซึ่งจะเป็นผลเสียต่อการสื่อความหมายของภาพยนตร์ประเภทนี้

กล้องถ่ายตรง ๆ หรือถ่ายเฉียงก็ได้ ตามปกติ ถ้าถ่ายแผ่นป้ายหรือเครื่องหมายเพื่อใช้เป็นไตเติ้ล จะตั้งกล้องถ่ายตรง ๆ แต่ถ้าเป็นการถ่ายแผ่นป้ายหรือตัวอักษรที่มีขนาดยาวมาก ๆ ก็จำเป็นต้องตั้งกล้องด้านข้างให้เห็นตัวอักษรค่อย ๆ เล็กลงจากซ้ายไปขวา ส่วนป้ายขนาดเล็ก ๆ เช่น ป้ายชื่อหน้าประตู จะตั้งกล้องแบบไหนก็เอาให้สะดวก เพราะเพียงมองปราดเคียวก็เอาได้ความ

สำหรับป้ายที่ยาวมาก ๆ ก็ต้องใช้วิธีแทนหรือคอลเล็กกล้องผ่านตัวหนังสือ โดยให้ตัวหนังสือค่อย ๆ เข้ากรอบภาพจากทางขวาและออกจากรอบภาพไปทางซ้าย การแทนหรือคอลเล็กกล้องในกรณีนี้จำเป็นต้องตั้งกล้องเอียงเข้าหาขั้วเจ็ท เพราะการตั้งกล้องเข้าหาขั้วเจ็ทตรง ๆ อาจจะทำให้ตัวอักษรบางตัวกระโดดหายไป เนื่องจากอัตราความเร็วของการเคลื่อนกล้องไปสัมพันธ์กับอัตราความเร็วของการเปิด-ปิดหน้ากล้อง ทำให้อ่านไม่ได้ความหมาย

ส่วนป้าย แผ่นประกาศภาพหัวหนังสือพิมพ์ ฉลากหรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ เช่น จดหมายหรือรายงาน ควรตั้งกล้องให้ตัวหนังสือเอียงขึ้นจากซ้ายไปขวา หรือเอียงขั้วเจ็ทให้ตัวอักษรทางด้านซ้ายอยู่ต่ำกว่าตัวอักษรทางด้านขวา การตั้งกล้องเช่นนี้จำเป็นมากในกรณีที่มีตัวหนังสือให้อ่านมากกว่าหนึ่งแถว เพราะตามธรรมชาติสายตามนุษย์นั้นจะตกลงเพื่ออ่านบรรทัดใหม่ ถ้าหากตั้งตัวหนังสือให้ทางซ้ายสูงกว่าทางขวา เวลาจะอ่านบรรทัดใหม่จะต้องบังคับสายตาให้ขยับขึ้น การทำเช่นนี้เป็นการฝืนธรรมชาติ และเป็นการเพิ่มความตึงเครียดให้แก่คนดูโดยไม่จำเป็น

ปัญหาการวางมุมกล้อง

การวางมุมกล้องนั้นบางทีก็อาจจะเกิดปัญหาที่มีได้คาดไว้ล่วงหน้าได้ ซึ่งการแก้ปัญหาต้องอาศัยการปรับสถานการณ์และจากที่ใช้ในการถ่ายทำ ยกตัวอย่างเช่น การใช้เลนส์มุมกว้างทำให้ได้ภาพที่กว้างตามต้องการ แต่ส่วนบนของภาพอาจจะมากโตก็ควรกดกล้องให้ต่ำลงเพื่อลดช่องว่างตรงส่วนบนของภาพโดยที่ไม่ทำให้การประกอบภาพเสียไป หรือจะใช้วิธียกกล้องขึ้นเพื่อให้ได้ภาพจากมุมสูงก็ได้

บางครั้งการถ่ายภาพยนตร์บันทึกก็มีปัญหา เรื่องสถานที่ถ่ายทำคับแคบ เช่น การถ่ายทำภายในมุน
หนึ่งอง เรือค้ำน้ำดีในภาพนี้

การวางมุมกล้องจะต้องคำนึงถึงมุมของเจ็คด้วย ในกรณีที่ขั้วเจ็คเงยขึ้นถ้าหากตั้งกล้องก้มลง
ในมุมที่ไวกันก็จะเห็นขั้วเจ็คในแนวระนาบ การตั้งกล้องทุกครั้งจึงควรพิจารารูปทรงและมุมของ
ขั้วเจ็คเสมอ การถ่ายระดับสายตากับการถ่ายมุมต่ำหรือมุมสูงจะให้ภาพที่ถ่ายทอดรูปทรงของขั้ว
เจ็คไม่เหมือนกัน ตากล้องควรจะมองภาพผ่านช่องมองภาพเพื่อศึกษารูปทรงของขั้วเจ็คที่ปรากฏบน
จอ และลองปรับมุมกล้องและระดับเพื่อให้ได้ภาพที่ดีที่สุดตามต้องการ

ในการแก้ปัญหาการวางมุมกล้องนั้นไม่มีกฎเกณฑ์หรือข้อสรุปที่เหมาะสมเจาะตายตัว แต่มี
หลักสำคัญว่า ถ้าหากจะเสนอขั้วเจ็คให้เหมือนจริงก็จำเป็นต้องใช้มุมกล้องที่คนดูยอมรับได้ แต่ถ้าหาก
ต้องการภาพพิเศษ ตากล้องก็มีอิสระที่จะใช้เทคนิคอะไรก็ได้เพื่อให้ได้ภาพที่บิดเบือน รุนแรง มีกีด
เบียดหรือเงื่อนงำตามที่ต้องการได้อย่างกว้างขวาง ภาพที่จะดูเป็นธรรมชาติที่สุดก็คือเมื่อถ่ายทอด
ขั้วเจ็คด้วยมุมธรรมดาอย่างตรงไปตรงมา ซึ่งหมายความว่าตากล้องจะต้องหลีกเลี่ยงการใช้เลนส์
มุมกว้างมาก ๆ ไม่ว่ามุมกล้องในมุมแปลก และไม่ใช้ขั้วเจ็คเคลื่อนไหวในทิศทางผิดปกติ ทั้งนี้ก็ได้
หมายความว่าตากล้องจะต้องบันทึกภาพโดยตั้งกล้องระดับสายตาและใช้เลนส์ธรรมดาเสมอ เพียง
แต่ว่าจะต้องไม่ใช้มุมกล้องที่หอสถการเท่านั้น เพราะถึงอย่างไรภาพยนตร์จะน่าสนใจได้ก็ต้องอาศัย
ภาพที่ให้ความหมายหลากหลายและไม่ซ้ำ เบื่อ

2.3 การกำกับแสง:

การจัดแสงเป็นส่วนประกอบสำคัญในการถ่ายทำภาพยนตร์ เพราะภาพยนตร์ที่บันทึกได้นั้นจะดูมีชีวิตชีวาและโต้อารมณ์สมจริงหรือมีศิลปะหรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับการควบคุมแสง และการจะควบคุมแสงได้นั้น จะต้องรู้จักลักษณะของแสงก่อน องค์ประกอบที่ทำให้แสงแตกต่างกันนั้นมีอยู่ 3 ประการ คือ

1. ลักษณะของแหล่งแสง
2. ทิศทางของแสง
3. สีของแสง

1. ลักษณะของแหล่งแสง

แหล่งแสงทั่วไปจะมีอยู่ 2 ประเภท คือแหล่งแสงที่ให้แสงกระฉ่างกับแหล่ง-แสงที่ให้แสงนุ่มนวล การที่จะตัดสินว่าแหล่งแสงใดให้แสงประเภทใดพิจารณาจากเงาที่แสงนั้นสร้างขึ้น

แสงที่พุ่งตรงจากหลอดไฟโดยไม่ผ่านวัตถุกรองแสงใดทั้งสิ้น ย่อมจะทำให้เกิดเงาคำชัด เจนแสงประเภทนี้คือแสงกระฉ่าง แต่ถ้าแสงนั้นส่องไปยังพื้นผิวของสิ่งหนึ่งสิ่งใดก่อนแล้วจึงสะท้อนกลับมา หรือถ้าแสงนั้นส่องผ่านวัตถุกรองแสง เช่น กระจกฝ้าหรือกระดาษฝ้า ซึ่งจะทำให้แสงนั้นอ่อน ลง แสงประเภทนี้จะทำให้เกิดเงาที่ไม่คมชัด และแสงที่ทำให้เกิดเงาไม่คมชัดนี้คือ แสงนุ่ม

นอกจากนั้น ขนาดและระยะห่างของแหล่งแสงก็มีส่วนทำให้แสงนั้นกระฉ่างหรือนุ่มนวลได้เช่นกัน แหล่งแสงที่ขนาดใหญ่จะให้แสงที่นุ่มนวลกว่าแหล่งที่มีขนาดเล็ก และแหล่งแสงที่อยู่ไกลจะให้แสงที่กระฉ่างกว่าแหล่งแสงที่อยู่ใกล้

แสงอาทิตย์เป็นแสงที่กระฉ่างมาก เพราะเป็นแหล่งแสงที่เล็ก เมื่อเปรียบเทียบกับระยะห่างจากโลก ระยะห่างมาก ๆ ดังกล่าวนั้นทำให้รังสีของแสงที่ส่องมายังพื้นโลกเกือบจะเป็นเส้นตรง แต่แสงอาทิตย์ที่ปรากฏแก่สายตาเราไม่กระฉ่างเท่าที่เป็นจริง เพราะบรรยากาศห่อหุ้มโลกจะช่วยทำให้แสงกระจาย และท้องฟ้ายังช่วยทำหน้าที่เป็นแผ่นสะท้อนแสงขนาดใหญ่

ที่ช่วยสะท้อนแสงกลับมาอบเงาที่เกิ คจากแสงอาทิตย์ด้วย

2. ทิศทางของแสง

ทิศทางของแสงที่ส่องมาจะช่วยสร้างอารมณ์ เวลาประลบบรรยากาศของภาพ ตัวอย่าง เช่น เวลากลางวันกับเวลาเย็นทิศทางของแสงที่ส่องมาย่อมแตกต่างกัน นอกจากนั้น ทิศทางของแสงยังช่วยแต่งเติมรูปร่าง และพื้นผิวของสิ่งที่อยู่ในภาพ ให้เป็นไปตามที่ตกลงต้องการอีกด้วย

3. สีของแสง

การพิจารณาสีของแสงนี้โดยหลักใหญ่ก็เพื่อที่จะควบคุมอุณหภูมิของสีให้ถูกต้องตามบรรยากาศและเวลาที่สมจริงในกรณีที่ใช้ฟิล์มสี เช่น เวลาเย็นแสงควรออกสีแดง การควบคุมสีของแสงนี้ต้องใช้แว่นกรองแสงช่วยแก้สี

วิธีที่ตกลงสามารถรู้ลักษณะของแสงต่าง ๆ ได้ดีที่สุด ก็จากการสังเกตแสงที่อยู่รอบ ๆ ตัวในสถานที่ เวลา อากาศและเวลาที่ต่าง ๆ กัน เพื่อที่จะได้ทราบลักษณะของธรรมชาติของแสงที่แท้จริง และทำการทดสอบฝึกหัดจับแสงตามนั้นจนเกิดความเข้าใจประเภทและหน้าที่ของแสง

การที่จะสามารถจับแสง เพื่อให้ภาพเหมือนธรรมชาติ ตลอดใจอารมณ์และความหมายตามที่ต้องการ ได้นั้นจะต้องทราบประเภทและหน้าที่ของแสงที่ใช้ในการบันทึกภาพ ซึ่งแบ่งออกเป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. แสงไฟหลัก KEY LIGHT เป็นแสงไฟที่ใช้สำหรับให้แสงสว่าง แก่ชัดเจต แสงไฟหลักเป็นแสงที่สำคัญที่สุด การวางแสงไฟหลักนี้ไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัวว่าควรวางไว้ที่ใด แต่ทั่วไปแสงไฟหลักจะตั้งห่างจากกล้องท่ามุม 45 องศา กับเส้นที่ลากจากชัดเจตถึงกล้อง และสูงจากพื้น 45 องศา กับ และไม่ควรวางแสงไฟหลักตรงกับทิศทางของสายตาของชัดเจต ฉากหลัง บรรยากาศ และเวลาในท้องเรื่องเป็นหลัก

2. แสงไฟลบเงา FILL LIGHT เป็นแสงที่ใช้ลบเงาที่เกิดจากแสงไฟหลัก แสงไฟลบเงานี้ไม่ควรก่อให้เกิดเงาเพิ่มขึ้นอีก ด้วยเหตุนี้ โดยทั่วไปแสงไฟลบเงาจะตั้งอยู่ใกล้กล้อง ตากล้องวางคนจะวางไฟนี้ไว้เหนือกล้อง วิธีนี้ทำให้แน่ใจได้ว่ากล้องจะไม่บันทึกเงา

ที่เกิดจากแสงไฟนี้ เพราะเงาจะอยู่ด้านตรงข้ามกล้องและซิปเจ็ทจะบังเงาอยู่ตลอดเวลา การใช้ไฟแสงนุ่ม ซึ่งไม่ทำให้เกิดเงาเป็นโพลบเงาจะช่วยให้ตากลองสามารถวงตำแหน่งโพลบเงาได้อย่างอิสระมากขึ้น

3. ไฟหลัง BACK LIGHT เป็นไฟที่ช่วยแยกซิปเจ็ทออกจากฉากหลัง ช่วยให้ภาพมีความลึกไฟหลังจะส่องมาจากด้านหลังของเซ็ทและจอยอยู่ในตำแหน่งเหนือซิปเจ็ท ฉะนั้นตำแหน่งที่ไฟจะตกกระทบคือ บริเวณด้านบนของศรีษะและไหล่

4. ไฟคิกเกอร์ KICKER LIGHT ไฟคิกเกอร์ทำหน้าที่เหมือนกับไฟหลัง คือ ช่วยแยกซิปเจ็ทออกจากฉาก แต่วางอยู่คนละตำแหน่งกับไฟหลัง คิกเกอร์จะวางไว้ด้านหลังของซิปเจ็ทเหมือนไฟหลัง แต่ในตำแหน่งตรงกันข้ามกับไฟหลัง และอยู่ต่ำกว่าไฟหลังด้วย ฉะนั้นตำแหน่งที่แสงจะตกกระทบ คือ บริเวณคอและไหล่อีกด้านหนึ่งของซิปเจ็ท ในการจัดไฟ ตากลองอาจเลือกใช้เฉพาะไฟหลัง หรือไฟคิกเกอร์อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือใช้ทั้งสองอย่างพร้อมก็ได้

ภาพต่อไปนี้จะแสดงให้เห็นตำแหน่งของไฟประเภทต่าง ๆ

แสงไฟ 4 ประเภทที่กล่าวมานี้ถือว่าเป็นแสงไฟประเภทที่สำคัญในการจัดแสง นอกจากแสงไฟ 4 ประเภทดังกล่าวแล้ว ยังมีแสงประเภทอื่น ๆ ที่ใช้ในการจัดแสงเพื่อให้

ผลทางภาพตามที่ต้องการ ซึ่งพอจะแยกกล่าวได้ดังนี้

1. แสงไฟส่องเครื่องแต่งกาย CLOTHES LIGHT เป็นไฟที่ใช้ส่องเครื่องแต่งกายโดยเฉพาะเพื่อคงลวดลายหรือความสวยงามของเครื่องแต่งกายให้ดูเด่นชัด
2. แสงไฟส่องตา EYE LIGHT มักใช้ไฟแสงกระจ่างดวงเล็ก ๆ วางไว้ใกล้กล้องโดยอาจจะติดไว้ที่เลนส์หรือกล้องด้านบนเลยก็ได้ แสงไฟส่องตานี้จะทำหน้าที่เป็นไฟลบบเงาคววเล็ก ๆ หอยลบเงาที่เข้าตา สำหรับการจัดแสงให้ชัดเจต ที่มีเงาตาลึกหรือตาไม่มีชีวิตชีวา เพราะแสงไฟประเภทนี้จะช่วยทำให้เกิดประกายวาวที่ดวงตาค้วย
3. แสงไฟส่องฉาก SET LIGHT เป็นไฟที่ใช้ส่องไปที่ผนังหรือเฟอร์นิเจอร์ เพื่อให้ภาพมีความลึกหรือเพื่อให้ได้เห็นความสวยงามของฉากหรือเฟอร์นิเจอร์
4. แสงไฟที่อยู่ในฉาก PRACTICAL LAMP เป็นไฟที่แหล่งแสงปรากฏในภาพค้วย เช่น โคมไฟ ตะเกียง ซึ่งฉากกล้องอาจใช้เป็นไฟประกอบฉากได้

รูปแบบการจัดแสง STYLE OF LIGHTING

รูปแบบที่ใช้ในการจัดแสงสามารถแยกออกเป็นรูปแบบใหญ่ ๆ ได้ 3 รูปแบบคือ

1. การจัดแสงแบบไฮคีย์ HIGH KEY คือ การจัดแสงที่ทุกอย่างในฉากจะดูสว่างทั้งหมดการจัดแสงแบบนี้เครื่องแต่งกายตลอดจนสิ่งประกอบฉากควรเป็นสีอ่อน แสงไฟที่ใช้จะเป็นแสงประเภทนุ่มนวล และมีเงาน้อย แม้ว่าการจัดแสง ไฮคีย์นี้ทุกอย่างในฉากจะสว่างทั่วถึงกันหมด แต่ควรมีเงาบาง ๆ อยู่ในบางตำแหน่งบ้าง มิฉะนั้นจะดูเหมือนภาพถ่ายแก่ ไฮคีย์เป็นรูปแบบการจัดแสงที่เหมาะสมสำหรับฉากที่แสดงความรู้สึก รื่นเริง คั่นเต้น สนุกสนาน
2. การจัดแสงแบบโลคีย์ LOW KEY เป็นการจัดแสงที่เฉพาะบางส่วนของฉากเท่านั้นที่สว่าง ส่วนอื่น ๆ จะเป็นเงาคำมืด เครื่องแต่งกายตลอดจนสิ่งประกอบฉากควรเป็นสีเข้ม แสงไฟที่ใช้ก็มักเป็นแสงกระจ่างที่ให้เงาเข้ม การจัดไฟแบบโลคีย์เหมาะสำหรับฉากที่แสดงความเปล้าเปลี่ยว เศร้า น่ากลัว

3. การจักแสงแบบลคหลัน GRADUATED TONAL คือ การจักแสงที่มีความสว่างลคหลันกันตั้งแต่สว่างมากจนถึงเงามืด การจักแสงแบบนี้ส่วนที่สว่างก็ไม่สว่างไวก และส่วนที่เป็นเงาก็ไม่ดำเข้มนัก ไฟที่ใช้จะเป็นไฟประเภทนุ่ม การจักแสงประเภทลคหลันใช้ได้ทุกโอกาส เพราะเป็นรูปแบบกลาง ๆ

แหล่งแสง

แหล่งแสงที่ใช้ในการถ่ายภาพยนตร์นั้นแบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้

2 ประเภท คือ แหล่งแสงธรรมชาติ และแหล่งแสงประดิษฐ์

แหล่งแสงตามธรรมชาติได้แก่ ดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ และแสงสะท้อนจากท้องฟ้า ส่วนแสงไฟประดิษฐ์คือ หลอดไฟที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น การถ่ายภาพยนตร์ได้แหล่งแสงธรรมชาติมักเรียกทับศัพท์ภาษาอังกฤษว่า การถ่ายเอาต์ดอร์ OUT DOOR SHOOTING ส่วนการถ่ายทำฉากภายในที่ใช้แสงไฟประดิษฐ์ เรียกว่าการถ่ายอินดอร์ INDOOR SHOOTING

การบันทึกภาพจากแหล่งแสงทั้งสองประเภทนี้ก็อาศัยหลักการและ เมคานิกทั้งที่อธิบายแล้วเหมือนกันทั้งหมด การถ่ายเอาต์ดอร์แสงไฟหลักคือ แสงจากดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ ส่วนแสงไฟลบเงาก็คือ แสงที่สะท้อนจากสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ เช่น ท้องฟ้า ภูเขา ต้นไม้ แต่ในบางครั้งอาจจะต้องใช้แสงไฟลบเงาเพิ่มขึ้น ในกรณีนี้อาจใช้แผ่นสะท้อนแสงหรือไฟประดิษฐ์ช่วยลบเงาก็ได้

การวัดแสง LIGHT MEASUREMENT

วิธีการวัดแสงเพื่อใ้ทราบความเข้มของแสงนั้น มีอยู่สองวิธีคือ การวัดแสงตรง และการวัดแสงสะท้อน ซึ่งการวัดแสงทั้งสองวิธีมีข้อแตกต่างกันดังนี้

1. การวัดแสงตรง INCIDENT LIGHT METER การวัดแสงตรงนั้นจะต้องใช้เครื่องมือวัดแสงชนิดที่เรียกว่า เครื่องวัดแสงตรง INCIDENT LIGHT METER ซึ่งจะทำหน้าที่วัดแสงที่ส่องตรงมาจากดวงไฟ และแสดงความเข้มของแสงออกมาเป็นมาตราการวัดที่เรียกว่า "ฟุตแคนเดิล" FOOT-CANDLES เซโคโนนิค SEKONIC จะมีส่วนที่รับแสง LIGHT COLLECTOR จากพลสติกสีขาวที่มีรูปร่างคล้ายลูกบิงปองผ่าซีกปิดหน้าแปลที่มีความไวต่อแสงลูกบิงปองผ่าซีกนี้เป็นเครื่องมือ

การจัดแสงภายใน

การบันทึกภาพจากภายในนั้น ตากล้องสามารถควบคุมและเปลี่ยนแปลงแสงไฟให้ ตากล้องมีอาชีพมักจะกำหนดว่าจะใช้หน้ากล้อง ขนาดใดขนาดหนึ่ง ตลอดทั้งฉาก ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องของภาพยนตร์และเพื่อให้แสงเหมาะสมสำหรับฟิล์มที่ใช้ การตัดสินใจว่าควรจะใช้หน้ากล้องขนาดใดในแต่ละฉากนั้น ตากล้องจะต้องพิจารณาถึง ระยะชัดของภาพที่ต้องการ ความสบายของตัวแสดง (ถ้าสว่างมากตัวแสดงจะต้องทนความร้อนจากแสงไฟ) พลังงานที่มีอยู่ และท้ายที่สุดคือความประหยัด ยกตัวอย่างเช่น ตากล้องเลือกที่จะตั้งหน้ากล้องที่ $f/2.8$ ซึ่งถ้าใช้ฟิล์มเอกตาโครม คอมเมอร์เชียล จะต้องใช้ความสว่าง 400 ฟุตแคนเดิล ในกรณีเช่นนี้ตากล้องก็เพียงแต่จัดแสงและวัดไฟหลักกับไฟลบเงาให้ได้ความสว่าง 400 ฟุตแคนเดิลทุกซอก และตั้งหน้ากล้องที่ $f/2.8$ ทีเดียว การจัดแสงและวัดแสงแบบนี้เหมาะที่จะใช้เครื่องวัดแสงตรง เพราะเครื่องวัดแสงตรงนั้นอ่านค่าออกมาเป็นฟุตแคนเดิลได้

การจัดแสงให้ได้อารมณ์ตามท้องเรื่องนั้นขึ้นอยู่กับอัตราส่วนความเข้มของแสงไฟหลักกับแสงไฟลบเงา LIGHTING RATIO การวัดเพื่อให้ทราบค่าเรโซของไฟหลักกับไฟลบเงานั้นมีผู้สับสนและเข้าใจผิดกันมาก เมื่อให้แสงไฟลบเงาแก่ซบเจ็ค แสงจากแสงไฟลบเงามีได้ให้แสงสว่างเฉพาะด้านมืดของซบเจ็คอย่างเดียว แต่จะมีผลต่อด้านสว่างซึ่งเป็นด้านที่ไฟหลักส่องถึงด้วย ถ้าหากวัดแสงไฟหลักอย่างเดียวได้ 250 ฟุต แคนเดิลและวัดไฟลบเงาอย่างเดียวได้ 125 ฟุตแคนเดิล ในกรณีนี้เรโซของแสงไม่ใช่ 2:1 แต่เป็น 3:1 ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่าทั้งไฟหลักและไฟลบเงาต่างก็ให้แสงแก่ด้านที่ไฟหลักส่องถึง ซึ่งก็คือด้านสว่างของซบเจ็คนั่นเอง ดังนั้นด้านไฟหลักจะได้รับแสงเท่ากับ $250+125 = 375$ ฟุต แคนเดิล ส่วนด้านมืดหรือด้านเงาจะมีเพียงไฟลบเงาเท่านั้นที่ให้แสงด้วยความสว่าง 125 ฟุตแคนเดิล ทำให้เรโซของแสงเท่ากับ $375:125$ หรือ 3:1 ด้วยเหตุนี้จึงพึงระลึกอยู่เสมอว่าเมื่อพิจารณาถึงเรโซของแสง จะต้องหมายถึง ไฟลบบวกไฟลบเงา : ไฟลบเงาเสมอ การพิจารณาเรโซของแสงนี้ แวนส่องคูสึคักกันเป็นเครื่องมือที่ช่วยได้ดีมาก

แสงไฟหลักพบกับแสงไฟลบเงาที่เองที่ตากล้องใช้ในการคำนวณน้ำหนักล้อง การวัดแสงเพื่อตั้งน้ำหนักล้องจะต้องบังมิให้แสงไฟอื่น เช่นแสงไฟหลังหรือแสงไฟคิกเกอร์ส่งอมมาถูกเครื่องวัดแสง มิฉะนั้นการวัดแสงจะผิดพลาดได้

ข้อที่ควรทราบอีกประการหนึ่งก็คือตัวแสดงที่อยู่ด้านหน้าจะต้องให้แสงที่มีเรโซสูงกว่าตัวแสดงที่อยู่ด้านหลัง จึงจะทำให้ภาพที่ได้ดูสว่างและมีเรโซของแสงเท่ากัน และจะช่วยให้อาการเมงดูเป็นสามมิติหรือมีความลึกด้วย ยกตัวอย่างเช่น ถ้าหากตัวแสดงที่อยู่ด้านหน้าให้แสงมีเรโซ 2:1 ตัวแสดงที่อยู่ด้านหลังอาจจะให้แสงมีเรโซ 3:1 หรือ 4:1 ก็ได้ ถ้าหากจัดแสงให้เรโซเท่ากันทั้งด้านหน้าหลัง นอกจากจะทำให้ภาพไม่มีความลึกแล้ว ภาพด้านหน้าจะดูไวแฉ่วใสเท่ากับที่ควร หลักการนี้ใช้ทั้งในการจัดแสงภายในและภายนอก การถ่ายกลางแสงแดดตัวแสดงที่อยู่ไกลจากกล้องอาจจะไม่ต้องการแสงไฟลบเงา ในขณะที่ตัวแสดงที่อยู่ใกล้กล้องจะต้องใช้ไฟลบเงาเพื่อให้ภาพดูนุ่มนวลขึ้นโดยอาจจะใช้แสงไฟประดิษฐ์หรือใช้แผ่นสะท้อนแสงช่วยสะท้อนแสง เป็นไปไฟลบเงาก็ได้

ส่วนการกำหนดเรโวลของการจัดแสงจะขึ้นอยู่กับอารมณ์ของห้อง เรื่อง เช่น ถ้าเรื่องรักโรแมนติค ก็น่าจะใช้เรโซแสงต่ำ ๆ เพื่อให้ได้ภาพที่นุ่มนวล แต่ถ้าเป็นเคื่องลึกลับ คืบเห็น เรโซแสงที่ใช้ก็ควรสูงกว่าเรื่องรัก เป็นต้น นอกจากการกำหนดเรโซของแสงจะขึ้นอยู่กับอารมณ์ของเรื่องดังกล่าวแล้ว เยื่อไวแสงของฟิล์มแต่ละชนิดก็เหมาะที่จะใช้กับเรโซของแสงที่ต่างกันด้วย การสร้างภาพยนตร์ที่พิถีพิถัน ตากล้องจะต้องทำการถ่ายทดลอง โดยนำฟิล์มที่จะใช้ในการถ่ายทำจริงมาถ่ายทดลอง ในสภาวะการถ่ายภาพที่มีเรโซแตกต่างกัน จึงนี้ เพื่อที่ตากล้องจะได้คุ้นเคยและรู้จักคุณลักษณะที่แท้จริงของฟิล์มที่ตนจะใช้ ในการถ่ายทดลองมักจะใช้ซิปเจ็คที่เป็นคน และมักเลือกเอาตัวแสดงนำของเรื่องมาเป็นแบบ จุดประสงค์ในการถ่ายทดลองก็เพื่อให้รู้ว่าฟิล์มชนิดนั้น ๆ สามารถใช้ไฟน้อยที่สุดเท่าใดจึงจะยังคงเห็นรายละเอียดของใบหน้าในส่วนที่เป็นเงามืด และจะใช้ไฟได้มากที่สุดเท่าใดจึงจะยังคงเห็นรายละเอียดของใบหน้าในส่วนที่สว่าง โดยปกติ ถ้าใช้ฟิล์มขาว-ดำ จะสามารถจัดแสงให้มีเรโซได้สูงกว่าฟิล์มสี และถ้าใช้ฟิล์มขาว-ดำ จะสามารถจัดแสงให้มีเรโซได้สูงกว่าฟิล์มสี และถ้าใช้ฟิล์มเนกาตีฟก็สามารถให้มีเรโซได้สูงกว่าฟิล์มรีเวอร์ซัล

บริษัทผู้ผลิตฟิล์มแน่นอนว่าสำหรับฟิล์มสีไม่ควรจัดแสงให้มึนเรโวลูสูงกว่า 3:1 แม้ว่าเมื่อทำการถ่ายทดลองดูจะพบว่าถ้าใช้เรโซ 8:1 ก็ยังพอเห็นรายละเอียดอยู่ก็ตามเพราะฟิล์มสีนั้นถ้าหากแสงน้อย สีในบริเวณส่วนที่มีจะเปลี่ยนไปแม้จะยังเห็นรายละเอียดของภาพอยู่

ในการวัดแสงด้วยเครื่องวัดแสงตรงจะต้องหันเครื่องวัดแสงเข้าหากล้อง ดังนั้น ไฟหลังกับไฟคิกเกอร์จึงไม่มีผลต่อการวัดแสงด้วยเครื่องวัดแสงชนิดนี้ ส่วนกระดานความสว่างของไฟหลังกับไฟคิกเกอร์นี้จะขึ้นอยู่กับลักษณะของซิปเจ็คและสถานะการณในฉาก โดยทั่วไป สีผิว สีผม และสีของเครื่องแต่งกายจะเป็นตัวกำหนดว่าควรใช้ไฟหลัก หรือไฟคิกเกอร์แทน และอย่างไร คนค้าย่อมต้องการไฟหลังมากกว่าคนชว ทั้งนี้เพื่อแยกตัวแสดงออกจากฉากหลัง ฉากล้องที่มีประสิทธิภาพจะพิจารณาส่วนประกอบทุกอย่างในฉากก่อนแล้วจึงให้ไฟอย่างเหมาะสม ยกตัวอย่างเช่น ในฉากที่ฉากหลังเป็นสีเขียว ตัวแสดงผิวค้ำที่มีผมดำ และสวมเสื้อผ้าสีค้ำอาจจะต้องการไฟหลังและไฟคิกเกอร์ที่สว่างกว่าไฟหลัก ในขณะที่คนผิวขาวที่มีผมสีทองและสวมชุดสีอ่อนอาจจะต้องการไฟหลังที่มีคววมเข้มเพียงเสาหนึ่งส่วนสามของไฟหลัง นอกจากนี้ การพิจารณาคววมเข้มของไฟหลังและไฟคิกเกอร์จะต้องพิจารณาถึงอารมณ์ของเรื่องและฉากหลังประกอบด้วย ยกตัวอย่างเช่น ถ้าหากตัวแสดงยืนอยู่หน้าผนังที่มีการให้แสงอย่างถูกต้องแล้ว ในกรณีเช่นนี้ไฟหลังก็ไม่มีความจำเป็น เพราะตัวแสดงไม่กลืนไปกับฉาก ความจริงการพิจารณาไฟหลังแลไฟคิกเกอร์นี้ ถ้าหากฉากล้องใช้สายตามองอย่างพิถีพิถันก็จะทราบได้ทันทีว่าควรใช้ไฟหลังและไฟคิกเกอร์มากน้อยแค่ไหน

เมื่อต้องการประเมินค่าเรโซของแสงระหว่างฉากหลังกับใบหน้าของตัวแสดง เครื่องวัดแสงตรงจะไม่มีประโยชน์ เนื่องจากเครื่องวัดแสงตรงจะวัดคววมเข้มของแสงที่ส่องมาจากแหล่งแสง โดยมีได้ค้ำนึ่งถึงคุณสมบัติของซิปเจ็คใด ๆ ไม่ว่าจะเป็ฉากหรือตัวแสดง ในกรณีควรใช้เครื่องวัดแสงสะท้อน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าใช้เครื่องวัดแสงสะท้อนแบบสปอตมิเตอร์จะสะดวกสำหรับฉากล้องมากเพราะไม่ต้องขยับเข้าให้ลแต่ละจุดที่ต้องการวัดแสง ส่วนการตัดสินใจคววมสว่างของใบหน้าตัวแสดงกับฉากหลังควรจะแตกต่างกันหรือไม่นั้น จะต้องพิจารณาถึงอารมณ์ของฉากนั้น ๆ โดยทั่วไปใบหน้าแสดงอาจจะสว่างหรือมีค้ำกว่าฉากหลังก็ได้ แต่ระดับคววมสว่างของทั้งสองจุดนี้ไม่ควรเท่ากัน

ที่สุดก็คือใช้แผ่นสะท้อนแสง รับแสงจากดวงอาทิตย์หรือแสงจากสิ่งแวดล้อมในขณะนั้น แล้วจัดให้แสงที่สะท้อนจากแผ่นสะท้อนแสง ไปตกกระทบบริเวณที่เป็นเงามืดโดยใช้วิธีเอียงแผ่นสะท้อนแสงไปมาจนได้ตำแหน่งและมุมที่เหมาะสม แผ่นสะท้อนแสงที่ใช้ในกมารถอาจจะเป็นเพียงแผ่นกระดาษขาว ผืนผ้าขาว หรือแผ่นสะท้อนแสงมราใช้สำหรับการถ่ายภาพยนตร์โดยเฉพาะ ซึ่งมีขายในขนาดและรูปแบบต่าง ๆ นอกจากนั้นตากดองอาจสร้างแผ่นสะท้อนแสงดาวสำหรับใช้เองก็ได้ โดยอาจใช้แผ่นอะลูมิเนียมหรือแผ่นสังกะสีซึ่งบนแผ่นไม้สักบาง ๆ และอาจทำขอบเพื่อให้แน่นหนาขึ้น แต่มีข้อควรระวังก็คือในกรณีที่ใช้แผ่นโลหะทำแผ่นสะท้อนแสงนี้ ผิวของแผ่นสะท้อนแสงจะต้องเรียบ มิฉะนั้นแสงที่สะท้อนไปยังซิมแจ็กก็จะมีไม่สม่ำเสมอ

นอกจากแผ่นสะท้อนแสงดังที่ได้กล่าวแล้ว ตากล้องอาจจะใช้แสงจากหลอดไฟถ่ายภาพยนตร์เป็นไฟลบบเงาในการถ่ายภาพนอกได้ ถ้าหากมีพลังงานที่สามารถใช้ได้ขณะนั้น เช่นอาจจะมีเครื่องปั่นไฟเอง มีแบตเตอรี่หรือมีไฟฟ้าในบริเวณใกล้เคียงที่สามารถใช้ได้ การใช้แสงไฟประดิษฐ์ร่วมกับแสงอาทิตย์จะต้องใช้เนกรองแสงปรับแสง ไฟประดิษฐ์ให้มีอุณหภูมิเหมือนแสงอาทิตย์ด้วย คือใช้แว่นกรองแสงสีฟ้าปิดหน้าดวงไฟ

ฉากกลางคืน

การจัดแสงจากกลางคืนให้ดูสมจริงนั้น จะต้องจัดไฟให้มีแสงตัดกันสูง ถ้าถ่ายภาพในที่ใช้วิธีจัดแสงโดยไม่ใช้แสงไฟลบบเงา แลถ่ายอ่อนไว้เล็กน้อย ส่วนการจัดแสงจากกลางคืนภายนอกนั้นค่อนข้างยาก การทำงานก็ไม่สะดวกเพราะมืด ตามปกติก็ใช้แสงจากไฟประดิษฐ์ที่ใช้ในงานถ่ายภาพยนตร์ธรรมดาตนเอง

วิธีถ่ายจากกลางคืนภายนอกให้ง่ายจะต้องใช้เทคนิคถ่ายกลางวันให้เป็นกลางคืน

ซึ่งเป็นวิธีที่ยิยมกันมาก วิธีนี้จะถ่ายทำในตอนกลางวัน แต่จะต้องถ่ายให้อ่อนไว้ $1\frac{1}{2}$ - 2 สต็อพ และจะดูเหมือนกลางคืนมากถ้าหากถ่ายตอนแสงอาทิตย์ส่องมาด้านข้างซึ่งทำให้เกิดเงาทอดยาวจึงควรถ่ายในตอนเช้าหรือบ่ายที่ระอาทิตย์อยู่ในมุมต่ำ

และสำหรับความเข้มของแสงของดวงไฟที่ปรากฏอยู่ในฉาก ตามปกติดวงไฟประเภทนี้ควรสว่างกว่า โคมไฟของตัวแสดงประมาณ $2\frac{1}{2}$ สติลล์ มิฉะนั้นจะดูผิดธรรมชาติ เพราะในฉากเช่นนี้แสงไฟหลัก ที่จะให้ความสว่างก็คือดวงไฟนั่นเอง ยกตัวอย่างเช่น ตัวแสดงนั่งอ่านหนังสือที่โต๊ะ และมีไฟตั้งโต๊ะ เปิดให้ความสว่างอยู่ ในสถานะการณ์นี้จะต้องให้ความสว่างที่ไฟตั้งโต๊ะสูงกว่าความสว่างที่โคมไฟ ตัวแสดง

เมื่อดำเนินการถ่ายทำจะใช้ฉายทางโทรทัศน์ จะต้องหลีกเลี่ยงการจัดแสงที่มีสีตัดกันสูงมาก เพราะโทรทัศน์จะสามารถถ่ายหอคบบริเวณที่มีสีที่ตัดกับบริเวณที่สว่างที่สุดของฉากได้โดยยังปรากฏรายละเอียดของภาพอยู่ เมื่อความแตกต่างระหว่างบริเวณที่มีสีที่ตัดกับบริเวณที่มีสีที่ตัดกับบริเวณที่สว่างนั้นไม่เกิน 32:1 ซึ่งหมายความว่าถ้าหากในฉากนั้นบริเวณที่มีสีที่ตัดกับบริเวณที่สว่างที่สุดแตกต่างกันเกิน 5 สติลล์จะไม่มีรายละเอียด ปรากฏในบริเวณที่มีสีที่ตัดกับสว่างที่สุดนั้น ในทางปฏิบัติฉากที่ตั้งถ่าย ภาพยนตร์เพื่อออกฉายทางโทรทัศน์ก็จะจัดแสงตามปกติเหมือนกับการถ่ายทำภาพยนตร์ที่ฉายตาม โรงภาพยนตร์ แต่จะหลีกเลี่ยงสีตัดกันสูง ๆ โดยไม่ให้มีฉากหลังที่สว่างจ้ามาก นอกจากนั้นในการถ่ายทำภาพยนตร์เพื่อโทรทัศน์ควรหลีกเลี่ยงพื้นผิวสีเรียบที่มีขนาดใหญ่เพราะในบริเวณดังกล่าวอาจ ปรากฏเป็นเส้นสั้นไหวได้ และถ้าในฉากมีเส้นหรือรูปทรงเรขาคณิตก็อาจจะบิดเบี้ยวไม่ตรงตามรูป เดิม เนื่องจากสัญญาณไฟฟ้าที่ปรากฏเป็นภาพบนจอโทรทัศน์อาจไม่สม่ำเสมอทำให้ภาพเกิดการสั้น ไหวดังกล่าว

การจัดแสงภายนอก

ตามปกติการถ่ายทำภายนอกหรือที่เรียกว่าการถ่ายเอาต์ดอร์ OUTDOOR นั้นการจัดไฟจะไม่ยุ่งยาก เพราะลำพังดวงอาทิตย์ก็เป็นแหล่งที่ใช้เป็นไฟหลักได้อย่างเพียงพอ ส่วนไฟลงเงานั้นก็ได้จากแสงสะท้อนจากท้องฟ้าและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ในฉากนั้น ถ้าหากบางครั้งจำเป็นจะต้องใช้ไฟเพิ่ม ส่วนใหญ่ก็จะเป็นไฟลงเงาซึ่งใช้สำหรับลงเงาเข้มที่ขึ้นจากแสงอาทิตย์ที่จ้าเกินไป หรือลดเรโซของแสงเพื่อนมิให้ภาพมีสีตัดกันสูงเกินไป วิธีลงเงาที่เกิดขึ้นจากแสงอาทิตย์วิธีที่ง่าย

ข้อควรระวังในการถ่ายกลางวันให้เป็นกลางคืนก็คืออย่าใส่ให้ห้องฟ้าปรากฏในฉากเพราะห้องฟ้าตอนกลางวันซึ่งสว่างมากจะทำให้ไม่สมจริง นอกจากนี้ การใช้ฉากหลังสีเขียวหรือค่าจะช่วยให้ดูดีขึ้น ส่วนแสงจันทร์ที่ออกสีฟ้านั้นก็ใช้วิธีใช้ฟิล์มทั้งสแกนถ่าย แต่ไม่ต้องใช้แว่นกรองแสงสีส้มแก้สี

2.4 การกำกับเสียง

ภาพยนตร์เป็นสื่อที่ใช้ภาพเป็นหลักในการสื่อความหมาย

ดังนั้นเราจะต้องให้ความสำคัญของภาพเป็นอันดับหนึ่ง โดยภาพจะต้องทำหน้าที่บอกเล่าและบรรยายเรื่องราวให้สมบูรณ์ที่สุดเท่าที่จะทำได้ สิ่งที่ดีว่าไม่ควรปฏิบัติที่สุดคนทางภาพยนตร์ก็คือ การใช้เสียงทำหน้าที่บรรยายเหตุการณ์และการแสดงหรือสิ่งที่เกิดขึ้นบนจอ เพราะเมื่อภาพต้องทำหน้าที่บอกเล่าเรื่องราวอย่างสมบูรณ์แล้ว เสียงก็ไม่ควรทำหน้าที่ซ้ำซ้อนอีก ถ้าหากพยายามใช้เสียงบรรยายในสิ่งที่ภาพกำลังบรรยายอยู่ก็แสดงว่ากำลังผิดหลักเกณฑ์การใช้เสียงในภาพยนตร์

ประเภทของเสียงที่ใช้ในภาพยนตร์

เสียงที่ใช้ในภาพยนตร์สามารถแบ่งออกเป็นประเภทต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. เสียงบรรยาย
2. เสียงประกอบ
3. เสียงดนตรี
4. บทสนทนาหรือเสียงพูด

1. เสียงบรรยาย

เสียงบรรยายจะทำหน้าที่บอกเรื่องราวและรายละเอียดบางอย่างที่ภาพไม่ได้บอกไว้หรือมีหน้าที่ช่วยใ้เสริมภาพขึ้นเอง เมื่อจะเขียนคำบรรยายมีสิ่งที่จะต้องคำนึงถึง ดังต่อไปนี้คือ

คนดู AUDIENCE ก่อนลงมือเขียนคำบรรยายสิ่งแรกที่จะต้องนึกถึงก็คือคนดู จะต้องรู้ว่าภาพยนตร์ที่กำลังเขียนคำบรรยายมาต่อขึ้น เป็นภาพยนตร์สำหรับเด็กอนุบาล นายแพทย์ หรือนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย คำบรรยายจะต้องเขียนให้เหมาะกับแต่ละประเภท เช่น จะ

เขียนคำบรรยายให้แก่ภาพยนตร์สำหรับเด็ก คำบรรยายนั้นเมื่อเด็กฟังแล้วจะต้องรู้เรื่อง โดยจะต้องใช้คำที่ง่าย ๆ เหมาะแก่อายุของเด็กที่จะดูภาพยนตร์นั้น แต่ถ้าภาพยนตร์นั้นเป็นภาพยนตร์สำหรับผู้ใหญ่ ภาษาที่ใช้ก็ต้องเปลี่ยนไป

ความยาวของคำบรรยาย TUNING การเขียนคำบรรยายนั้นจะต้องระวังไม่ให้คำบรรยายเกินเวลานานกว่าภาพ เพราะจะทำให้ภาพยนตร์ช้าเนือ เนื่องจากต้องแช่ภาพไว้นาน เพื่อให้คำบรรยายจบ ความปกติแล้วควรเขียนคำบรรยายเท่าที่จำเป็นจริง ๆ คำบรรยายจึงมักจะต้องสั้นกว่าภาพ

คำบรรยายมีหลายประเภท แต่ละประเภทมีประโยชน์และทำหน้าที่แตกต่างกันออกไป เราจะต้องทำความรู้จักคำบรรยายเท่าที่คำบรรยายทุกประเภทและนำไปใช้ให้ถูกต้องด้วย

1.1 คำบรรยายที่เป็นการอธิบาย

คำบรรยายที่เป็นการอธิบาย คือ คำบรรยายที่อธิบายเรื่องราวต่าง ๆ ที่ภาพไม่ได้บอกหรือบอกไม่หมด คำบรรยายประเภทนี้จะจำเป็นเมื่อ ภาพนั้นถ้าไม่มีคำบรรยายเพิ่มเติมแล้ว คนดูจะไม่เข้าใจเท่านั้น ยกตัวอย่าง เช่น ภาพใกล้ของมือที่กำลังจับวัตถุอย่างหนึ่งที่มีขนาดเล็กมาก ให้ไปสัมผัสกับเครื่องที่ดูเหมือนเครื่องกลึงหรือเจียรใน ภาพนี้ทั่วไปไม่มีคำบรรยายเลยคนดูอาจจะไม่รู้หรือไม่แน่ใจว่าเป็นภาพคนกำลังทำอะไร ดังนั้น ภาพนี้ก็ต้องการคำบรรยายเพิ่มเติมว่า นี่คือการเจียรโลหะ เป็นต้น

1.2 คำบรรยายที่ให้รายละเอียดเพิ่มเติม

คำบรรยายประเภทนี้ไม่เหมือนคำบรรยายประเภทแรก ยกตัวอย่างเช่น ภาพบนจอเป็นภาพสะพานเหมือนคนดูภาพนั้นจะรู้ทันทีว่าเป็นสะพาน ในที่นี้ไม่ต้องการคำบรรยายแบบอธิบายว่านี่ คือ สะพาน เพราะทุกคนรู้ว่าสะพานคือสิ่งที่สร้างขึ้นเพื่อข้ามจากฝั่งหนึ่งไปสู่อีกฝั่งหนึ่ง แต่ภาพสะพานนั้นมีรายละเอียดอีกหลายอย่างที่ผู้สร้างภาพยนตร์อยากให้คนดูได้รับรู้และ คนดูก็สนใจอยากทราบข้อมูลอันนั้น แต่ไม่สามารถรู้จากภาพได้เช่น สะพานนี้อายุเท่าไร เก้าแก่แค่ไหนสูงเท่าไร

แม่น้ำที่สะพานข้ามชื่อแม่น้ำอะไร และอาจมีรายละเอียดอื่น ๆ อีกที่อาจจะทำให้คุณเข้าใจภาพให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น คำบรรยายแบบนี้จึงเรียกว่า คำบรรยายที่ให้รายละเอียดเพิ่มเติม

1.3 คำบรรยายที่ช่วยเน้นจุดสำคัญ

คำบรรยายที่ช่วยเน้นจุดสำคัญ คือคำบรรยายที่กล่าวหรือบรรยายเน้นถึงบางสิ่งบางอย่างในภาพที่มีความสำคัญคือเนื้อเรื่อง ซึ่งถ้าหากไม่กล่าวถึงแล้ว คนอาจจะมองข้ามหรือละเลยผ่านจุดที่ต้องการให้คุณให้ความสนใจ ในตัวอย่างภาพสะพานดังกล่าว ที่สะพานข้ามข้างซ้ายอาจจะมีความสำคัญต่อเนื้อเรื่อง เช่น ที่ตรงนั้นมีรอยชำรุดซึ่งอาจเป็นสาเหตุให้สะพานทรุดลงมาได้

1.4 คำบรรยายที่ช่วยเชื่อมโยงฉาก

คำบรรยายประเภทนี้จะทำหน้าที่เชื่อมโยงจากฉากหนึ่งไปสู่อีกฉากหนึ่ง ซึ่งช่วยทำให้เกิดความต่อเนื่องในภาพยนตร์มากขึ้น ยกตัวอย่างเช่น ฉากแรกของภาพยนตร์เป็นฉากชายทะเล มีเด็กชายคนหนึ่งยืนอยู่ จากนั้นก็ตัดไปเป็นฉากเทือกเขาซึ่งไม่มีเด็กยืนอยู่ จะเห็นได้ว่าฉากสองฉากนี้ไม่มีความคล้ายกันและไม่มีความต่อเนื่องกันเลยซึ่งซับซ้อนและสถานที่ในทางภาพยนตร์นั้น ในกรณีที่แตกต่างกัน ถ้าหากตัวแสดงยังเป็นตัวเดียวกัน ตัวแสดงก็จะเป็นตัวช่วยเชื่อมโยงให้เกิดความต่อเนื่องได้ และในกรณีเปลี่ยนตัวแสดง ถ้าสถานที่ยังเป็นสถานที่เดิมอยู่ สถานที่ก็ช่วยเชื่อมโยงให้เกิดความต่อเนื่องได้เช่นกัน ดังนั้นในกรณีนี้คืองานคำบรรยายที่ทำหน้าที่เชื่อมต่อฉากจากหนึ่งไปยังฉากที่สองเพื่อให้เกิดความต่อเนื่อง สำหรับในฉากนี้อาจจับเอาความเหมือนในฉาก เช่น โชคหินที่ชายทะเลในภาพหนึ่งกับขุนเขาในฉากที่สอง และอาจเขียนคำบรรยายว่า ณ ชายหาดที่เต็มไปด้วยโชคหินแห่งนี้ เด็กน้อยยืนมองไปเบื้องหน้าเหมือนกับจะให้เห็นเทือกเขา ซึ่งอยู่ไกลกันคนละฟากฟ้าหรืออาจกล่าวเปรียบเทียบเกลียวคลื่นในฉากแรกกับกลุ่มเมฆเหนียวยอดเขาในฉากที่สอง ซึ่งดูมีลักษณะคล้ายกัน หรือเอาความแตกต่างของคลื่นที่กำลังซัดฝั่งซึ่งมีความเคลื่อนไหวและอ่อนโยนกับความแข็งแรงของขุนเขาที่ตั้งสงบนิ่งอยู่บรรยายเชื่อมโยงสองฉากนี้ก็ได้อีก

2. เสียงประกอบ

เสียงประกอบจะทำหน้าที่ช่วยให้ภาพยนตร์ดูสมจริงสมจัง และเหมือนธรรมชาติมากขึ้น เราสามารถจำแนกเสียงประกอบออกเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 เสียงประกอบที่อยู่ในฉาก

2.2 เสียงประกอบที่อยู่นอกฉาก

เสียงประกอบที่อยู่ในฉาก คือเสียงประกอบประเภทที่แหล่งเสียงปรากฏอยู่ในภาพด้วย ตัวอย่างเช่น ภาพน้ำตกที่กำลังไหลชู่ลงมากกระทบแผ่นหินข้างล่าง เสียงน้ำตกก็จะเป็นเสียงประกอบประเภทนี้ เพราะน้ำตกทำให้เกิดเสียงปรากฏอยู่ในภาพด้วย หรือภาพคนกำลังเคาะประตูแล้วก็ได้ยินเสียงเคาะดังก๊อ๊ก ๆ เป็นต้น ส่วนเสียงประกอบที่อยู่นอกฉากก็คือเสียงประกอบประเภทที่แหล่งเสียงมิได้ปรากฏในภาพด้วย ยกตัวอย่างเช่น ตัวแสดงกำลังคุยกันอยู่ในสำนักงาน ก็จะได้ยินเสียงบรรยากาศของสำนักงาน เช่น เสียงโทรศัพท์ เสียงพิมพ์ดีด เสียงโต้ตอบ เป็นต้น ทั้งนี้ไม่ว่าสิ่งเหล่านี้ปรากฏในภาพ

เมื่อการใช้เสียงประกอบมีวัตถุประสงค์เพื่อทำให้ภาพยนตร์ดูสมจริงสมจังขึ้น ดังนั้นเสียงที่ใช้เป็นเสียงประกอบจึงควรเป็นเสียงที่สมจริงและน่าเชื่อถือ นอกจากนั้น จะต้องเข้ากับภาพไปด้วย เช่น ถ้าในฉากมีรถกระชะเก่า ๆ โทรม ๆ กำลังสตาร์ทเครื่องแล้วแล่นออกไปด้วยอาการที่เรียกว่าบูเรง ๆ ถ้าเสียงประกอบกลับกลายเป็นเสียงการสตาร์ทเครื่องของรถแข่งและเสียงออกรถก็เหมือนรถพุ่งออกไปอย่างรวดเร็ว ถ้าเป็นอย่างนั้นแทนที่เสียงจะช่วยให้ภาพดูสมจริงขึ้นก็จะยิ่งทำให้คนดูขาดความเชื่อ ด้วยเหตุนี้เสียงประกอบจึงต้องสัมพันธ์กับภาพเสมอ

การสร้างเสียงให้ดูสมจริงนั้น ไม่จำเป็นต้องบันทึกตอนถ่ายทำเสมอ อาจสร้างเสียงขึ้นเพื่อเลียนเสียงจริง แต่ต้องฟังดูแล้วเหมือนจริงและน่าเชื่อถือ เช่น เสียงในตกก็อาจใช้ฆ้องวง เพลงบนแผ่นไม้ เสียงตีหมอนก็อาจใช้แทนเสียงปิ่น แผ่นโลหะขนาดใหญ่ประมาณ 20x30 นิ้ว พอจับสั้นเข้าก็จะให้เสียงคล้ายฟ้าร้อง ฟ้าคนอง ถ้าใช้นิ้วเคาะบนกระดาษแข็งแผ่นบาง ๆ เสียงที่ได้ก็จะคล้ายม้าวิ่ง

นอกจากเสียงประกอบช่วยให้ภาพดูสมจริงแล้ว เสียงประกอบอาจทำหน้าที่ยื่น ๆ อีกมากมาย แล้วแต่จินตนาการของผู้ใช้ ยกตัวอย่างเช่น

ช่วยสร้างฉากหรือสถานที่ เช่น เสียงรถไฟ เสียงจอลแจ เสียงประกาศ เสียงระดัง เมื่อรวมกันเข้าทำให้รู้ว่าที่นั่นคือสถานีรถไฟ หิ่งที่ภาพอาจจะเป็นภายในร้านขายเครื่องคัมที่ไหนสักแห่งคนดูก็เกิดจินตนาการไปว่า ร้านเครื่องคัมนี้อยู่ในสถานีรถไฟ

ช่วยบอกเรื่องราวนอกจอ เช่น เสียงลูกบิคประตุ ทำให้รู้ว่ามีคนเข้ามา เสียงคนเดินทำให้คนดูรู้ว่ามีคนเดินอยู่ โยไม่จำเป็นต้องปรากฏภาพคนไขประตุหรือภาพคนเดินอยู่เลย

ช่วยสร้างอารมณ์ เช่น สามารถสร้างอารมณ์ตื่นเต้นออกสิ่งขวัญแขวนให้แก่คนดูได้ เช่น ได้ยินเสียงรถไฟขณะที่ในภาพเห็นคนที่ซาลกำลังติดอยู่กับรางรถไฟ หรือภาพคนกำลังหันเหเบค แล้วได้ยินเสียงนาฬิกาตั้งเวลาระเบคเคินคังคิก ๆ ก็จะช่วยเพิ่มความตื่นเต้นได้

ช่วยเชื่อมโยงฉาก เช่น การตัดภาพจากฉากบ้านไปฉากสนามบิน ก่อนที่ภาพตัดไปฉากสนามบินก็ให้คนดูได้ยินเสียงบรรยากาศของสนามบินก่อน คนดูก็จินตนาการได้อีกเนที่ะเห็นว่าภาพทำให้เกิดอารมณ์ต่อเนื่อง

ช่วยให้นึกถึงเหตุการณ์เก่า เช่น ตัวแสดงขับรถชนเด็กตาย ขณะที่เกิดเหตุการณ์จะได้ยินเสียงรถเบรค เสียงเด็กหวัดร้อง เสียงรถปะทะร่างเด็กคังโครม เมื่อเสียงเหล่านี้ดังขึ้นอีก คนดูก็รู้ทันทีว่าหมายถึง เหตุการณ์รถชนเด็ก

นอกจากนั้นเสียงประกอบยังสามารถใช้ประโยชน์อีกมากมาย หิ่งนี้ ขึ้นอยู่กับจินตนาการของผู้ใช้ เช่น อาจจะใช้เพื่อแสดงความขบขัน ความเศร้าหรือความรื่นเรึงก็ได้

3. เสียงดนตรี

เสียงดนตรีที่ใช้อยู่ในภาพยนตร์ทั่วไป ๆ สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. เสียงดนตรีที่อยู่ในฉาก
2. เสียงดนตรีที่อยู่นอกฉาก

เสียงดนตรีที่อยู่ในฉาก คือเสียงดนตรีที่เครื่องดนตรีทำให้เกิดเสียงปรากฏในภาพด้วย ส่วนเสียงดนตรีที่อยู่นอกหรือดนตรีแบคกราวด์นั้น เป็นเสียงดนตรีที่ไม่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับภาพ แต่จะทำหน้าที่ช่วยเสริมสร้างอารมณ์ให้แก่ภาพ นอกจากนี้ดนตรีแบคกราวด์ยังทำหน้าที่ช่วยเน้นจุดสำคัญต่าง ๆ ของภาพยนตร์ตามที่ต้องการ

เสียงดนตรีที่อยู่ในฉาก คือเสียงดนตรีที่เครื่องดนตรีทำให้เกิดเสียงปรากฏในภาพด้วย ส่วนเสียงดนตรีที่อยู่นอกฉากหรือดนตรีแบคกราวด์นั้น เป็นเสียงดนตรีที่ไม่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับภาพ แต่จะทำหน้าที่ช่วยเสริมสร้างอารมณ์ให้แก่ภาพ นอกจากนี้ดนตรีแบคกราวด์ยังทำหน้าที่ช่วยเน้นจุดสำคัญต่าง ๆ ของภาพยนตร์ตามที่ต้องการ

ตัวอย่างของพล็อตมิสสิกซ์เช่นในภาพมีการเล่นดนตรี ก็ได้ยินเสียงเครื่องดนตรีนั้น ๆ เช่น มีการตีกลองก็ได้ยินเสียงกลอง

ส่วนดนตรีแบคกราวด์ก็เช่นในฉากที่เด็กกำลังเล่นสนุกสนาม ดนตรีแบคกราวด์ก็ควรจะเป็นเพลงประเภทรื่นเริง สดใส ถ้าใช้ดนตรีแบคกราวด์กลมกลืนกับภาพ ก็จะทำให้ใจอารมณ์มากขึ้น

นอกจากนั้น เสียงดนตรีอาจบอกสถานที่ของฉากเหมือนเสียงประกอบได้ เช่นเสียงแตรบอกบรรยากาศทางภาคอีสาน เสียงฆ้องบอกบรรยากาศทางภาคเหนือ

เสียงดนตรีสามารถบอกเรื่องราวในอนาคตได้ เช่น สมมติในภาพมีหนุ่มสาวคู่นั่งกำลังอยู่ในอารมณ์แห่งความรัก ถ้าใช้เสียงดนตรีหวาน ๆ ประกอบตอนนี้ก็จะให้อารมณ์ของความรักรวมตา แต่ถ้าใช้เพลงที่สื่อถึงงานแต่งงานประกอบ คนดูรู้สึกได้ทันทีว่าหนุ่มสาวคู่นี้กำลังจะแต่งงานกัน หรือในตอนที่หนึ่งของภาพยนตร์ เป็นฉากที่แม่-ลูกกำลังรำลึกถึง ลูกจะเดินทางไปสงคราม เมื่อลูกโบกมือลา ดนตรีที่ใช้ประกอบตอนนี้อาจจะทำให้คนดูคาดเดาได้ทันทีว่าลูกที่ไปสงครามนั้น จะต้องมิเหตุไม่ได้เกิดขึ้น เช่น ลูกอาจจะถูกข้าศึกฆ่าตาย

เสียงดนตรีสามารถทำหน้าที่เป็นตัว เชื่อมระหว่างฉากหนึ่ง ไปสู่ฉากหนึ่ง ได้เช่นเดียวกับ คำบรรยาย เช่น จากฉากความเศร้าไปสู่ความรื่นเริง จากฉากโรแมนติกไปสู่พิธีการทางศาสนา ทั้งนี้ โดยใช้ท่วงทำนองแฉิ่งหวน เปลี่ยนไปตามอารมณ์ของภาพ คนตรีจะสามารถทำหน้าที่โยงความต่อเนื่องระหว่างฉากได้อย่างดี เพราะคนตรีมีผลต่ออารมณ์ของมนุษย์ และสามารถเปลี่ยนอารมณ์ของเราได้อย่างไม่ยากนัก

นอกจากนั้นอาจ ใช้เสียงดนตรีแสดง สัญลักษณ์และ เสียงเสียงธรรมชาติได้ เช่น ในฉาก รถไฟกำลังวิ่ง เสียงประกอบตามธรรมชาติ คือเสียงล้อรถไฟกระทบราง แต่อาจใช้เสียงคนตรี แทนเสียงจริงนั้นได้ เช่น ในฉากที่พระเอกพระพรคพวกหนึ่งรถไฟด้วยความรื่นเริงในภาพยนตร์ เรื่อง ซึ่งมีเอลวิส เพรสลีย์ นำแสดง เป็นตัวอย่างที่ดีในกรณีที่ใช้คนตรีแทนเสียงรถไฟวิ่งจริง ๆ ในบางกรณีการใช้คนตรีแทนเสียงประกอบจะมีผลต่ออารมณ์และให้เรื่องราวได้ดีกว่าเสียง อีกถ้าหากใช้เสียงประกอบเรารู้ว่ารถไฟกำลังวิ่ง แต่ถ้าหากรถไฟขบวนนั้นกำลังหาไปสู่ความทุกข์ คนตรีประกอบก็ควรเป็นคนตรีที่มีจังหวะช้าและ เศร้าซึ้ง ถ้ารถไฟขบวนนั้นกำลังหาพระเอกกลับไปที่หาผู้รัก คนตรีตอนนั้นนอกจากจะมีจังหวะแทนเสียงรถไฟวิ่งแล้วก็ควรแสดงถึงอารมณ์สุดที่ช่วย

4. บทสนทนาหรือเสียงพูด

บทสนทนา เป็นเสียงที่ตัวแสดงพูด บทภาพยนตร์ในส่วนบทสนทนาจะแสดงถึงคำพูดที่ตัวแสดงพูดอย่างละเอียด แบบคำต่อคำ การเขียนบทสนทนาเป็นศิลปะอย่างหนึ่ง และการเขียนบทสนทนาให้ดียังต้องใช้ความชำนาญและการฝึกฝน ก่อนที่จะเขียนบทสนทนาควรศึกษาเรื่องต่อไปนี้ก่อนคือ

1. หน้าที่ของบทสนทนา
2. ความต่อเนื่องของบทสนทนา
3. ความสมจริงของบทสนทนา

1. หน้าที่ของบทสนทนา

บทสนทนามีหน้าที่หลักเบื้องต้นอยู่ 4 ประการ คือ

- 1.1 ให้ข้อมูลรายละเอียด
- 1.2 แสดงอารมณ์
- 1.3 คำเนินเรื่อง
- 1.4 บอกลักษณะตัวแสดง

บทสนทนาแต่ละบทแต่ละตอน อาจจะทำหน้าที่ข้อใดข้อหนึ่งใน 4 ประการนี้ แต่ก็มีบางครั้งที่บทสนทนาบทใดบทหนึ่งอาจจะทำหน้าที่หลายข้อหรือทั้ง 4 ข้อในเลขที่เดียวกันก็ได้

1.1 ให้ข้อมูลและรายละเอียด ถ้ามองดูอย่างผิวเผินอาจจะเห็นว่าหน้าที่นี้ดูธรรมดาแต่บทสนทนาที่จะบอกข้อมูลและรายละเอียดที่จำเป็นต้องบอกได้อย่างไม่ชักเชิน และไม่เหมือนตั้งใจบอกข้อมูลจนเกินไป ทั้งยังต้องกระชับไม่เยิ่นเย้อ จนกลายเป็นตัวถ่วงความราบรื่นของเรื่อง เช่น การที่จะบอกว่าคนนั้นมีอำนาจจะบอกอย่างไร จะบอกว่าคนนั้นมีใจบุญสุนทานจะทำอย่างไร เป็นต้น

1.2 แสดงอารมณ์ โดยทั่วไปแล้วคำพูดแต่ละคำหรือแต่ละประโยคบทสนทนาจะต้องสอดแทรกอารมณ์เข้าไปด้วย มิฉะนั้นคำพูดคำนั้นหรือประโยคนั้นก็จะไม่มีชีวิตชีวา คนเขียนบทสนทนาใหม่ ๆ มักจะคอยคิดถึงข้อมูลหรือเรื่องที่กำลังจะบอกแก่คนดู แต่มักจะลืมคิดถึงอารมณ์ของคนพูดไป เช่น คำพูดที่มีอารมณ์โมโหแค้นแต่คนพูดยังคงควบคุมอารมณ์ได้ จะเขียนอย่างไรจึงจะได้บทสนทนาตามที่ต้องการนั้น บทสนทนาที่ดีจะสะท้อนให้เห็นอารมณ์และความรู้สึกของตัวแสดงแต่ในทางตรงกันข้าม บทสนทนาที่ไม่ให้อารมณ์ก็จะน่าเบื่อ ชักกับอารมณ์ของตัวแสดง ซึ่งบทบาทยนตร์แบบนี้แม้แต่นักแสดงเองก็จะชักเชินเมื่อต้องออกเสียงตามบทสนทนานั้น

1.3 คำเนินเรื่อง ในบางครั้งบทสนทนาสามารถใช้คำเนินเรื่องได้เป็นอย่างดี ทำให้เรื่องราวไม่เยิ่นเย้อและเข้าใจง่าย ยกตัวอย่างเช่น เมื่อต้องการบอกให้รู้ว่านางเอกไปเที่ยวชายทะเลแทนที่จะต้องเสียเวลาถ่ายทำภาพยนตร์ตอนหนึ่งแสดงให้เห็นตอนนางเอกเดินทางไปชายทะเล เล่นน้ำแล้วกลับบ้าน ก็อาจใช้ใครสักคนพูดจาสนทนากันแล้วบอกคนดูว่านางเอกไปชายทะเลมา โดยใช้คำพูดเพียง

ประโยชน์เดียวกันก็จะย่อภาพยนตร์ลงได้ทั้งฉาก แต่ข้อควรระวังในการใช้บทสนทนาเพื่อการดำเนินเรื่องก็คือ ให้ใช้เฉพาะเมื่อจำเป็นจริง ๆ เท่านั้นเพราะถ้าใช้มากเกินไปบทภาพยนตร์นั้นก็เหมาะที่จะเป็นบทวิทยุมากกว่า เพราะมีบทสนทนาย่อยเป็นคำดำเนินเรื่องมากเกินไป

1.8 บอกลักษณะของตัวแสดง บทสนทนาที่ตัวละครต้องสะท้อนให้คนดูเห็นบุคลิก ตลอดจนรู้ถึงนิสัยใจคอของบุคคลนั้น นอกจากนั้น ภูมิหลังการศึกษา ฐานะารสังคม ทัศนคติ และความรู้สึกของตัวแสดงก็ดูได้จากบทสนทนาตัวเอง

ชานาต้องพูดไม่เหมือนนักศึกษ และคนในอาชีพเดียวกันแม้จะพูดลักษณะคล้ายกันแต่ก็ต้องมีบุคลิกต่างกัน บางคนอาจจะเป็นคนพูดมาก ซุ่มโม โห่ฮาด โห่คร่ำ ใจดี เจ้าเล่ห์ ก็ต้องเขียนบทพูดให้เหมาะกับบุคลิกและลักษณะนิสัยของตัวแสดงแต่ละตัว บทพูดนั้นจึงจะดูสมจริงสมจัง

วิธีที่จะทำให้สามารถสรรหาคำพูดที่เหมาะสมให้คนแต่ละประเภทได้มีวิธีเดียวเท่านั้น คือ จะต้องรู้จักคนประเภทนั้น ๆ เป็นอย่างดี มิฉะนั้นจะไม่สามารถเขียนบทพูดที่เหมือนธรรมชาติให้กับคนประเภทนั้นได้เลย

2. ความต่อเนื่องของบทสนทนา

ความต่อเนื่องของบทสนทนาจึงคือการที่บทสนทนาดำเนินไปได้เรื่อย ๆ โดยที่ผู้ฟังไม่รู้สึกรอคอยหรือรู้สึกวุ่นวายไม่สัมพันธ์กัน วิธีการเขียนบทสนทนาให้มีความต่อเนื่องก็คล้ายกับเทคนิคของการสนทนานั้นเอง จะเห็นได้ว่าบางคนสามารถที่จะชวนคู่สนทนาคุยได้เป็นเวลานาน ๆ แต่บางคนรู้สึกวุ่นวายไม่เรื่องจะคุย การทำให้บทสนทนาดำเนินไปได้เยือกเย็นไม่ติดขัดนั้น มีข้อแนะนำที่ควรพิจารณาประกอบการเขียน ดังนี้คือ.-

2.1 การถาม-ตอบ การถาม-ตอบเป็นเทคนิคอย่างหนึ่งที่จะทำให้การสนทนาน่าสนทนาน่าสนใจและทำให้บทสนทนายาวออกไปได้ คือแทนที่จะเขียนบทสนทนาให้เป็นคำพูดธรรมดาให้ก็ใช้วิธีตั้งเป็นรูปคำถามแทน แต่คำตอบไม่ว่าจะเป็นจะต้องเป็นคำตอบเสมอไป ขึ้นกับกรรมมีครวั้ง เพราะในชีวิตจริงคนเราไม่ว่าเป็นต้องตอบคำถามด้วยคำพูดเหมือนในหนังสือเสมอไป เช่น อาจจะต้องตอบด้วยการหัวเราะขบขัน การตีหน้าเศร้า ผงกหัวรับคำ เหล่านี้เป็นต้น เมื่อเริ่มฝึกเขียนภาพยนตร์ใหม่ ๆ

อาจนึกแต่จะใช้คำพูดเพื่อตอบคำถาม แต่ควรคำนึงว่าบางครั้งกริยาที่สามารถบอกเรื่องราวได้ดีกว่าคำพูดเสียอีก

2.2 การโต้ตอบ การโต้ตอบเป็นวิธีการเขียนบทสนทนาอย่างหนึ่งคือแทนที่จะให้ตัวแสดงตัวหนึ่งพูดสิ่งที่เราต้องการให้คนอื่นอยู่ฝ่ายเดียว เพื่อเพิ่มรสชาติก็อาจให้คู่สนทนาโต้ตอบซึ่งการโต้ตอบนี้จะมีทั้งที่เห็นด้วย เช่น หัวเราะ พยักหน้า หรือการโต้ตอบนั้นอาจจะแสดงถึงการไม่เห็นด้วย เช่น เบ้าปาก ส่ายหน้า หรือพูดว่า ทุเรศ เป็นต้น

2.3 การขจัดจังหวะ การขจัดจังหวะช่วยให้บทสนทนาต่อเนื่องไปได้และมีรสชาติขึ้น ด้วย เช่น คนหนึ่งกำลังคำห่ออยู่ ก็มีตัวแสดงอีกตัวสอดขึ้นมาขจัดจังหวะ

3. ความสมจริงของบทสนทนา

การเขียนบทสนทนาให้ดูสมจริงสมจังนั้น สิ่งแรกที่จะต้องคำนึงถึงก็คือ ความแตกต่างระหว่างภาษาเขียนกับภาษาพูด บทสนทนาที่จะต้องเป็นภาษาพูดจริง ๆ ภาษาพูดจะต้องฟังดูไม่เป็นการ และต้องฟังดูรู้เนื้อเหมือนบทสนทนาที่คนเราพูดกัน แต่ทุกคนถูกฝึกมาให้เขียนเป็นภาษาเขียน ดังนั้น ถึงแม้จะพยายามเขียนบทสนทนาให้เป็นภาษาพูด แต่ทันทีที่จับปากกาเราจะเขียนออกมาเป็นภาษาเขียนทันที วิธีแก้แบบง่าย ๆ ก็คือ ลองพูดประโยคที่เขียนนั้นออกมาดัง ๆ แล้วฟังดูว่าเป็นภาษาพูดหรือภาษาเขียน

อย่างไรก็ตาม จะต้องระลึกอยู่เสมอว่า บทสนทนานั้นต้องทำหน้าที่เป็นตัวช่วยให้เรื่องราวดำเนินไป บทสนทนาประจำวันจริง ๆ อาจจะขี้ขลาด ฟุ่มเฟือย แต่สำหรับบทสนทนาในภาพยนตร์นั้นจะต้องกระชับและเข้าเรื่อง เพราะเวลาในภาพยนตร์ไม่เหมือนเวลาในชีวิตจริง ภาพยนตร์ไม่มีเวลามากพอสำหรับคำพูดที่นอกเรื่อง คำพูดที่เป็นการถามถึงคืนฟ้าอากาศ การค้นหาหรือชมเชยใส่โอ้อวด หรืออะไรก็ตามที่ไม่มีมีความสำคัญต่อเนื้อเรื่องไม่ควรจะใส่ไว้ในบทภาพยนตร์เป็นอันขาด

นอกจากนั้น การเขียนบทภาพยนตร์ยังขึ้นอยู่กับรสนิยม และความชำนาญของแต่ละคนด้วย เช่น บางคนอาจจะถนัดบทสนทนาที่มีบทกลกแฝงอยู่ หรือบางคนอาจจะถนัดคำพูดที่เสียดสีการที่จะเขียนบทในแนวใดควรจะเป็นไปตามความถนัด อย่างพยายามเลียนแบบคนอื่นโดยฝืนความเป็นตัวของตัวเอง เช่น

ถ้าไม่ใช่คนที่หูจาดตก ถ้าห้จะเขียนภาพยนตร์ตลกก็จะกลายเป็นตลกผิดไป สิ่งที่จะช่วยให้สามารถปรับปรุงการเขียนได้อีกประการก็คือ ความช่างสังเกต บางครั้งคำพูดของคนประเภทที่คุ้นเคยอยู่แต่ๆ เวื่อต้องการเขียนบทพูดของคนประเภทนั้นขึ้นมาริจ ๑ ก็อาจจะนึกไม่ออก หรือเขียนแล้วฟังดูไม่มี

สรุปแล้วลักษณะของบทสนทนาที่ดีมีข้อที่ควรสังเกต ดังนี้

1. บทสนทนาควรเป็นบุคลิกลักษณะของผู้พูดจริง ๆ นั่นคือ จะต้องสร้างตัวละครขึ้นมาให้เหมือนมีชีวิตจริง ๆ และกำหนดคำพูดของตัวละครให้เหมาะกับชาติตระกูล อาชีพ การศึกษา อายุ เพศ นิสัย อารมณ์ และบทสนทนาจะต้องรักษาสิ่งเหล่านี้ไว้อย่างสม่ำเสมอตลอดเรื่อง
2. บทสนทนาจะต้องเป็นภาษาพูด และแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างคู่สนทนา เช่น คำพูดระหว่างพ่อ-แม่ลูก ก็ต้องเป็นคำพูดที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างพ่อลูก และข้อสำคัญ ประโยคที่ใช้ในบทสนทนาจะต้องมีประธานอยู่ข้างหลัง นอกจากนั้น บทสนทนาที่เป็นธรรมชาติก็ไม่จำเป็นต้องถูกต้องตามหลักภาษาเสมอไป รายละเอียดเล็ก ๆ น้อย ๆ เหล่านี้จะต้องสังเกตจากชีวิตจริง เช่น คำย่อ คำแสลง คำที่พูดเพี้ยน หรือคำที่พูดไม่ชัด
3. ลักษณะพิเศษหรือข้อบกพร่องบางอย่างของคน อาจนำมาใช้เป็นลักษณะของตัวแสดง บางตัวและตัวแสดงนั้นจะต้องไม่เปลี่ยนลักษณะการพูดไป เช่น บางคนอาจพูดติดอ่าง บางคนอาจไม่มีความมั่นใจพูดอะไรก็มีการลังเล หรือบางคนชอบขัดจังหวะเวลาคนอื่นพูด สิ่งเหล่านี้เป็นธรรมชาติของคนและการสนทนา ถ้ามีอยู่ในบทสนทนาบ้างก็จะทำให้บทสนทนานั้นดูเป็นธรรมชาติขึ้นอีก
4. บทสนทนาควรสั้น หมายความว่าในแต่ละช่วงของบทสนทนาที่ตัดแวตสง แต่ละตัวพูดไม่ควรยาวเกินไป ซึ่งจะผิดธรรมชาติและน่าเบื่อ แต่มีช่วงจะใช้บทสนทนาที่ยาว ๆ ไม่ได้เสียเลย ถ้าหากจำเป็นจริง ๆ ก็อาจให้ตัวแสดงตัวหนึ่งพูดคนเดียวยาว ๆ เลยได้แต่ส่วนใหญ่แล้วบทสนทนาที่สั้นจะช่วยให้คนดูทนนทนฟังได้ดีกว่า แม้ดแต่ในชีวิตจริงก็ไม่ใ้ใครอยากฟังใครคนหนึ่งนั่งพูดอยู่ฝ่ายเดียวนาน ๆ
5. อากัปกริยาและการแสดงอาจใช้แทนคำพูดได้ บางครั้งอากัปกริยามิหลังหรืออิทธิพลต่อคนดูมากกว่าเสียงพูดเสียอีก และบางครั้งการกระทำก็สามารถบอกเรื่องราวได้ดีกว่าคำพูด

6. คำพูดที่แสดงอารมณ์บวกกับบอกข้อมูลจะดีกว่าคำพูดที่บอกเพียงเรื่องราวหรือข้อมูลอย่างเดียว เพราะมนุษย์นั้นไม่ใช่เครื่องคอมพิวเตอร์หรือเครื่องกลมีเหตุผลร้อยเปอร์เซ็นต์ มนุษย์ธรรมดาทั่ว ๆ ไป มักจะมีแนวโน้มที่จะรับเรื่องราวที่แสดงอารมณ์ให้ดีกว่าเรื่องราวที่แสดงข้อมูล เมื่อรู้ธรรมชาติของมนุษย์เช่นนี้ แทนที่จะเขียนบทสนทนาที่ให้เพียงข้อมูลอย่างเดียวก็น่าจะเขียนให้บทสนทนานั้นแสดงอารมณ์ของบทสนทนาดังกล่าวอย่างชัดเจนและเด่นชัดด้วย

การบันทึกเสียง

การถ่ายทำภาพยนตร์เสียงนั้น คุณภาพของเสียงมีความสำคัญมาก เพราะว่าการสร้างภาพยนตร์กว่าที่เสียงจะเสร็จสมบูรณ์คนสามารถให้ได้ยินหรือภาพที่ถ่ายมาเจอได้จะต้องมีการถ่ายทอดหลายครั้ง ก็จะต้องถ่ายเสียง TRANSFER จากเทปบันทึกเสียงธรรมดา มาเป็นเส้นเสียงแมกเนติก MAGNETIC TAPE เพื่อใช้ตัดต่อให้ภาพและเสียงตรงกันและท้ายสุด

2.5 การดูและความต่อเนื่อง

ความต่อเนื่องของภาพยนตร์ มีความสำคัญมาก สามารถบอกได้ว่า อดทนต่อเรื่องนั้น ๆ จะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวได้เพียงใด

ภาพยนตร์เป็นงานศิลปะอย่างหนึ่ง ที่ต้องอาศัยความละเอียดอ่อน ประสบการณ์ความชำนาญ และอื่น ๆ อีกมากมาย จึงจะสามารถทำงานภาพยนตร์ได้อย่างมีคุณภาพและบรรลุเป้าหมาย

ในด้านความต่อเนื่องนี้ มีมากมายที่มีความสำคัญทั้งสิ้น แต่ที่จะกล่าวนี้ จะกล่าวถึงความต่อเนื่องที่เป็นหลักใหญ่ ๆ คือ

- ความต่อเนื่องของการแสดง
- ความต่อเนื่องของฉาก
- ความต่อเนื่องของเวลา
- ความต่อเนื่องของเสียง

- ความต่อเนื่องของสิ่งของประกอบฉาก

ความต่อเนื่องของการแสดง

ในด้านการแสดงนั้น เมื่อมีการเปลี่ยนมุมกล้อง ก็ต้องมีการ RE-ACTION อีกครั้งเพื่อความต่อเนื่อง มิฉะนั้นจะทำให้ ACTION กระตุก หรือเมื่อเกิดการยื่นพิศคำแหน่งในระยะภาพที่กว้างก็ทำให้เสียงความต่อเนื่องไป อารมณ์ของตัวแสดง ต้องมีความต่อเนื่อง เพราะบางครั้งเราไม่ได้ถ่ายเรื่องไปตามบทภาพยนตร์จึงต้องมีการสร้างอารมณ์ได้ต่อเนื่องกัน

ความต่อเนื่องของฉาก

ต้องพิจารณาว่า ฉากนั้นเมื่อถ่ายเสร็จแล้ว ความด้วยฉากใดให้สัมพันธ์กัน หรือเมื่อมีการเปลี่ยนฉากก็ต้องมี INSERT เพื่อให้คนดูเกิดความกลมกลืนไม่รู้สึกระตุกว่า มาได้อย่างไรจากตอน ซึ่ง INSERT ก็สามารถใช้เป็นตัวเชื่อมทำให้เกิดความต่อเนื่องได้เช่นกัน

ความต่อเนื่องด้านเวลา

เมื่อมีการที่จะต้องเปลี่ยนเวลาในภาพยนตร์ก็ต้องมี INSERT เข้ามาเชื่อม เพื่อให้กลมกลืนเช่นกัน แต่ถ้าจะถ่ายให้เป็นเวลาต่อเนื่องกัน จะต้องมีการจัดแสดงที่เหมือนกัน มิฉะนั้นไม่ให้ภาพยนตร์กระตุก หรือเมื่อเวลาค่อย ๆ ผ่านไปก็จะจัดแสงได้ค่อย ๆ เปลี่ยนไปอย่างกลมกลืน

ความต่อเนื่องของเสียง

ในการวางไมค์ขณะการถ่ายทำที่สำคัญ ต้องคอยควบคุมให้เสียงมีความต่อเนื่องกัน คือ ไมค์จะต้องตามตัวแสดงตลอด เมื่อตัวแสดงเคลื่อนที่มิฉะนั้นจะทำให้เสียงไม่สม่ำเสมอ แต่ถ้าต้องการที่จะตั้งว่า ตัวแสดงออกไปก็ไมค์เคลื่อนไมค์ตาม เพื่อความสมบูรณ์ของภาพยนตร์ หรือเมื่อต้องการที่จะเปลี่ยนฉากโดยใช้เสียงเป็นการเชื่อม ก็จะใช้เสียงที่มาก่อนภาพต่อไป หรือเสียงที่ตามไปจากฉากก่อนจะเห็นภาพต่อไป ที่เรียกว่า เสียง ออฟซีน OFF SCENCE

ความต่อเนื่องของสิ่งของประกอบฉาก

ในภาพยนตร์ ต้องมีความต่อเนื่องของสิ่งของประกอบฉากเสมอ เช่น ในฉากนี้ มีของวางอยู่ตรงนั้น แต่เมื่อถ่ายกลับมาอีกครึ่งกลับไม่มีซึ่งเป็นการมีใจเจตนาซึ่งในภาพยนตร์จะเกิดขึ้นได้บ่อยมาก เพราะไม่ให้ถ่ายเรียงฉาก ความต่อเนื่องนี้มิได้หมายถึง สิ่งของเพียงอย่างเดียวแต่รวมหมายถึงทั้งทางด้านเสื้อผ้า การแต่งหน้า ต่าง ๆ ด้วย

ดังนั้นในการถ่ายทำ ภาพยนตร์จะต้องมีผู้ดูแลความต่อเนื่อง ซึ่งเป็นหน้าที่หนึ่งในกองถ่าย ทั้งกล่าวมาแล้ว เพื่อดูแลความเรียบร้อยต่าง ๆ หรืออาจจะใช้การถ่ายเป็นวิดีโอ สำหรับดูแลความต่อเนื่องโดยเฉพาะ

บทที่ 3 ขั้นตอนหลังการถ่ายทำ

การสร้างภาพยนตร์มิได้จบลงตรงที่บันทึกงานเสร็จ เรียบร้อยเพราะหลังเสร็จสิ้นการบันทึกภาพแล้ว ก็ต้องผ่านกระบวนการภายในห้องตัดต่อ

การตัดต่อเป็นขั้นตอนที่สำคัญของกระบวนการสร้างภาพยนตร์ขั้นตอนหนึ่ง เพราะเป็นการนำเอาภาพที่บันทึกไว้เป็นข้อต่ออย่างไรต่อเอ็งมา เรียบเรียง ให้เป็นเรื่องราวความลุ่มลึกและการที่ภาพยนตร์จะดูรู้เรื่อง มีเนื้อหาสาระชวนคิดความและก่อให้เกิดอารมณ์ร่วมและคล้อยตามได้แก่ไหนั้นขึ้นอยู่กับขั้นตอนการตัดต่อไม่น้อย

3.1 การตัดต่อภาพ

การทำงานภาพยนตร์ที่บันทึกภาพเสร็จมาฉายดูทีละข้อ จะเห็นว่าแต่ละข้อนั้นไม่มีความหมายสมบูรณ์ในตัวเอง จะต้องนำข้อเหล่านั้นมาเรียงให้ถูกที่เสียก่อน จึงกล่าวได้ว่าการตัดต่อที่ดีเท่านั้น จึงจะทำให้ภาพยนตร์ดำเนินเป็นเรื่องราวและมีชีวิตชีวามากได้

การตัดต่อจะต้องเริ่มต้องการตัดเอาหัวข้อและท้ายที่ถ่ายเครื่องเอาไว้ออก จากนั้นก็คัดเลือกเฉพาะการแสดง ส่วนที่ไว้และตัดการแสดงตอนที่ไมต้องการออก จนเหลือเฉพาะส่วนที่จะทำสวนต่อกันได้อย่างเหมาะสม

การที่ผู้กำกับการแสดง และคากล้องมีความเข้าใจธรรมชาติของภาพยนตร์จะช่วยลดปัญหาในการตัดต่อได้จำนวนมาก ในขณะที่ผู้กำกับการแสดงและคากล้องควรคำนึงถึงจุดเกิดต่าง ๆ ของภาพยนตร์ดังต่อไปนี้

1. ทิศทางของภาพ
2. สายตาของตัวแสดง
3. ความต่อเนื่องของการแสดง
4. ความต่อเนื่องของเสียง

สิ่งที่กล่าวมาทั้ง 4 ข้อ เป็นหัวใจสำคัญในการถ่ายทำภาพยนตร์ ถ้าผู้กำกับการแสดง ไม่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ผู้ตัดต่อจะต้องทำงานหนักเพื่อแก้ไขข้อผิดพลาดที่เป็นผลมาจากการถ่ายทำ เช่น ตัวแสดงเข้าออก จากกรอบภาพติดกัน ตำแหน่งของตัวแสดงหรือสายคาของตัวแสดง ในข้อต่อเนื่อง ไม่อยู่ในทิศทางเดียวกัน ท่าทางหรือคำพูดของตัวแสดงไม่ต่อเนื่อง สิ่งผิดพลาดเหล่านี้เมื่อเกิดขึ้นแล้ว ผู้ตัดต่อมีหน้าที่ในเทคนิคในการตัดต่อแก้ไข เพื่อให้ภาพยนตร์ดูรู้เรื่องและไม่สะดุดถ้าหากภาพยนตร์ที่ถ่ายทำมีข้อผิดพลาดมาก ๆ ก็จะเป็นข้อจำกัดทำให้ผู้ตัดต่อไม่อาจใช้ความสามารถและศิลป์ที่มีอยู่ตัดต่อภาพยนตร์นั้นให้มีคุณค่าทางการแสดงงอกขึ้นได้ เพราะต้องคอยแก้ไขความไม่ต่อเนื่องที่เกิดจากการถ่ายทำผิดพลาด

ชนิดของการตัดต่อ

การตัดต่อภาพยนตร์ที่ใช้กันอยู่สามารถจำแนกออกเป็น 2 แบบตามวิธีการตัดต่อคือ

1. การตัดต่อแบบต่อเนื่อง CONTINUITY CUTTING เป็นวิธีการตัดต่อที่ใช้กับภาพยนตร์ที่เรื่องราวต่อเนื่องกันไป จากฉากหนึ่งไปสู่อีกฉากหนึ่ง
2. การตัดต่อแบบรวบรวม COMPILATION CUTTING เป็นวิธีการตัดต่อที่ใช้กับภาพยนตร์ที่การบอกเรื่องราวส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับคำบรรยายภาพ เพราะภาพที่ปรากฏบนจออย่างเพียงอย่างเดียวไม่สามารถบอกเรื่องราวได้สมบูรณ์ จะต้องมีการบรรยายเป็นตัว เชื่อมอีกที

1. การตัดต่อแบบต่อเนื่อง

การตัดต่อแบบต่อเนื่องจะประกอบด้วยภาพ 2 ประเภท คือ แมชคัท MATCH-CUT กับ คัทอะเวย์ CUT-AWAY ซึ่งภาพทั้งสองประเภทดังกล่าวมีลักษณะดังนี้

- 1.1 แมชคัท หมายถึงกลุ่มของภาพที่อาศัยกับกริยาการแสดงจะต้องต่อเนื่องจากข้อใดข้อหนึ่งไปสู่ข้อใดข้อหนึ่ง และในขณะที่การแสดงดำเนินไปนั้น การเคลื่อนไหวของตัวแสดง รวมทั้งตำแหน่งและสายคาของตัวแสดงจะต้องต่อเนื่องกัน ภาพที่ไม่ต่อเนื่องซึ่งมักจะเกิดจากตำแหน่งหรือสายคาของตัวแสดงไม่อยู่ที่เดิม จะมีผลทำให้เกิดภาพกระโดด JUMP CUT เหมือนกับหัวแสดงกระตุก

การเปลี่ยนขนาดภาพจากไกลเป็นใกล้ หรือจากใกล้เป็นไกลนั้น ถ้าหากไม่เปลี่ยนมุมมองด้วยจะเกิดภาพกระโดดหรืออาการกระตุกของตัวแสดงได้ง่าย เพราะการเปลี่ยนขนาดภาพโดยใช้มุมมองเดิมจะให้ความไวค่อเนื่องเล็ก ๆ น้อย ชัดเจนไม่ว่าจะเป็นตำแหน่งของศีรษะมือหรือเท้าของตัวแสดง เปลี่ยนตำแหน่ง ไปแม้เพียง เล็กน้อย แต่ถ้าหากเปลี่ยนมุมมองเมื่อเปลี่ยนขนาดภาพ โดยอาจจะเปลี่ยนแปลงมุมมองจากซ้ายไปขวาหรือจากขวาไปซ้าย หรือเปลี่ยนมุมมองให้สูงขึ้น หรือต่ำลงจากมุมมองเดิมบ้าง จะช่วยอำพรางไม่ให้คนดูมองเห็นความไวค่อเนื่องเล็ก ๆ น้อยๆ นั้นได้ด้วยเหตุนี้ การเปลี่ยนขนาดภาพทุกครั้งจึงควรย้ายกล้อง เพื่อเปลี่ยนมุมมองด้วยเสมอ

1.2 ก๊อทะเวย์ คือข้อที่มิใช่ส่วนหนึ่งในเหตุการณ์หลักของเรื่อง ข้อประเภทนี้ไม่ว่าจะเป็นจะต้องค่อเนื่องหรือมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับเนื้อเรื่อง แต่เป็นข้อที่เบี่ยงเบนเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือการแสดงที่จะมาเสริมเหตุการณ์หลักของเรื่อง เช่น ตัวแสดงสองตัวกำลังโต้เถียงกันต่อเป็นเหตุการณ์หลักของเรื่อง ส่วนมากใกล้ของใบหน้าคนยืนดูถือว่าเป็นก๊อทะเวย์ หรือภาพของคณะรัฐมนตรีกำลังประชุมพิจารณาเกี่ยวกับการลดค่าเงินบาท ซึ่งมีผลกระทบกระเทือนถึงคนไทยทั่วประเทศเป็นเหตุการณ์หลัก ส่วนภาพประชาชนตามท้องถนน ข้าราชการที่กำลังทำงาน เด็กนักเรียน พ่อค้า แม่ค้า ชาวนา ภาพเหล่านี้ล้วนเป็นภาพก๊อทะเวย์ทั้งสิ้น

เหตุการณ์บางเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างช้า ๆ และน่าเบื่อหน่ายนั้นอาจจะตัดต่อให้ดูเร็วขึ้นได้โดยแทรกภาพก๊อทะเวย์ไว้ เพื่อดึงความสนใจจากคนไปจากเหตุการณ์หลักชั่วคราว ทำให้สามารถตัดการแสดงในเหตุการณ์หลักบางส่วนออกได้ ตัวอย่างเช่น การทำงานของรถตัดดินที่เขื่องช้าอาจตัดบางส่วนออก โดยแทรกใบหน้าผู้คุมคนงานตอนเครื่องเริ่มตัดดิน แล้วตัดจากหน้าผู้คุมกลับไปที่เครื่องตัดดินกำลังเหินลงได้เลย

2. การตัดต่อแบบรวบรวม

การตัดต่อแบบรวบรวมนี้เป็นการตัดต่อโดยการรวบรวมเอาภาพที่ถ่ายได้มาต่อเข้าด้วยกัน ภาพยนตร์ข่าว ภาพยนตร์สารคดีจะใช้เทคนิคการตัดต่อแบบนี้เป็นส่วนใหญ่เพราะการถ่าย

ถ้าหากภาพยนตร์และภาพยนตร์สารคดีมักจะบันทึกภาพในลักษณะที่คล้ายภาพนิ่งมากกว่าจะเป็นการบันทึกภาพที่มีการแสดงต่อเนื่อง เพื่อให้ภาพที่บันทึกได้มีความต่อเนื่อง ในการตัดต่อจึงจำเป็นต้องนำภาพเหล่านี้มาผูกเข้าด้วยกันด้วยคำบรรยายที่สอดคล้องลงกลืนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ดังนั้น หากฉายภาพยนตร์ประเภทนี้ไปโดยไม่มีการบรรยายจะทำให้เข้าใจยากหรือเข้าใจได้เพียงบางส่วนเท่านั้น เพราะคำบรรยายทำหน้าที่เชื่อมต่อกภาพแต่ละภาพ และต่อฉากแต่ละฉากเข้าด้วยกันจนเป็นเรื่องสมบูรณ์

หลักการในการตัดต่อแบบรวบรวมไว้มีหลักการหรือข้อบังคับที่ต้องถือปฏิบัติแก่เอาเพียงแต่มีหลักกว้างๆ ว่า ควรเริ่มจากเหตุการณ์ทั่ว ๆ ไปก่อน แล้วค่อย ๆ นำคนดูเข้าไปใกล้เหตุการณ์และการแสดง จนถึงรายละเอียดที่เฉพาะเจาะจง ส่วนการตัดภาพนั้นภาพไกลอาจจะต่อกับภาพไกลหรือภาพใกล้ก็ได้ ถ้าหากคำบรรยายเปิดโอกาสให้ทำเช่นนั้นได้

การตัดต่อทั้งแบบต่อเนื่องและแบบรวบรวมสามารถนำมาใช้ร่วมกันได้ ภาพยนตร์บางเรื่องที่ใช้วิธีการตัดต่อแบบต่อเนื่องก็อาจจะมีบางตอนที่ใช้เทคนิคการตัดต่อแบบรวบรวมประกอบด้วย เช่น กลุ่มข้อคดีจะช่วยบอกเหตุการณ์ให้คนดูรู้อย่างสั้น ๆ โดยไม่ต้องแสดงเหตุการณ์นั้นทั้งหมดตามลำดับก่อนหลัง เช่น ภาพรวบรวมเหตุการณ์ของสงครามซึ่งเป็นตอนหนึ่งของภาพยนตร์บันเทิงที่ใช้การตัดต่อแบบต่อเนื่องเป็นส่วนใหญ่ การตัดต่อแบบรวบรวมในกรณีเช่นนี้จะช่วยย่นระยะเวลาของภาพยนตร์ลงได้มาก ยิ่งกว่านั้นการสร้างอารมณ์ความประทับใจในอารมณ์ความรู้สึกอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ความรื่นรมย์ ความรัก ความเศร้า ก็อาจใช้กลุ่มของภาพที่ไว้มีความต่อเนื่องกันเสนอแก่คนดูเพื่อการกระตุ้นให้เกิดอารมณ์นั้น ๆ ขึ้นมาได้เช่นกัน

ในทางกลับกัน ภาพยนตร์ที่การตัดต่อส่วนใหญ่ใช้แบบรวบรวมก็อาจนำเอาเทคนิคการตัดต่อแบบต่อเนื่อง มาช่วยเสริมในบางช่วงบางตอนของภาพยนตร์ที่ต้องการแสดงถึงเนื้อหาที่มีความต่อเนื่องได้ เช่น ภาพยนตร์สารคดีชีวิตชาวไทยภูเขา ซึ่งส่วนใหญ่ของภาพยนตร์เป็นการรวบรวมภาพเหตุการณ์ที่สนใจไว้ไว้ได้ค่าเป็นเรื่องตามลำดับก่อนหลัง เมื่อถึงตอนที่ต่อจากรูปคนดูเห็นวิถีการแต่งกายของหญิงชาวไทยภูเขาที่มีวิธีการยุ่งยากซับซ้อน ก็อาจใช้การตัดต่อแบบต่อเนื่อง เพื่อที่คนดูจะได้เห็นขั้นตอนการแต่งกายนั้นอย่างละเอียดทุกแง่มุม

ในทางกลับกัน ภาพยนตร์ที่การตัดต่อส่วนใหญ่ใช้แบบรวบรวมก็อาจนำเอาเทคนิคการตัดต่อแบบต่อเนื่อง มาช่วยเสริมในบางช่วงบางตอนของภาพยนตร์ที่ตัดการแสดงถึง เนื้อหาที่มีความต่อเนื่องให้เด่น ภาพยนตร์สารคดีชีวิตชาวไทยภูเขา ซึ่งส่วนใหญ่ของภาพยนตร์เป็นการรวบรวมภาพเหตุการณ์ที่น่าสนใจที่มีวิไลค่า เน้นเรื่องความลำดัดก่อนหลัง เมื่อดังตอนที่ตัดการให้คนดูเห็นวิธีการแต่งกายของหญิงชาวไทยภูเขาที่มีวิธีการยุ่งยากซับซ้อน ก็อาจใช้การตัดต่อแบบต่อเนื่อง เพื่อที่คนดูจะให้เห็นขั้นตอนการแต่งกายนั้นอย่างละเอียดทุกแง่มุม

การตัดต่อระหว่างการแสดง

การตัดต่อระหว่างการแสดง เป็นเทคนิคการตัดต่อที่จะช่วยพรามมิให้คนดูรู้ว่ามีการตัดต่อเกิดขึ้น เพราะจะต้องตัดต่อขณะมีการเคลื่อนไหวอยู่ในภาพ การเคลื่อนไหวที่ต่อเนื่องจากข้อหนึ่งไปสู่อีกข้อหนึ่งจะทำให้คนดูไม่สังเกตเห็นการตัดต่อ เพราะกำลังสนใจอยู่กับอาการปริยายหรือการเคลื่อนไหวนั้น

การตัดสินใจว่าควรตัดต่อระหว่างการแสดงหรือไม่เป็นหน้าที่ของผู้ตัดต่อ ไม่ใช่หน้าที่ของดากล้อง ดังนั้น ดากล้องจึงไม่ควรนำแบบตัดภาพระหว่างการแสดงเป็นอันขาด การถ่ายดากล้องจะต้องบันทึกภาพการแสดงตั้งแต่ต้นจนจบในข้อเดียวกัน เมื่อดังขึ้นการตัดต่อ ผู้ตัดต่ออาจจะตัดจากภาพหน้าของตัวแสดงที่กำลังเอื้อมมือไปจับหูโทรศัพท์ไปยังภาพใกล้ที่ตัวแสดงกำลังเอื้อมมือออกจากข้อก่อนแล้วไปจับหูโทรศัพท์ขึ้นมาพูด หรืออาจจะเลือกใช้ข้อภาพใกล้เพียงข้อหนึ่งตั้งแต่ต้นจนจบ โดยไม่ใช้ภาพขนาดกลาง เลยก็ได้ดากล้องจึงไม่ควรจะสั่งให้บุคคลอยู่ระหว่างการเคลื่อนไหวของตัวแสดงไว้ว่ากรณใด อาทิปริยายแต่ละอย่างควรจะเสร็จสิ้นอย่างสมบูรณ์ในแต่ละข้อ และการแสดงตอนต้นของ ข้อที่สอง ควรซ้ำกับการแสดงตอนท้ายของ ข้อที่มาก่อนอย่างที่เราเรียกว่าถ่ายคร่อมไว้ ทั้งนี้ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ตัดต่อตัดสินใจว่าจะตัดตรงไหนการถ่ายโดยไม่ถ่ายคร่อมไว้ด้วย จะทำให้ผู้ตัดต่อไม่สามารถถ่วงถ่วงการตัดต่อได้ตามต้องการอย่างเต็มที่ ซึ่งอาจทำให้การดำเนินเรื่องของภาพยนตร์ไม่ราบรื่นเท่าที่ควร

เมื่อให้ไ้ภาพยนตร์ที่ให้ความต่อเนื่องกันอย่างนุ่มนวลตั้งแต่ต้นจนจบ การถ่ายทำจะต้องทำที่
ที่ใดแห่งทางด้านภาพและด้านเทคนิค ไม่ว่าจะเป็นการแสดง การตั้งหน้ากล้อง การจัดแสงสีทุก
อย่างนั้นจะต้องมีความต่อเนื่องกันเสมอ ความไม่ต่อเนื่องที่ไม่อธิบายให้คนดูรู้สาเหตุจะดึงความ
สนใจของคนดูไปจากเรื่องราวที่กำลังติดตามอยู่และทำลายจินตนาการของคนดูลงด้วย

สำหรับผู้กำกับการแสดงที่มีผู้กำกับเป็นผู้ช่วย ผู้กำกับบทจะเป็นผู้รับผิดชอบเรื่องความ
ต่อเนื่องของการแสดงจากข้อหนึ่ง ไปสู่อีกข้อหนึ่งในขณะถ่ายทำ

การตัดต่อภาพให้มีการเคลื่อนไหว

การบันทึกภาพแต่ละข้อหนึ่ง หากกล้องอาจจะบันทึกภาพโดยตั้งกล้องนิ่งอยู่กับที่ หรือจะเคลื่อน
กล้องไปในขณะบันทึกภาพก็ได้ โดยปกติ ข้อต่อมมีการเคลื่อนไหวไม่ว่าจะเป็นการแสดง คอลลิ
หรือการเคลื่อนไหวกล้อง ในลักษณะใดก็ตาม ข้อต่อมจะไม่สามารถตัดต่อเข้ากับข้อต่อมที่กล้องตั้ง
อยู่กับที่ได้อย่างนุ่มนวล เพราะคนดูจะมองเห็นความเปลี่ยนแปลง กล้องที่มีการเคลื่อนไหวและหยุด
ลงระหว่างการตัดต่อ ส่วนการตัดต่อข้อต่อมที่ลักษณะเหมือนกันเข้าหากัน คือ ตัดข้อต่อมที่มีการเคลื่อน
กล้องเข้ากับข้อต่อมที่มีการเคลื่อนกล้อง หรือตัดข้อต่อมที่กล้องตั้งอยู่กับที่เข้ากับข้อต่อมที่กล้องตั้งอยู่กับที่ จะไม่
มีปัญหาเรื่องความต่อเนื่องใด ๆ

อย่างไรก็ตาม การจะตัดต่อข้อต่อมที่มีการเคลื่อนไหวเข้ากับข้อต่อมที่กล้องตั้งอยู่กับที่ที่สามารถ
ทำได้ จะต้องมีการเคลื่อนไหวของขั้วเจ็ทเป็นตัวเชื่อมเพื่อให้เกิดความต่อเนื่อง เช่น ในฉาก
หนึ่งตัวแสดง เดินจากถนนไปยังตัวตึกเราสามารถเปิดฉากแนะนำตัวแสดงกำลังเดินด้วยภาพไกลที่กล้อง
ตั้งอยู่กับที่ แล้วตัดด้วยข้อต่อมขนาดต่าง ๆ ที่มีการเคลื่อนไหวเพื่อติดตามารเดินของตัวแสดง เช่น
ตัดเป็นภาพขนาดกลางให้เห็นตัวแสดงกำลังเดิน รับด้วยภาพใกล้ของขาที่กำลังก้าว ตัดมาที่ภาพใกล้
ของใบหน้า และตัดมาภาพขนาดกลางอีกครั้ง โดยข้อต่อมทั้งหมดนี้มีการเคลื่อนไหวกล้อง ทำนองดังที่กล่าว
มาที่ภาพไกลที่กล้องตั้งนิ่งอยู่กับที่เหมือนในข้อเปิดฉากอีกครั้ง เพื่อให้เห็นตัวแสดง เดินหายเข้าไปใน
ตัวตึก จะเห็นได้ว่าในกรณีนี้สามารถตัดข้อต่อมที่กล้องตั้งอยู่กับที่เข้ากับข้อต่อมที่กล้องเคลื่อนไปในขณะบันทึก

ภาพให้อย่างไม่มีปัญหาเรื่องความต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องจากการเดินของตัวแสดงจะเป็นตัวดึงความสนใจของคนดูไว้ไม่ให้สนใจกับการตัดต่อ

นอกจากนั้น การถ่ายซบเจ็คต่าง ๆ ที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกัน ถ้าบันทึกภาพโดยให้กล้องมีการเคลื่อนไหวที่คล้าย ๆ กัน การเคลื่อนกล้องนั้นจะช่วยผูกพันซบเจ็คเหล่านั้นใหม่มีความสัมพันธ์กันได้ ยกตัวอย่างเช่น ข้อตกลงกล้องสอดใส่เข้าหัวตึกคักไปหาข้อที่สองกล้องสอดใส่เข้าไปในห้องโถง ข้อที่สามกล้องสอดใส่เข้าไปในห้องเก็บของ จากนั้นก็เป็นข้อต่าง ๆ ที่สอดใส่เข้าไปหาของที่อยู่ในห้องที่ละชั้น จะเห็นได้ว่าข้อทั้งหมดคนสามารถนำมาตีเข้าหากันได้อย่างกลมกลืนโดยไม่ต้องตัวแสดงหรือซบเจ็คหลักเป็นตัวเชื่อม เพราะการเคลื่อนไหวของกล้องที่มีลักษณะเหมือนกันจะทำให้ภาพที่เชื่อมโยงให้อยู่แล้ว

จากที่อธิบายมาทั้งหมดจึงอาจจะสรุปหลักการต่อในเรื่องการเคลื่อนกล้องได้ว่า การตัดต่อเหตุการณ์หรือการแสดงที่ซบเจ็คมีการเคลื่อนไหวนั้น มักจะไม่ค่อยมีปัญหา เพราะว่าการเคลื่อนไหวของซบเจ็คที่อยู่ในภาพจะเป็นตัวเชื่อมจากข้อหนึ่งไปสู่อีกข้อหนึ่ง คนดูจะมุ่งความสนใจไปที่การเคลื่อนไหว ทำให้ผู้ตัดต่อสามารถตีภาพจากข้อหนึ่งมาเป็นการเคลื่อนไหวกล้องมาเป็นข้อที่สองอยู่กับที่ หรือจากข้อที่เคลื่อนอยู่กับที่มาเป็นข้อที่สามที่เคลื่อนไหวกล้องได้ แต่การตัดต่อที่ไม่มีมีการเคลื่อนไหวใด ๆ ในภาพเข้าหากันนั้นจะต้องคำนึงว่าข้อหนึ่งมีการเคลื่อนไหวของกล้องหรือไม่ด้วย เพราะในกรณีเช่นนี้การตัดข้อที่เคลื่อนอยู่กับที่เข้ากับข้อที่เคลื่อนไหวกล้องจะทำให้ไม่ต่อเนื่องเท่าที่ควร

อย่างไรก็ตาม หลักการตัดต่อดังกล่าวข้างต้นก็มิใช่อยกเว้นบางประการเช่นกัน กล่าวคือในบางกรณีผู้ตัดต่ออาจตัดจากภาพที่ไม่มีมีการเคลื่อนไหว ซึ่งถ่ายโดยตั้งกล้องอยู่กับที่มาเป็นเหตุการณ์ที่มีการเคลื่อนไหว ซึ่งถ่ายโดยการเคลื่อนกล้องได้อย่างไม่มีปัญหาความต่อเนื่อง เพราะภาพทั้งสองเหตุการณ์นั้นมิได้ต่อเนื่องสัมพันธ์กันโดยตรง เช่น มีเหตุการณ์สองเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นพร้อมกัน สมมุติเหตุการณ์หนึ่ง เป็นเหตุการณ์นางเอกถูกจับมัดติดไว้กับรางรถไฟเพื่อรอให้รถไฟแล่นมาทับ กับเหตุการณ์ที่สอง เป็นเหตุการณ์พระเอกกำลังควมบ้ำมาช่วยชีวิตนางเอก หากกล้องอาจบันทึกภาพเหตุการณ์

ที่ทางรถไฟ ซึ่งไม่มีการเคลื่อนไหวของตัวแสดงด้วยกล้องที่ตั้งนิ่งอยู่กับที่ แล้วบันทึกภาพเหตุการณ์ที่พระเอกกำลังควมามาร่วมช่วย ซึ่งมีการเคลื่อนไหวของตัวแสดงด้วยกล้องที่เคลื่อนที่ตามขยับเจ็ค แล้วนำภาพเหตุการณ์ทั้งสองนี้มาตัดสลับกันไปมาได้ เพราะเป็นการตัดจากเหตุการณ์หลัก คือ เหตุการณ์ที่นางเอกถูกมัดไว้ไปที่คัทอะเวย์ซึ่งเป็นเหตุการณ์รองคือ เหตุการณ์ที่พระเอกควมามาร่วมช่วย

การถ่ายสำรอง

การถ่ายสำรองหรือการถ่ายเผื่อ เป็นการถ่ายเพื่อแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในการตัดต่อหรือเพื่อใช้แทนข้อบกพร่องข้อที่คาดไม่ถึงไม่แน่ใจว่าจะตัดต่อเข้ากับข้ออื่น ๆ ได้ ซึ่งทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากข้อที่ถ่ายไว้ั้น จังหวะเวลาไม่ดี เช่น ยางเกินไปหรือสั้นเกินไป หรือขาดความต่อเนื่อง ข้อที่ถ่ายสำรองไว้นี้อาจเป็นข้อที่ไม่มีระบุไว้ในบทภาพยนตร์ แต่ถ่ายเพิ่มขึ้นหรืออาจจะ เป็นข้อที่ถ่ายซ้ำกับข้อไว้แล้ว แต่ถ่ายในลักษณะแตกต่างไปจากข้อก่อน เช่น เป็นคนละมุมกัน เป็นต้น

ในระหว่างการถ่ายทำนั้น เมื่อใดก็ตามที่ผู้กำกับการแสดงหรือคากล้องมีความรู้สึกว่าจะฉากที่ถ่ายเสร็จไปนั้น อาจจะมีปัญหาการตัดต่อเกิดขึ้น คากล้องจะต้องถ่ายข้อนั้นหรือภาพยนตร์ท่อนนั้น ๆ สำรองไว้หรือเผื่อไว้เสมอ ทั้งนี้ เพื่อป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการตัดต่อ

ตามปกติ ข้อที่ถ่ายสำรองควรมีลักษณะเป็นภาพกลาง ๆ ของเหตุการณ์ ภาพที่ควรถ่ายสำรองไว้เช่น ภาพใกล้ของตึกหรือสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์ ภาพใกล้ของเครื่องหมายแผ่นป้าย ภาพทั่ว ๆ ไปของเหตุการณ์ ยกตัวอย่างเช่น ถ้าเป็นเหตุการณ์ในงานเลี้ยง ภาพทั่ว ๆ ไปของเหตุการณ์ก็คือภาพอากาศปฏิกิริยาของแขกในงาน เช่น คุยกัน ดื่มเครื่องดื่มหยิบอาหาร ภาพวงดนตรี ภาพลูกโป่ง ซึ่งข้อที่ถ่ายสำรองนี้ช่วยให้ผู้ตัดต่อสามารถใช้แทรกเพื่อให้ภาพยนตร์มีความต่อเนื่องดีขึ้นหรืออาจใช้แนะนำฉากหรืออธิบายฉากให้คนดูทราบว่าเป็นเหตุการณ์อะไรและเกิดขึ้นที่ไหน คากล้องที่ดีจึงควรคอยมองหาภาพเหล่านี้และถ่ายสำรองไว้เสมอ

เครื่องมือที่ใช้ในห้องตัดต่อ

เครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการตัดต่อมีหลายอย่าง พอรวบรวมไว้ดังนี้คือ

1. มือหมุน (REWIND ARMS) เป็นเครื่องมือที่ติดตั้งกับโต๊ะตัดต่อ ใช้สำหรับกรอฟิล์มเข้าล่อฟิล์มในการตัดต่อนั้นมือหมุนด้านซ้ายจะใส่ล่อฟิล์มที่บรรจุฟิล์มที่เตรียมจะตัดต่อไว้ ส่วนมือหมุนด้านขวาจะใส่ล่อฟิล์มเปล่า เพื่อเตรียมกรอฟิล์มจากล่อฟิล์มด้านซ้าย

2. ล่อฟิล์ม (REEL) ใช้สำหรับม้วนฟิล์มหรือเส้นเสียง ล่อฟิล์มมีทั้งชนิดที่ทำด้วยเหล็ก และชนิดที่ทำด้วยพลาสติก สำหรับเส้นเสียงควรใช้ชนิดที่ทำด้วยพลาสติก ล่อฟิล์มมีความหนาตามขนาดฟิล์ม คือ ขนาด 8 มม. 16 มม. และ 35 มม.

3. เครื่องมือที่ช่วยให้ภาพและเสียงพร้อมหรือตรงกัน (SYNCHRONIZER) เครื่องซิงโครไนเซอร์ เป็นเครื่องมือที่เมื่อผู้ตัดต่อวางให้เส้นเสียงและเส้นภาพตรงกันตามต้องการแล้ว เครื่องซิงโครไนเซอร์จะเป็นตัวลอคให้เส้นเสียงและเส้นภาพตรงกันอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะหมุนกลับไปกลับมาก็ครั้ง

จากภาพยนตร์เรื่อง "ศักดิ์หนึ่งร้อย" นี้ เป็นการใช้เทคนิควิดีโอ ในการถ่ายทำทั้งหมด ในขั้นตอนการตัดต่อ จึงมีการเรียงข้อสำหรับการถ่ายทำโดยจกเควาน์เตอร์นัมเบอร์หาเพ และจกไว้ว่าอยู่ม้วนใดบ้าง จึงมีการเสียเวลาทำในการย้อนเพ ซึ่งไม่เหมือนกับการถ่ายด้วยฟิล์ม ที่มีการทัวฟิล์มมาแขวนเรียงกัน ซึ่งก็จะมีคามยุ่งยาก และข้อสะควกสบายที่แตกต่างกันออกไป

3.2 การใส่เสียงและดนตรีประกอบ

ในการใส่เสียงประกอบนั้นไม่มีใครมีปัญหาหนัก เพราะถ่ายด้วยเทคนิค SOUND ON VIDEO คือใช้เสียงจริง เมื่อตัดต่อเสียงก็จะต่อเนื่องไปค่าย แต่มีเสียงบรรยายของตัวเอกของเรื่องประกอบ จึงมาใส่ทับลงไปอีกที ก็ต้องมีการเฟรคเสียง เพื่อความต่อเนื่อง เมื่อใส่เสียงประกอบเรียบร้อยแล้ว ก็จะใส่เสียงดนตรีประกอบอีกที เพื่อความกลมกลืนได้มากที่สุด ที่จะทำให้คนดูเกิดอารมณ์คล้อยตาม ดนตรีประกอบที่เลือกใช้ทั้งหมด

มี 3 เพลงด้วยกันคือ ในช่วงเปิดเรื่องใช้เพลงบรรเลง ของ GEORGE WINSTON
ใช้สื่อความหมายของความสนุกสนานไม่มีเหตุการณ์อะไรโดยใช้เพลงสนุก ๆ พอช่วงกลาง
ที่จะสื่อถึงความเศร้า การโคกเคี้ยว จึงใช้เพลง TRANSGIVING ในชุดเดียวกันแต่ความ
หมายต่างกัน

ส่วนในตอนจบของเรื่องต้องการสื่อถึงความน่ากลัว จึงใช้เพลงจากเพลงประกอบ
เรื่อง TWIGHT LIGHT ZONE

บทสรุป

ภาพยนตร์ หรือที่เรียกกันในภาษาชาวบ้านว่า "หนัง" นั้น นับได้ว่าเป็นสื่อที่มีความสำคัญของศตวรรษนี้ เพราะภาพยนตร์เป็นสื่อที่มีทั้งภาพและเสียงที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกของคนดู สามารถทำให้คนดูหัวเราะ ร้องไห้ หวาดผวาตามเรื่องราวและการแสดงที่ปรากฏอยู่บนจอภาพยนตร์ได้ ยิ่งกว่านั้น ภาพและเสียงที่ปรากฏบนจอยังมีลักษณะเหมือนจริง จนทำให้คนดูเกิดความมึนงงคล้อยตามและเชื่อตามสิ่งที่ตนเห็นเป็นรูปร่างเหมือนจริงได้อย่างไม่ยากนัก"

งานสร้างภาพยนตร์เป็นงานที่ต้องอาศัยความรู้ความสามารถหลายสาขา และผู้ที่ทำงานภาพยนตร์นั้นจะต้องมีคุณสมบัติพิเศษหลายประการ นอกจากจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญเฉพาะด้านอย่างลึกซึ้งแล้ว ยังจะต้องเป็นผู้ที่สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างดี เพราะงานภาพยนตร์เป็นงานที่ต้องการทำงานร่วมมือร่วมใจที่ดีจากผู้ร่วมงานทุกคน ความสำเร็จหรือล้มเหลวของภาพยนตร์ขึ้นอยู่กับคุณสมบัติเฉพาะตัวของผู้ร่วมงานแต่ละคนเป็นสำคัญ

เมื่อพิจารณาขั้นตอนและการทำงานในกระบวนการสร้างภาพยนตร์แล้ว จะเห็นได้ว่าผู้ที่ร่วมงานในกระบวนการสร้างภาพยนตร์ทุกตำแหน่ง หน้าที่ควรมีคุณสมบัติดังนี้

1. ชำนาญในงานที่รับผิดชอบ
 2. รู้เรื่องของศิลปะภาพยนตร์
 3. เข้าใจกระบวนการสร้างภาพยนตร์ทุกขั้นตอน
 4. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
 5. สามารถแสดงความคิดเห็นและโน้มน้าวให้ผู้อื่นเห็นด้วย
- คุณสมบัติทั้ง 5 ประการมีความสำคัญดังนี้

1. ชำนาญในงานที่รับผิดชอบ

การสร้างภาพยนตร์เป็นธุรกิจใช้เงินในการลงทุนสูง เวลาทุกนาทีจึงมีค่าเป็น

ตัวเงินการทำงานจึงต้องการความรวดเร็ว เพื่อเป็นการประหยัดเวลา และค่าใช้จ่าย
 คั้งนั้น งานสร้างภาพยนตร์จึงต้องการผู้ที่มีความชำนาญโดยเฉพาะ ผู้ที่ยังไม่มีความชำนาญ
 เพียงพอ จึงควร เป็นเพียงผู้ช่วยหรือลูกมือฝึกงานเท่านั้น ยิ่งกว่านั้น เนื่องจากงานภาพยนตร์
 เป็นงานที่ทุกฝ่ายต้องทำงานสอดคล้องต่อเนื่องสัมพันธ์กันในลักษณะทำงานเป็นกลุ่ม เป็นก้อน
 หากมีผู้ร่วมงานคนใดทำงานติดขัดเพราะขาดความชำนาญในงานของตนย่อมมีผลกระทบ
 กระเทือนถึงการทำงานของผู้อื่นด้วยอย่างแน่นอน ยกตัวอย่างเช่นความรู้เท่าไม่ถึงการณ์
 ของตากล้องอาจทำให้กล้องถ่ายภาพยนตร์ติดขัดบันทึกภาพไม่ได้ ย่อมเสียเวลาของผู้ร่วม
 งานทุกคน ผู้กำกับการแสดงที่ไม่มีประสบการณ์ ทำงานอย่างเชื่องช้าและแก้ปัญหาเฉพาะ
 หน้าไม่ได้ ย่อมทำให้การถ่ายทำดำเนินไปอย่างล่าช้าและซลุกซลักอย่างแน่นอน

2. รู้เรื่องศิลปะภาพยนตร์

ภาพยนตร์ เป็นศิลปะประเภทหนึ่งที่มีลักษณะการสื่อความหมายที่แตกต่างไปจาก
 ศิลปะประเภทอื่น ๆ ผู้ทำงานในกระบวนการสร้างภาพยนตร์ควรมีความรู้เรื่องศิลปะภาพยนตร์
 เช่น ต้องเข้าใจเรื่องภาพ เรื่องเสียง มุมภาพ การเคลื่อนไหวที่ปรากฏในกรอบภาพ ไม่
 ว่าจะเป็นการเคลื่อนไหวของตัวแสดงหรือกล้องก็ดี ความรู้เรื่องศิลปะภาพยนตร์ของผู้ร่วมงาน
 ทุกคนนี้เป็นสิ่งจำเป็น ทั้งนี้เพื่อให้การทำงานเป็นไปในทางเดียวกันและไม่เกิดข้อขัดแย้งซึ่ง
 เกิดจากความไม่เข้าใจในงานศิลปะภาพยนตร์ของผู้ร่วมงาน และประการสำคัญเพื่อให้ภาพยนตร์
 นั้นสามารถสื่อความหมายได้สมบูรณ์อย่างมีศิลปะ

3. เข้าใจกระบวนการสร้างภาพยนตร์ทุกขั้นตอน

คุณสมบัติข้อนี้ของผู้ร่วมงานภาพยนตร์มีผลต่อความคล่องตัวในการทำงาน
 ทั้งกระบวนการ เพราะถ้าผู้ร่วมงานทุกคนเข้าใจการทำงานของผู้อื่นก็จะลดข้อขัดแย้งที่
 อาจเกิดขึ้น และช่วยให้การทำงานต่อเนื่องกันมากขึ้น เพราะผู้ร่วมงานทุกคนรู้ว่าตนเอง
 นั้นอยู่ในตำแหน่งไหนหรืออยู่ตรงขั้นตอนใดของกระบวนการ งานที่มาก่อนเป็นอย่างไร งาน
 ที่จะตามมาเป็นอย่างไรและใคร เป็นผู้รับผิดชอบงานแต่ละขั้นตอนนั้น หรือมีใครบ้างที่ตนจะ

ท้องทำงานสัมพันธ์ด้วยความรู้ความเข้าใจเหล่านี้เป็นส่วนประกอบสำคัญที่จะช่วยให้การทำงานภาพยนตร์ทั้งกระบวนการดำเนินไปอย่างราบรื่น

4. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

ถึงได้กล่าวแล้วว่าไม่มีใครสามารถสร้างภาพยนตร์ได้คนเดียว ไม่ว่าจะงานภาพยนตร์นั้นจะเป็นงานโฆษณาเล็ก ๆ หรืองานสารคดีเรื่องสั้น ๆ และยิ่งถ้าภาพยนตร์ที่สร้างนั้นเป็นภาพยนตร์บันเทิงเรื่องยาวก็ยิ่งจะเพิ่มปริมาณมากขึ้นไปอีก ประกอบกับการสร้างภาพยนตร์เป็นงานที่ต้องนำเอาความคิดและความสามารถของแต่ละคนรวมกัน ไม่ใช่ต่างคนต่างทำ ผู้ที่จะสามารถทำงานในกระบวนการสร้างภาพยนตร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งใดก็ตามก็สมควรเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เข้ากับผู้อื่นได้ แต่การเข้ากับคนอื่นได้นั้นต้องไม่ลืมว่าควรวางตัวให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบด้วย เช่น ผู้กำกับการแสดงควรมีความเป็นกันเอง รับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน แต่ไม่ควรพุดคุยเล่นหัวจนเกินไป ทำให้ขาดความเคารพยำเกรงจากผู้ร่วมงาน เป็นผลให้อำนาจในการบริหารและควบคุมดูแลลดลง ซึ่งจะกระทบกระเทือนถึงคุณภาพของงานด้วย

5. สามารถแสดงความคิดเห็นและโน้มน้าวให้ผู้อื่นเห็นด้วย

ผู้ร่วมงานในกระบวนการสร้างภาพยนตร์แต่ละคนจะมีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านและส่วนหนึ่งความสำเร็จของภาพยนตร์อยู่ที่นำเอาความรู้ความสามารถของทุกคนออกมาใช้ให้เป็นประโยชน์มากที่สุด ดังนั้นคุณสมบัติที่สำคัญอีกประการหนึ่งของผู้ทำงานภาพยนตร์ก็คือสามารถแสดงความคิดเห็นและพุดคุยให้ผู้อื่นเข้าใจและคล้อยตามความคิดเห็นของตนเองได้ ผู้ที่มีความรู้แต่ไม่สามารถแสดงความคิดเห็นให้ผู้อื่นเข้าใจหรือเห็นด้วยได้ ความรู้ความสามารถที่มีอยู่นั้นก็ไร้ความหมาย ไม่มีประโยชน์แต่อย่างใด

คุณสมบัติทั้ง 5 ประการข้างต้นมีความสำคัญเท่าเทียมกัน เป็นที่แน่ใจได้ว่า
ผู้ทำงานร่วมกระบวนการสร้างภาพยนตร์ที่มีคุณสมบัติครบถ้วนทั้ง 5 ประการดังกล่าวจะ
ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน และเป็นที่ยอมรับของผู้ร่วมงานทุกคนได้อย่างไม่
ยากนัก.